

ZAŁĄCZNIK NR 1.
DO UCHWAŁY NR XXVI/160/12
RADY GMINY GOŁCZA z dnia 6 listopada 2012 roku

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY GOŁCZA**

Gołcza 2012

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	5
II. Uwarunkowania.....	6
1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.....	6
2. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.....	7
3. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.....	9
3.1. Rzeźba terenu	9
3.2. Budowa geologiczna i warunki posadowienia obiektów budowlanych.....	10
3.3. Gleby	11
3.4. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	12
3.5. Szata roślinna	14
3.6. Wody powierzchniowe	15
3.7. Jakość wód powierzchniowych	16
3.8. Przyrodnicze struktury przestrzenne i korytarze ekologiczne.....	17
4. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.....	17
4.1. Dłubniański Park Krajobrazowy.....	17
4.2. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego.....	19
4.3. Pomniki przyrody.....	20
4.4. Strefa pośrednia ochrony ujęcia wód powierzchniowych.....	20
5. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;.....	20
6. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;.....	21
6.1. Surowce mineralne	21
7. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.....	22
8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego.....	23
9. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia.....	30
9.1. Usługi publiczne.....	30
9.3. Oświata	31
9.4. Kultura	32
9.5. Sport, rekreacja oraz turystyka i wypoczynek	33
9.6. Administracja i bezpieczeństwo publiczne, zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	33
9.7. Warunki klimatyczne, warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń powietrza.....	35
9.8. Źródła emisji zanieczyszczeń powietrza	35
10. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy;.....	36
10.1. Finanse publiczne.....	36
10.2. Uwarunkowania demograficzne.....	37
10.3. Prognoza gospodarstw domowych.....	40
10.4. Uwarunkowania społeczno - gospodarcze.....	41
10.4.1. Potrzeby mieszkaniowe i rozwój zasobu mieszkaniowego	41
10.4.2. Potencjał gospodarczy	44
10.4.3. Perspektywy rozwoju gospodarczego	46

10.4.4. Wnioski dla gospodarki przestrzennej gminy	47
11. Stan prawny gruntów.....	47
12. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki ...	48
wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;.....	48
12.1. Zaopatrzenie w wodę.....	48
12.2. Odprowadzanie ścieków	51
12.3 Gospodarka odpadami	52
12.4. Gazownictwo	52
12.5. Elektroenergetyka	53
12.6. Telekomunikacja	53
12.7. Komunikacja	54
12.7.1. Układ drogowy	54
12.7.2. Układ kolejowy	55
12.7.3. Parkingi i zaplecze komunikacji	55
13. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.....	55
III. Kierunki.....	56
1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.....	56
1.1. Podstawowe cele polityki przestrzennej.....	56
1.2. Kierunki przekształceń struktury przestrzennej.....	56
1.3. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa w gminie Gołcza	57
2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy; kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;.....	57
2.1. Strefy polityki przestrzennej	57
2.2. Strefa zainwestowania – osadnictwo wiejskie.....	58
2.3. Strefa terenów otwartych – środowisko przyrodnicze.....	62
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego....	64
3.1. Podstawowe problemy przestrzenne gminy	64
3.2. Podstawy polityki gminy w zakresie ochrony środowiska.....	65
4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków.....	66
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;.....	67
5.1. System zaopatrzenia w wodę	67
5.2. Kanalizacja.....	67
5.3. Gazownictwo	67
5.4. Elektroenergetyka	68
5.5. Telekomunikacja	68
5.6. Komunikacja.....	69
6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	70
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1.....	70
8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m ² , obszary przestrzeni publicznej i obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy	

plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.....	71
9. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.....	71
12. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.....	72
13. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	72
IV. Uzasadnienie i synteza projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	73
V. Bibliografia.....	74

I. Wprowadzenie

Niniejsza zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy została opracowana na podstawie uchwały Rady Gminy Nr V/21/11 z dn 25 lutego 2011r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gołcza przez zespół w składzie:

- mgr inż. arch. Jerzy Wowczak, wpisany na listę POIU pod nr KT-432 (główny projektant),
- mgr inż. Anna Maj, mgr inż. Marta Skinderowicz, mgr inż. arch. Justyna Fleszar,
- konsultacja w zakresie środowiska mgr inż Andrzej Sułkowski.

Opracowanie niniejsze zastępuje wcześniejsze Studium, przyjęte uchwałą nr XXVIII/181/01 Rady Gminy w Gołczy z dnia 30, marca 2001r. autorstwa zespołu projektowego w składzie: mgr inż arch. Jacek Banduła, pisany na listę POIU pod nr KT-056 (główny projektant), mgr inż. arch. Dariusz Nawałka, mgr Andrzej Brzozowski, dr inż. Tadeusz Krawczyk, mgr inż. Elżbieta Michalak-Rybak, mgr Tadeusz Węglowski, mgr Marek Bzowski, mgr inż. Andrzej Sułkowski, mgr Mieczysław Langer, mgr inż. Andrzej Gorczyński, mgr inż Maria Hałka, Marian Kula, mgr inż. Janusz Bardel, mgr inż. Jerzy Reiser, mgr Jan Pach, mgr inż arch. Tomasz Mikoś, techn. Piotr Mikulaścik, techn. Mariusz Kamiński. W niniejszym opracowaniu wykorzystano bogaty materiał dotychczas obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gołcza. Znaczna część zawartych w nim treści pozostaje nadal aktualna. W związku ze zmianą zakresu merytorycznego studium określonego w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), opracowanie wymagało zredagowania na nowo zarówno w części tekstowej jak i graficznej.

Opracowanie składa się z części tekstowej oraz części graficznej, którą stanowią:

Rysunek 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Rysunek 2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego

oraz schematy:

1. Analiza własności gruntów,
2. Uwarunkowania i kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
3. Obszary wymagające sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
4. Wykaz zmian przeznaczenia terenu.

II. Uwarunkowania

1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu

Gmina Gołcza położona jest w północnej części województwa małopolskiego w odległości 40 km od miasta Krakowa. Jest jedną z gmin wchodzących w skład powiatu miechowskiego, do którego należą także gminy Miechów, Charsznica, Kozłów, Książ Wielki, Raclawice i Słaboszów. Sąsiaduje od południa z gminą Skąta i Iwanowice, od południowego – zachodu z gminą Trzyciąż, od zachodu z gminą Wolbrom, od północy z gminą Charsznica, od wschodu z gminą Miechów, a od południowego – wschodu z gminą Słomniki.

Pierwsze wzmianki o miejscowościach pochodzą z XIII i XIV w. Były to własności szlacheckie. W XVII w. Wielkanoc stała się centrum protestanckim zwolenników Kalwina. Gołcza po trzecim rozbiórce Polski znalazła się w zaborze austriackim w tzw. Galicji Zachodniej. W 1809 roku Galicja Zachodnia została przyłączona do Księstwa Warszawskiego, a w 1815 roku po Kongresie Wiedeńskim Gołcza znalazła się pod zaborem rosyjskim.

Obecnie Gmina zajmuje powierzchnię 90,27 km², którą zamieszkuje około 6500 osób. W jej skład wchodzi 22 sołectwa, a największym pod względem powierzchni jest sołectwo Czaple Wielkie. Siedzibą lokalnego ośrodka administracyjnego jest miejscowość Gołcza. Jak pokazuje poniższa tabela, najgęściej zaludnione miejscowości to Gołcza, Laski Dworskie i Szreniawa, a najrzadziej zaludnione - Zawadka i Czaple Wielkie.

Sieć osadnicza Gminy Gołcza – marzec 2008

Nazwa sołectwa	Powierzchnia w km ²	Liczba mieszkańców	liczba mieszkańców na km ²
Adamowice	1,53	95	62,09
Buk	3,57	255	71,43
Chobędza	3,33	222	66,67
Cieplice	1,87	137	73,26
Czaple Małe	6,27	430	68,58
Czaple Wielkie	9,68	478	49,38
Gołcza	3,85	484	125,71
Kamienica	3,99	277	69,42
Krępa	5,62	353	62,81
Laski Dworskie	1,24	137	110,48
Maków	5,03	406	80,72
Mostek	4,31	368	85,38
Przybysławice	4,80	345	71,88
Rzeżuśnia	5,36	399	74,44
Szreniawa	3,67	397	108,17
Trzebienice	4,22	280	66,35
Ulina Mała	3,20	184	57,50
Ulina Wielka	5,09	312	61,30
Wielkanoc	3,18	261	82,08
Wysocice	5,84	437	74,83

Zawadka	1,35	64	47,41
Żarnowica	3,08	161	52,27
OGÓŁEM	9027	6 482	0,72

Źródło: Urząd Gminy w Gołczy

Gołcza jest typową gminą rolniczą, charakteryzującą się wysokim udziałem użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy. 86% powierzchni zajmują użytki rolne, natomiast lasy zaledwie 7%. W gminie jest około 1,6 tys. gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego to 3,54 ha. Struktura użytkowania gruntów w gminie Gołcza świadczy o małym zainteresowaniu inwestycyjnym na tym obszarze. Przeznaczenie gruntów na terenie gminy Gołcza prezentuje zestawienie umieszczone w poniższej tabeli.

Przeznaczenie gruntów w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla gminy Gołcza (Uchwały Rady Gminy nr XLIV/285/06 z dn 29 czerwca 2006 i V/22/07 z dn. 27 lutego 2007r):

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział w %
Ogólna powierzchnia gminy objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	9027	100%
Łączna powierzchnia gruntów przeznaczonych w planie na cele rolnicze i leśne	6214	68,8%
Łączna powierzchnia terenów przeznaczonych w planie do zalesienia	840	9,3%
Łączna powierzchnia terenów przeznaczonych w planie pod zabudowę	981	10,9%
Łączna powierzchnia terenów przeznaczonych w planie pod zabudowę mieszkaniową	878	9,7%

Źródło: Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gołcza

Rezerwa terenów mieszkaniowych jest wykorzystana w około 50%, podobnie wykorzystane są rezerwy terenów usługowych i przemysłowych, tereny cmentarzy wykorzystano w 62 %. Grunty przeznaczone pod zalesienie zostały wykorzystane w zaledwie około 0,02%.

2. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

Stan ładu przestrzennego wykazuje dość słaby związek sposobów wykorzystania terenu z warunkami środowiska. Jedynie elementy ukształtowania terenu - strome zbocza dolin oraz ściany i dna wąwozów - uniemożliwiają lub bardzo utrudniają intensywne wykorzystanie gospodarcze, pozostały częściowo terenami leśnymi. Lasy te, o niewielkiej powierzchni, są przeważnie znacznie przekształcone pod względem składu gatunkowego, tzn. nie jest on zgodny z warunkami siedliskowymi.

Oprócz lasów, element półnaturalny stanowią łąki, zajmujące znaczne powierzchnie jedynie w wilgotnych dnach dolin, oraz łąki i zarośla z dużym udziałem gatunków ciepłolubnych (kserotermicznych) flory i fauny, spotykane na niezalesionych południowych zboczach dolin oraz na nieprzydatnych rolniczo terenach o występującym bardzo płytko podłożu skalnym. Te pozostałości zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych zajmują bardzo mały, nie przekraczający 10%, odsetek powierzchni terenów gminy. Pozostały obszar gminy jest od dawna intensywnie wykorzystywany rolniczo i stosunkowo gęsto zamieszkały.

Układy osadnicze, dawniej skupione lub rozciągnięte wzdłuż dróg („parcelacje” i „kolonie” oraz skupione lub pasmowe zwarte układy dawnych wsi), wykazują silną tendencję do rozproszenia a szczególnie rozciągnięcia wzdłuż dróg polnych, wytwarzając ciągi zabudowy łączące dawne oddzielne układy osadnicze.

Duże zróżnicowanie warunków środowiska między wierzchołkami a dnem doliny (zwłaszcza klimatyczne i wilgotnościowe) nie znajduje przeważnie wyraźnego odzwierciedlenia w zagospodarowaniu rolniczym ani osadniczym. Odrębność zachowały jedynie strome zbocza dolin pokryte lasem lub użytkowane jako pastwiska - ten ostatni sposób użytkowania zanika, a dawne pastwiska na zboczach dolin ulegają sukcesji roślinności leśnej.

Rozwijająca się niezbyt intensywnie pozarolniczą działalność gospodarcza (lub działy specjalne produkcji rolnej) w większości grupuje się wewnątrz istniejących układów osadniczych, bowiem zdecydowanie przeważają zakłady małe (rozwój „od dołu”), przeważnie związane z nieruchomością właściciela. Niektóre formy działalności mogą rodzić konflikty sąsiedzkie na tle uciążliwości dla otoczenia, ujawniające się przeważnie dopiero w momencie wszczęcia działań interwencyjnych. Wyraźniej wydzielone zespoły grupują dawne jednostki obsługi rolnictwa.

Charakter zagospodarowania gminy spowodował bardzo silne ograniczenie na jej terenie funkcji środowiskowych. Można wyróżnić jedynie nieliczne elementy struktury ekologicznej:

- odcinek doliny Dłubni w Wysocicach, gdzie zespół zbiorowisk przyrodniczych określony jest w planie ochrony dawnego ZJPK jako węzeł ekologiczny;
- podobną rolę pełni dolina Szreniawy, pozostająca na zewnątrz obszarów objętych ochroną;
- koryta cieków wodnych z ich obudową biologiczną - pasmami zarośli, stanowiących resztki łągów nadrzecznych - pełniące rolę korytarzy ekologicznych (koryta Dłubni, Szreniawy i potoku z Gołczy); bardzo ograniczoną rolę lokalnych korytarzy ekologicznych mogą pełnić także pasma łąk i zarośli w mniejszych dolinach i wąwozach;
- kompleksy leśne o ograniczonym znaczeniu ekologicznym z powodu izolacji przestrzennej i składu gatunkowego, przeważnie niezgodnego z warunkami siedliskowymi.

Krajobraz gminy dzieli się wizualnie w sposób odpowiadający morfologii terenu:

- Wierzchowina Wyżyny Miechowskiej - stanowi bardzo obszerną płaszczyznę krajobrazu otwartego, niemal bezdrzewnego, pozbawioną większych zasłon. Ważną rolę wizualną pełnią tu wzniesienia garbów, kształtujących łagodne zarysy kolejnych planów i linii widokowego. Obiekty usytuowane wizualnie powyżej ich zarysu (budynki, zadrzewienia, fragmenty lasu) są bardzo silnie eksponowane i niejednokrotnie stanowią dominanty krajobrazowe. Obiekty usytuowane na zboczach i we wgłębieniach terenu stanowią płaszczyzny ekspozycji biernej przeważnie tylko dla ciągów i punktów widokowych usytuowanych na najbliższym garbie lub przeciwległym zboczu.
- Wnętrza dolin - w pierwszym rzędzie doliny Dłubni i Szreniawy, stanowiące odrębne wnętrza krajobrazowe, oddzielone od krajobrazu wierzchowin i sąsiednich dolin wypukłościami zboczy. Ich wnętrza krajobrazowe sięgają w większości jedynie do górnych krawędzi zboczy (ścian) doliny, względnie wypukłości łagodniejszych zboczy. Powiązania widokowe wierzchowiny z dnami głębszych dolin są nieliczne i obejmują niewielkie obszary. Skala ingerencji wizualnej obiektów w krajobraz dolin, uzależniona jest w głównej mierze od proporcji między rozmiarami obiektu i wnętrza dolinowego.

Na atrakcyjność turystyczną obszaru gminy składają się następujące elementy:

- piękne wnętrza dolin i wąwozów z łąkami i krętymi korytami Dłubni, Szreniawy, Gołczanki, ze szpalerami drzew wzdłuż ich biegu,
- rozległe otwarte tereny falistej wierzchowiny wyżynnej bez zabudowy, z których otwierają się bardzo szerokie, panoramiczne widoki,
- walory przyrodnicze, należą do nich:
 - źródła krasowe, szczególnie zespół źródeł - pomników przyrody - w Gołczy i Wielkanocy,
 - osobliwości florystyczne - murawy kserotermiczne ze specyficzną florą i fauną (nie objęte ochroną),
 - wartości widokowe ciągów drogowych.

Formy krajobrazu o najwyższych w skali gminy wartościach to:

- doliny Dłubni i Gołczanki z dolinami i wąwozami bocznymi,
- wierzchowina w rejonie Trzebienic - Buku - Mostku,
- założenia zabytkowe wraz z wiejskimi układami ruralistycznymi w Wysocicach, Trzebienicach.

Południowa część gminy wzdłuż doliny Dłubni oraz tereny leśne położone na zachód od niej, obejmuje Dłubniański Park Krajobrazowy. Jego otulina tworzy dość wąski pas wzdłuż północnej granicy parku.

Wartości środowiska gminy szczególnie godne ochrony to:

- wysokiej jakości produkcyjna przestrzeń rolnicza,
- krajobraz i jego wartości widokowe, zwłaszcza dolina Dłubni i niezalesione fragmenty wierzchowin wyżynnych,

- tradycja historyczno - kulturowa doliny Dłubni,
- wody powierzchniowe i podziemne,
- warunki klimatu lokalnego i jakość powietrza, za wyjątkiem sąsiedztwa zakładu Saria w Wielkanocy.

3. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

W wyniku wielowiekowej działalności człowieka, przekształceniu w stosunku do stanu "naturalnego" uległy wszystkie elementy środowiska. Najbardziej znaczącym przekształceniom uległy:

- szata roślinna i świat zwierzęcy, wskutek daleko posuniętego wylesienia terenu, wprowadzenia w miejsce lasów upraw rolnych, sieci osiedleńczej i komunikacyjnej,
- lasy naturalne przekształcono w lasy gospodarcze,
- powierzchnia ziemi i wody powierzchniowe, wskutek zagospodarowania dolin rzecznych.

Te podstawowe przemiany środowiska doprowadziły do zmian jego komponentów, takich jak klimat, jakość powietrza, gleb i wód. Stan obecny charakteryzuje:

- bardzo mała dynamika przekształceń struktury wykorzystania terenów gminy, przejawiająca się znikomym wzrostem powierzchni terenów o intensywnym wykorzystaniu przestrzeni (tereny osadnicze i usługowe),
- stabilizacja na niekorzystnym poziomie jakościowym środowiska wodnego, będąca pochodną niedoinwestowania - braków infrastruktury technicznej (kanalizacja), często występujących nieprawidłowości gospodarki ściekami i rolniczych skażeń obszarowych,
- zachowanie jedynie miejscowo wartości estetycznych krajobrazu wskutek rozproszenia zabudowy, zwłaszcza niekorzystnie umieszczonej na szczytach wzniesień,
- niewielka powierzchnia terenów przydatnych dla zainwestowania z powodu wysokiej wartości produkcyjnej większości gruntów rolnych oraz ograniczeń fizjograficznych (duże spadki terenu, niekorzystne warunki geotechniczne),
- jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej umożliwiająca prowadzenie rolniczej gospodarki towarowej,
- korzystne dla bytowania człowieka warunki klimatyczne, korzystny stan jakości powietrza atmosferycznego, korzystne warunki klimatu akustycznego, brak wyraźnego skażenia gleb,
- brak poważniejszych źródeł nadzwyczajnych zagrożeń środowiska na terenie gminy.

Obecne warunki środowiska można ocenić jako korzystne dla życia ludzi.

3.1. Rzeźba terenu

Zróznicowana rzeźba terenu związana jest z budową geologiczną i tektoniką skał starszego podłoża, a także działalnością erozyjną i akumulacyjną czwartorzędowych lądolodów oraz współczesnymi procesami denudacyjnymi rzek.

Obszar gminy Gołcza według podziału na jednostki fizyczno - geograficzne Kondrackiego położony jest w makroregionie Niecka Nidziańska i jego mezoregionie - Wyżyna Miechowska. Mezoregion Wyżyna Miechowska jest obszarem przejściowym od Niecki Nidziańskiej do Wyżyny Krakowsko - Częstochowskiej.

Jakkolwiek pod względem geologicznym i geograficznym region ten jest zapadliskiem, posiada jednak charakter wyżynny. Obszar tworzą łagodnie ukształtowane fragmenty wierzchołków wyżynnych, podzielone formami dolinnymi i wydłużonymi obniżeniami zwanymi padoły. Prawdopodobnie padoły są pochodzenia tektonicznego, na co wskazywałaby zgodność ich przebiegu z głównymi kierunkami tektonicznymi.

Obniżenia dzielą wyżynę na rozległe podłużne pagóry i garby, których kulminacje w części zachodniej gminy osiągają wysokość 420 - 460 m n.p.m., a na pozostałym terenie najczęściej osiągają wysokość 350 - 400 m. Na charakter rzeźby duży wpływ wywarło osadzenie lessów w późnym plejstocenie. Lessy tworzą zwartą pokrywę o zmiennej miąższości, dochodzącej do kilkunastu metrów. W holocenie (okresie polodowcowym) powierzchnia lessów została rozcięta odsłaniając część starszego podłoża.

Krajobraz wyżynny urozmaicony jest rozcięciami dolinnymi. Doliny rzek przebiegają marginalnie względem obszaru gminy. Dolina Szreniawy przecina północny fragment gminy na krótkim odcinku ok. 4 km. Jej dno leży na poziomie 325 - 300 m n.p.m. Dolina Dłubni przecina południowy fragment obszaru gminy na odcinku ok. 3 km,

z dnem na poziomie 300 - 290 m n.p.m. Doliny obu rzek są płaskodenne o średniej szerokości dna 150 - 200 m, zboczach o spadkach przekraczających 20% i wypukłym profilem.

Wśród najmłodszych form rzeźby dominują doliny boczne przeważnie suche, o charakterze parowód, wąwozów, wymyte przez wody opadowe i ciekły okresowe. Wcinają się one w dna starszych dolin nieckowatych i nieckek zboczowych, rozczłonkujących skłony wierzchołków wyżynnych. Skłony wierzchołków wyżynnych opadają w kierunku dolin ze spadkiem rzadko przekraczającym 12%. Na zboczach o większym spadku oraz na zboczach dolin występują liczne formy antropogeniczne - wąwozy drogowe i wytworzone wskutek erozji liniowej gleb lessowych, a także terasy rolne, niekiedy o długości kilkuset metrów i wysokości 1 - 3,5 m.

Najbardziej znaczące utrudnienia dotyczą działalności rolniczej, głównie z powodu zagrożenia erozyjnego (erozja wodna, powierzchniowa i erozja wąwozowa), spadków terenu utrudniających lokalnie uprawę oraz rozczłonkowania kompleksów rolnych na stokach i zboczach przez drobne formy dolinne. Stoki i zbocza o nachyleniu powyżej 15% należy uznać za zagrożone erozją gleb i wyłączyć z użytkowania rolniczego.

Na terenie gminy nie ma form rzeźby terenu, które należało by objąć ochroną prawną.

3.2. Budowa geologiczna i warunki posadowienia obiektów budowlanych

Obszar położony jest w obrębie jednostki geologiczno-strukturalnej zwanej Niecką Miechowską. Jest to wielka brachysynklina wchodząca pod zapadlisko przedkarpackie. Od zachodu synklinorium sąsiaduje z monokliną śląsko-krakowską, natomiast od północnego-wschodu - z obrzeżeniem mezozoicznym Gór Świętokrzyskich.

Wgłębna budowa niecki charakteryzuje się strukturami blokowo-łańdowymi, odzwierciedlającymi się w utworach kredy górnej gęstą siecią powierzchniowych dyslokacji. Ze strefami dyslokacyjnymi związany jest przebieg dolin i występowanie źródeł. Najstarszymi utworami, odsłaniającymi się na powierzchni głównie na stromych zboczach dolin i w dnach wąwozów, są utwory kredowe. Przeważnie przykrywają je osady czwartorzędowe - głównie pylaste gliny lessowe.

Kreda górna reprezentowana jest przez osady wykształcone w postaci margli, opok i wapieni. Miejscami występują one bezpośrednio na powierzchni lub pod nakładem zwietrzliny (do 2,0 m p.p.t.). Zaliczają się one do gruntów skalistych, nadających się do bezpośredniego posadowienia budynków.

Czwartorzęd reprezentowany jest przez osady plejstoceny i holoceny, zalegające w dużym stopniu na całym obszarze gminy.

Plejstocen tworzą osady lodowcowe, eoliczne i rzeczne. Osady lodowcowe reprezentowane są przez piaski średnio zagęszczone o miąższości kilku metrów, występujące wyspowo na niewielkich fragmentach w północnej części gminy. Nadają się one do bezpośredniego posadowienia budynków.

Najbardziej rozpowszechnione utwory na terenie gminy to lessy, pokrywające około 90% powierzchni gminy. Miąższość ich jest zmienna, sięgająca kilkunastu metrów. Przeważają lessy typu pyłu zwykłego i ilastego, w stanie od plastycznych do półzwardych. Są one wrażliwe na przyrosty wilgotności, a ich makroporowatość sprzyja wyparowaniu wody, doprowadzając je do przesuszeń. Wykazują dużą podatność na spłukiwanie, spływanie, sufozję i osiadanie zapadowe. Warunki budowlane lessów są dostateczne. Miejscami fundamentowanie wymaga przeprowadzenia badań laboratoryjnych oraz zabiegów inżynierskich w celu zabezpieczenia przed wodami opadowymi i gruntowymi.

Holocen reprezentowany jest przez utwory aluwialno - deluwialne wykształcone w postaci namulów, pyłów, glin i piasków. Występują one w dolinach rzecznych i w dużej mierze pochodzą ze spływu lessów z okolicznych wzniesień. Są to grunty nieskonsolidowane, w dużym stopniu zawadnione o bardzo zróżnicowanych parametrach nośności - niekorzystne dla budownictwa, miąższość ich waha się od 1,0 do 8,0 m p.p.t. W partiach zrównań podstokowych, gdzie zwierciadło wód gruntowych występuje na głębokości powyżej 2,0 m p.p.t, utwory te posiadają struktury półzwardłe oraz twardeplastyczne i tam posiadają lepszą nośność.

Występujące w strefie posadowienia obiektów utwory stwarzają zróżnicowane warunki geotechniczne:

- gliny lessowe – w stanie suchym stanowią dobre podłoże budowlane. Zawilgocone tracą swoje dobre właściwości nośne – uplastyczniają się.
- grunty deluwialne wyścielające dna dolin rzecznych, ze względu na dużą zmienność oraz obecność gruntów pochodzenia organicznego (namuły, torfy), stwarzają utrudnione warunki posadowienia.
- margle stanowiące najlepsze w gminie podłoże budowlane występują rzadko, tuż pod powierzchnią gruntu, a i to najczęściej w miejscach mniej korzystnych dla zabudowy – ze względu na ograniczone możliwości dostępu (krawędzie i zbocza dolin).

Przy przewadze lessów, ich zmiennych właściwości geotechnicznych i dość zróżnicowanej rzeźbie terenu, istotną rolę w bezpiecznym posadawianiu obiektów odgrywają spadki terenu.

W warunkach lokalnych gminy, tereny o spadkach powyżej 15% powinny być wyłączone z możliwości zabudowy. W terenach o spadkach powyżej 10%, możliwość zabudowy (a w zasadzie warunki jej wprowadzenia) winna być określona właściwym rodzajem dokumentacji geologiczno – inżynierskiej. W każdym przypadku posadowienia obiektów w okrywach lessowych dokumentacja projektowa winna określać warunki zabezpieczenia wykopów przed wodami opadowymi lub roztopowymi.

Ponadto powinno się wyłączyć z zabudowy dna dolin rzecznych i suchych dolin bocznych, jako miejsca koncentracji spływu powierzchniowego wód opadowych w przypadku występowania charakterystycznych dla regionu deszczów nawaalnych.

W Czaplach Wielkich występuje osuwisko powstałe w 2010 roku. Obecnie prowadzone są prace mające na celu stwierdzenie możliwości jego stabilizacji.

3.3. Gleby

Na terenie gminy Gołcza występują gleby o wysokiej i najwyższej wartości gospodarczej i przyrodniczej. Warstwa glebowa w obszarze gminy jest ściśle związana z budową geologiczną. Na wyniesieniach, stokach oraz powierzchniach podlegających procesom erozji (gdzie zaleganie podłoża kredowego jest stosunkowo płytkie), wykształciły się urodzajne gleby rędzinne o stosunkowo płytkim profilu. Charakteryzują się one dużą zawartością węgla wapnia. Na terenie gminy wyróżniamy następujące rodzaje rędzin: deluwialne, brunatne i próchniczne.

Dla dolin rzecznych charakterystyczne są żyzne aluwialne mady i mady brunatne.

Na utworach lessowych wykształciły się następujące typy gleb:

- gleby bielcowe i pseudo bielcowe wykształcone z lessów, powstałe w wyniku procesów glejowych, które polegają na wypłukaniu nierozłożonych minerałów ilastych; gleby te są średnio zasobne w substancje organiczne,
- gleby brunatne wykształcone na powierzchniach lessowych podścielonych wapieniami lub glinami - są to gleby mineralne, zasobne w próchnice; wyróżniamy gleby brunatne wylugowane, właściwe i kwaśne,
- czarnoziemny zdegradowane oraz gleby szare.

Ukształtowanie powierzchni gminy oraz struktura glebowa stwarzają bardzo korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa (77% powierzchni gminy charakteryzuje się takimi warunkami). Część obszarów predysponowana jest do zalesienia, ze względu na zachodzące na nieokrytych glebach silne procesy erozyjne – szczególnie po gwałtownych opadach nawaalnych.

Powiat Miechowski zalicza się do obszarów Województwa Małopolskiego, na których rolnictwo jest głównym działem gospodarki i stanowi podstawowe źródło utrzymania miejscowej ludności. Powiat ten zaliczono w „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego” do obszaru o największych możliwościach intensywnego rozwoju rolnictwa i rodzinnych gospodarstw rolnych, o relatywnie mniejszym rozdrobnieniu ziemi. Udział gleb wysokiej jakości (klasy I+II+III) w Gmina Gołcza jest wyższy niż średnia dla powiatu miechowskiego, który plasuje się na 4 miejscu w województwie.

Klasa gleb	Udział gleb w powierzchni użytków rolnych w Gminie Gołcza [%]	Udział gleb w powierzchni użytków rolnych w Powiecie miechowskim [%]
I	0,7	1,1
II	10,5	8,3
III	63,9	56,0
IV	18,7	26,3
V	5,3	6,8
VI	0,9	1,5

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu miechowskiego na lata 2004 – 2015, obliczenia własne

W latach 1995, 2000 i 2005 przeprowadzono monitoring właściwości gleb w 216 punktach kontrolno-pomiarowych zlokalizowanych na terenie całego kraju (w tym 17 na terenie małopolski, żaden na terenie powiatu miechowskiego). Reprezentowały one typowo rolnicze obszary o różnym stopniu intensyfikacji rolnictwa oraz obszary znajdujące się w zasięgu oddziaływania różnego rodzaju zanieczyszczeń, w celu śledzenia zmian zachodzących w glebie pod wpływem określonej rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Wyniki badań gleb w punktach kontrolno-pomiarowych wykazały, że ich zanieczyszczenie łączne wszystkimi metalami (Cd, Cu, Ni, Pb, Zn) jest niewielkie, w stopniu 0° (zawartość naturalna) i I° (zawartość podwyższona). Pod względem zawartości siarki siarczanowej (S-SO4) większość gleb charakteryzuje się niską (naturalną) jej zawartością - I°

zanieczyszczenia. Tylko około 18% zbioru charakteryzuje się niską zawartością WWA, pozostałe 82% profili charakteryzuje się w różnym stopniu podwyższoną ich zawartością. Wzrost stężenia wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych obserwuje się w punktach kontrolno-pomiarowych scharakteryzowanych jako narażone na oddziaływania emisji przemysłowych, komunikacyjnych i komunalnych (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2007 roku).

Bardziej szczegółowe dane dla obszaru powiatu i Gminy Gołcza pochodzą z lat 90tych i nie wykazują odchylenia od przytoczonych powyżej danych dla województwa.

3.4. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Uwarunkowania gospodarcze, ukształtowane parametrami przyrodniczymi i tradycją, spowodowały iż w rolnictwie Gminy Gołcza dominuje produkcja towarowa, a głównym ośrodkiem zbytu większości produktów są i w dalszym ciągu pozostają aglomeracje Krakowska i Górnśląska.

Charakterystyka jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej metodą Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, oceniającą poszczególne elementy środowiska (glebę, warunki klimatyczne i wodne, rzeźbę terenu) przeprowadzona dla gmin Powiatu Miechowskiego wskazuje, że powiat ten znajduje się na 3 miejscu w województwie (za powiatami: proszowickim i krakowskim), z wynikiem 87,1 pkt. Gmina Gołcza posiada wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej 89 pkt, powyżej średniej dla powiatu.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg Programu programu ochrony środowiska dla powiatu miechowskiego:

L.p.	Gmina	Wskaźnik bonitacji				Ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej
		Jakości i przydatności rolniczej	Agroklimatu	Rzeźby terenu	Warunków wodnych	
1.	Raławice	78,6	11,8	1,6	4,3	96,3
2.	Słaboszów	73,8	11,6	1,9	3,9	91,2
3.	Miechów	73,4	11,6	1,8	4,0	90,8
4.	Charsznica	72,9	11,0	2,1	4,3	90,3
5.	Gołcza	71,4	10,0	3,6	4,0	89,0
6.	Książ Wielki	65,6	11,2	2,1	3,6	82,5
7.	Kozłów	52,8	10,4	2,6	3,7	69,5

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu miechowskiego na lata 2004 - 2015:

Całkowita powierzchnia gminy w 2009 r. wynosiła 9 027 ha. Cechą charakterystyczną jest zdecydowana przewaga rolniczego użytkowania gruntów - użytki rolne zajmują ok. 86%, zaś użytki leśne jedynie ok. 7% całkowitej jej powierzchni. Szczegółowe zestawienie form użytkowania gminy ilustrują poniższe dane:

Forma użytkowania gruntów	Powierzchnia w ha - 1996r.	Powierzchnia w ha - 2002r.
Powierzchnia gminy - całkowita	9 027	9 027 ha
Grunty rolne - ogółem	8 929	7 572, 71
Użytki rolne - ogółem	7 492	6 987,83
- w tym grunty orne	7 051	6 710,05
- grunty orne pod zasiewami	6 594	6 319,50
- łąki i pastwiska	345	327,38
- sady	96	63,17
Lasy i grunty leśne - ogółem	646	662
Tereny pod zabudowaniami i podwórzami	431	bd
Wody stojące	2	bd
Nieużytki	96	bd

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie - 1997 r. Powszechny spis rolny 1996 r. Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów, zwierzęta gospodarskie w województwie Krakowskim. Statystyka gmin Województwa Krakowskiego 1998 r. GUS, NSR 2002r.

Strukturę produkcyjną rolnictwa indywidualnego gminy charakteryzują dane:

Wielkość gospodarstw (w ha)	Ilość gospodarstw w 1996r.	Ilość gospodarstw w 2002r.
do 1	184	373
1-2	247 (g. indyw)	283
2-5	651	534
5-7	236	194
7-10	159	137
10-15	60	97
15-20	16	25
20-50	8	23
50-100	3	0
100+	1	0
ogółem	1565	1668

Źródło: GUS

Zgodnie z przypuszczeniami autorów edycji Studium uwarunkowań..... z 2000r., w okresie po roku 1996, nastąpił w gminie wzrost liczby właścicieli i zmniejszenie areалу indywidualnych gospodarstw rolnych.

Wśród trwałych budowli zwraca uwagę brak takich obiektów jak stajnie, owczarnie i pieczarkarnie. Również bardzo nieznaczna jest powierzchnia kurników, szklarni i tuneli foliowych. Na poziomie średniej dla rolniczych gmin powiatu miechowskiego utrzymuje się jedynie powierzchnia stodoł oraz budynków wielofunkcyjnych. Pozostałe - specjalistyczne dla prowadzenia hodowli zwierzęcej trwałe obiekty takie jak obory, kurniki chlewne mają znaczenie marginalne.

Ogólna powierzchnia zasiewów w gminie według danych z roku 1996 wynosiła 6464 ha, a w roku 2002 spadła do 6319,50 ha. W latach 1996 -2002 można zauważyć zmiany w strukturze zasiewów: wiodącą rolę mają nadal zboża i ziemniaki, natomiast wystąpił wyraźny spadek udziału roślin pastewnych i wzrost udziału produkcji warzywnej. W 1996 r. produkcja roślinna bazowała na roślinach zbożowych, których areal wynosił 3651 ha, ziemniakach (1061 ha) i roślinach pastewnych (1307 ha). Było to 93% areалу zasiewów. Pozostałe uprawy, w tym uprawa roślin przemysłowych 0,2%, kukurydzy 0,31%, zajmowały łącznie około 7% powierzchni. Na resztę roślin przypadło 460 ha (7,1%). W 2002 według Powszechnego Spisu Rolnego w strukturze zasiewów dominowały zboża (4278 ha) i ziemniaki (862 ha), co łącznie stanowiło 81% ogółu zasiewów. Wśród pozostałych upraw przeważały warzywa 6,8% i rośliny pastewne 2,1 %. Zestawienie PSP 2002 nie obejmuje uprawy tytoniu, która ma dość duży udział w regionie. Uprawa warzyw jest uważana za perspektywiczną gałąź rolnictwa w skali powiatu.

Chów bydła mlecznego i opasowego oraz chów trzody chlewnej, to główne kierunki w hodowli zwierząt gospodarskich. Zbiórcze dane określające wielkość produkcji zwierzęcej:

	1996 rok		2002 rok	
	il. sztuk	il. gospodarstw	il. sztuk	il. gospodarstw
bydło	3366	1010	1950	650
trzoda chlewna	4952	646	8526	550
owce	70	24	0	bd
konie	214	193	96	64
kozy	197	bd	122	bd
króliki i futerkowe	1276	bd	bd	bd
drób	25271	bd	22524	szt.

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie - 1997 r. Powszechny spis rolny 1996 r. / GUS Powszechny spis rolny 2002

Generalnie produkcją zwierzęcą w 2002 r. zajmowało się 799 gospodarstw (48%), przy czym warto zauważyć, że dla żadnego gospodarstwa nie stanowiła ona głównego źródła dochodu. Produkcją roślinną w 2002 r. trudniło się 1429 gospodarstw (86%).

W 1996 r. głównym celem produkcji rolniczej była wyłącznie lub głównie sprzedaż. Gospodarstwa produkujące na sprzedaż stanowią 61% liczby indywidualnych gospodarstw rolnych. Zdecydowanie mniej, bo 39% liczby gospodarstw, efekty swojej produkcji przeznaczało głównie lub wyłącznie na potrzeby własne. Zaledwie 1 indywidualne gospodarstwo rolne nie prowadziło produkcji. Według danych z 2002 r., dla 50% gospodarstw, głównym celem produkcji rolniczej była produkcja głównie na sprzedaż. Podobnie jak w roku 1996, 38% liczby gospodarstw efekty swojej produkcji przeznaczało głównie lub wyłącznie na potrzeby własne. Dużo więcej, bo aż 198 (12%) gospodarstw nie prowadziło działalności rolniczej.

Pod względem produkcji towarowej, gmina należy zatem do wysoko efektywnych gmin rolniczych, które charakteryzują się wyraźną przewagą rolnictwa towarowego nad produkcją na potrzeby własne.

W planowaniu perspektyw rozwoju gospodarczego gminy, możliwe i celowe wydaje się podjęcie działań ukierunkowanych na rozwój rolnictwa ekologicznego jako kierunku współistniejącego z rolnictwem wysokotowarowym. Bazą dla tego kierunku może być znacząca liczebnie grupa małych i średnich indywidualnych gospodarstw rolnych, korzystny stan środowiska naturalnego a także pewna liczba gospodarstw uprawiających rolnictwo tradycyjne.

Podsumowując informacje o rolnictwie należy uwzględnić uwarunkowania jego pozycji jako kierunku rozwoju gospodarczego gminy, co jest (ze względu na wysoki odsetek ludności której podstawą utrzymania jest rolnictwo) równoznaczne z kształtowaniem stabilizacji ekonomicznej ludności.

Należące do najbardziej korzystnych w skali kraju warunki przyrodnicze oraz znaczny odsetek ludności aktywnie związanej z rolnictwem świadczą, iż ważna jego pozycja w rozwoju gospodarczym gminy wydaje się niepodważalna. Argumentami potwierdzającymi powyższe stwierdzenie są:

- ustabilizowana gospodarka rolna,
- wysoka specjalizacja produkcji ze szczególną preferencją produkcji roślinnej,
- dobre wyposażenie gospodarstw indywidualnych w techniczne środki produkcji,
- jakość gleb umożliwiająca powstanie znaczącej liczby gospodarstw ekologicznych,
- możliwości podwyższenia kwalifikacji zawodowych rolników indywidualnych.

Dobre zaopatrzenie rolnictwa w środki produkcji i wysoko kwalifikowany materiał do produkcji roślinnej ma duże znaczenie stabilizujące pozycję rolnictwa towarowego gminy. Należy jednak zwrócić uwagę na bariery i zagrożenia, powodujące spadek optymizmu rolników i podważające sens kontynuowania zawodu jako zapewniającego stabilne źródło dochodów. Są nimi:

- trudności w dystrybucji zbóż wyprodukowanych przez rolników indywidualnych i spadek ich cen na rynku. Podmioty (najczęściej nie związane z rolnictwem) skupujące zboża - w wyniku konkurencji - minimalizują ceny skupu, powodując spadek opłacalności produkcji. Podobne problemy napotykają producenci innych roślin uprawnych, m.in. warzyw. Brak zorganizowanego skupu i dystrybucji powoduje, iż zarówno produkcją jak i zbytem (najczęściej w handlu jarmarcznym lub giełdowym) zajmują się sami rolnicy.
- brak miejscowej infrastruktury trwałej, umożliwiającej gromadzenie, przechowywanie, a także przynajmniej częściowe przetwarzanie wyprodukowanych artykułów rolnych. Jakkolwiek dotyczy to przede wszystkim produkcji roślinnej, to jednak podobne problemy ujawniają się również w produkcji zwierzęcej. Powoduje to, iż wyprodukowane artykuły, z konieczności muszą być zbywane szybko, co ogranicza możliwości odpowiedniego negocjowania cen. W odniesieniu do produkcji zwierzęcej problem ten nie występuje tak wyraźnie, o czym świadczy stosunkowo znacząca liczba hodowanego bydła mlecznego i stosunkowo dobrego stanu zainwestowania w urządzenia do produkcji wysokiej jakości mleka.

3.5. Szata roślinna

Pod względem geobotanicznym, gmina znajduje się w prowincji Niżowo - Wyżynnej Środkowoeuropejskiej w poddziale A4 Pasa Wyżyn Środkowych Działu Bałtyckiego w krainie 16 Miechowsko - Sandomierskiej - podokręg Miechowski.

Na obszarach gminy nie występują zbiorowiska roślinne o charakterze naturalnym. Większą część zajmują tereny rolne oraz sady i ogrody. Gmina należy do najsłabiej zalesionych obszarów regionu krakowskiego, ponieważ występujące tu żyzne gleby zostały zajęte pod uprawy rolne.

Z potencjalnych zbiorowisk roślinnych w opisywanym obszarze w przeważającej części dominuje grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria żyzna: *Tilio Carpinetum*, w skład którego wchodzi dąb (*Quercus robur*), lipa (*Tilia cordata*), grab (*Carpinus betulus*), klon (*Acer pseudoplatanus L.*) i jesion (*Fraxinus excelsior L.*) oraz mogą wchodzić: świerk (*Picea excelsa*), jodła (*Abies alba*) lub sosna (*Pinus sylvestris L.*). Gatunki typowe runa lasu grądowego w opisywanym terenie to: Kopytnik pospolity (*Asarum europaeum L.*), Lilia złotogłów (*Lilium martagon L.*), Czworolist pospolity (*Paris quadrifolia L.*), Konwalijska dwulistna (*Maianthemum bifolium*), Barwinek pospolity (*Vinca minor L.*), Szczawik zajęczy (*Oxalis acetosella L.*)

W dnach dolin rzecznych występuje Fraxino - Alnetum (*Circaneo - Alnetum*) – niżowy łąg jesionowo - olszowy, który m. in. budują: olsza (*Alnus incana L.*), topola biała (*Populus alba L.*), wierzba (*Salix alba L.*), wiąz (*Ulmus campestris L.*), jesion (*Fraxinus excelsior L.*), dąb (*Quercus robur L.*).

W opisywanym obszarze występuje także na niewielkich powierzchniach *Potentillo albae - Quercetum rosetosum gallicea* – świetlista dąbrowa, postać wyżynna, utworzona głównie z dębu bezszypułkowego (*Quercus robur L.*) i sosny (*Pinus sylvestris L.*).

W wilgotnych zagłębieniach terenu, gdzie stagnuje woda, powstały warunki bytności dla roślinności nadwodnej np. Żabieniec babka wodna (*Alisma plantago - aquatica L.*)

Naturalna roślinność obszaru gminy została silnie przekształcona przez rolniczą działalność człowieka. Bardziej zwarte kompleksy leśne skupiają się na terenach mniej atrakcyjnych dla rolnictwa: stoki i wierzchowiny kredowych wzniesień. Większa część gminy zamieniona została na grunty orne.

Powierzchnia leśna (zalesiona i niezalesiona) łącznie zajmuje 662,00 ha. Stanowi to ok. 7,3% całkowitego obszaru gminy. Obszary leśne gminy podlegają administracji Nadleśnictwa Miechów. Struktura własnościowa wykazuje zdecydowaną przewagę powierzchni lasów państwowych. Wszystkie lasy państwowe są lasami glebochronnymi.

Dominującym powierzchniowo typem siedliskowym jest las wyżynny (Lwyż). Drzewostan tworzą głównie dąb, buk oraz sztucznie wprowadzana sosna. W podroście występuje dąb, buk, grab, lipa, modrzew, jawor i wiąz. Podszyt reprezentuje szeroki wachlarz gatunków, m.in. bez czarny i koralowy, leszczyna, jarzębina, dereń, głóg, osika i świerk. Wśród nich są także gatunki podlegające ochronie częściowej (marzanka wonna, kopytnik pospolity, kruszyna pospolita, kalina koralowa, konwalia majowa) oraz ochronie ścisłej (barwinek pospolity, bluszcz pospolity, wawrzynek wilczełyko). Siedlisko lasu wyżynnego obejmuje głównie zespół *Tilio-Carpinetum* występujący na dominujących w gminie glebach brunatnoziemnych (płowych i właściwych) oraz rędzinach właściwych.

Stan zdrowotny lasów Nadleśnictwa Miechów, w tym gminy Gołcza, jest w większości dobry. Negatywny wpływ wywierają głównie zanieczyszczenia przemysłowe i zakłócenia stosunków wodnych.

Pod względem zdrowotności drzewostany zaliczone zostały do I strefy słabych uszkodzeń przemysłowych.

Na terenie gminy występują liczne zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.

Z roślinności nieleśnej na szczególną uwagę zasługują naskalne murawy wapienne z kostrzewą bladą (*Festuca pallens*), rojnikiem pospolitym (*Jovibarba sobolifera*) i czosnkiem skalnym (*Allium montanum*). Suche miejsca na rędzinie wapiennej porasta stepowy zespół omanu wąskolistnego z miłkiem wiosennym (*Adonis vernalis L.*), lnem włochatym (*Linum hirsutum L.*) (gatunek narażony na wyginięcie wg Polskiej Czerwonej Księgi Roślin) i turzycy położoną (*Carex pendula L.*) na wapieniach i lessach rozwijają się także zespoły zaroślowe leszczyny (*Corylus avellana L.*) i goryszu siniego (*Peucedanum cervaria*), który stanowi formę pośrednią pomiędzy lasem a stepem (ciepłolubne zarośla *Peucedano cervariae - Coryletum*). Występują również gatunki klasyfikowane wg „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w woj. krakowskim” jako rzadkie: żywiec gruczołowaty (*Dentaria glandulosa*), paprotnik kolczysty (*Polystichum aculeatum*)

Obrazu szaty roślinnej dopełniają ogrody przydomowe. W dość harmonijny sposób komponują się one z otaczającym krajobrazem.

Na Wyżynie Miechowskiej występuje także duże bogactwo fauny. Zanotowano na tym obszarze ok. 50 gatunków ssaków, ponad 170 gatunków ptaków, ok. 20 gatunków płazów i gadów oraz ok. 25-30 gatunków ryb. Najczęściej występującym gatunkiem ssaków jest mysz leśna, zając szarak, kuna leśna, sarna, dzik. Awifauna reprezentowana jest głównie przez sójkę, świergotka drzewnego; występują tu także: trzmiełojad, jastrząb gołębiarz, puszczyk i kruk.

3.6. Wody powierzchniowe

Obszar gminy leży w zlewniach Szreniawy i Dłubni. Zlewnie rozdziela dział wodny II rzędu, przebiegający wierzchowinami centralnego pasa gminy na linii Czaple – Ulina – Buk. Obszar ten odznacza się ubóstwem wód powierzchniowych. Głównymi osiami hydrograficznymi są Szreniawa i Dłubnia.

Szreniawa wypływa ze źródeł we wsi Wierzchowisko koło Wolbromia. W granicach gminy (skraj północny) płynie równoleżnikową doliną o stromych zboczach pociętych jarami i wąwozami. Dłubnia wypływa ze źródeł krasowych w rejonie Trzyciąża. Na odcinku przebiegającym przez południowy skraj obszaru płynie doliną o przebiegu NW-SE o symetrycznych stromych zboczach, pociętych jarami i wąwozami.

Oprócz Szreniawy i Dłubni są tu jedynie cztery cieki powierzchniowe, z których dwa to dopływy Szreniawy – potok Gołczanka i potok Trzebienice, utrzymujące stały przepływ na całej długości. Pozostałe dwa cieki wodne w niewielkiej odległości od źródeł zanikają w przepuszczalnych utworach swoich dolin.

Odływ jednostkowy z obszaru wynosi 3,2 l/s/km². Niski spływ tłumaczy się ucieczką wód rzecznych przez utwory aluwialne w głąb skał kredowych, ułatwioną położeniem den dolinnych powyżej zwierciadła wód podziemnych i nie rozdzielonych warstwą utworów nieprzepuszczalnych.

Koryta cieków nie są uregulowane. Powodzie na obu rzekach nie mają charakteru katastrofalnego głównie na skutek dużego spadku dolin i związanego z tym bardzo szybkiego przebiegu fali powodziowej. Rzeki charakteryzują się gwałtownymi i krótkotrwałymi wezbraniami, co związane jest z dość dużym spadkiem poprzecznym rzeki, ukształtowaniem doliny oraz stosunkowo niewielką retencją powierzchniową terenów otaczających, co wynika z dużego stopnia wylesienia powierzchni w zamian za intensywne użytkowanie rolnicze.

Głównym problemem związanym z wodami powierzchniowymi w gminie są powtarzające się zalewanie i podtapianie budynków znajdujących się w ich bliskości. Na terenie gminy występują dwie podstawowe tego przyczyny:

- wadliwa lokalizacja obiektów budowlanych na zalewanych fragmentach den dolinnych;
- lokalne podtopienia spowodowane zbyt małym światłem przepustów lub ich zablokowaniem przedmiotami niesionymi przez wezbraną wodę, brak kompleksowego systemu rowów czy kanalizacji deszczowej, niski udział powierzchni biologicznie czynnej dopuszczony w obowiązujących planach zagospodarowania (Uchwały Rady Gminy nr XLIV/285/06 z dn 29 czerwca 2006 i V/22/07 z dn. 27 lutego 2007r).

W gminie nie ma wód powierzchniowych, które w aktualnym stanie mogłyby służyć celom rekreacyjnym. W zagłębieniach terenu tworzą się w niektórych miejscach zastoiska wodne, charakteryzujące się wysokim stopniem eutrofizacji, wykorzystywane głównie przez ptactwo domowe.

Część gminy położona w zlewni Dłubni, znajduje się w strefie ochrony pośredniej zewnętrznej ujęcia wody dla m. Krakowa w Raciborowicach.

3.7. Jakość wód powierzchniowych

Najbliższy punkt pomiarowy jakości wód powierzchniowych zlokalizowany jest na południe od opisywanego obszaru i nie jest punktem wymiernie obrazującym jakość wód powierzchniowych na terenie gminy.

Jakość wód powierzchniowych została przedstawiona na podstawie opracowania: „Ocena jakości wód powierzchniowych w województwie małopolskim w roku 2008” opublikowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie. Badania jakości wód nie są prowadzone w opisywanym obszarze.

Badania zawartości zawiesiny, fosforanów oraz wskaźników fizyko-chemicznych prowadzone były na Dłubni w Wysocicach (na południu gminy Gołcza), lecz ostatnie pomiary pochodzą z 2000 r., w związku z czym uznano, że wyniki te nie w pełni odzwierciedlają obecny stan jakości wód.

Pod względem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych, wody sklasyfikowano jako nieprzydatne ze względu na zbyt dużą zawartość azotynów i fosforu ogólnego

Według opublikowanych wyników badań, wody Szreniawy (po wpłynięciu wód rzeki Gołczanki) są wodami zeutrofizowanymi o zbyt wysokiej zawartości BZT-5 oraz N-NH₄.

Dodatkowo, po wizjach terenowych i dokonaniu obserwacji, w wodach rzeki Dłubni, Szreniawy oraz Gołczanki można się spodziewać:

- zanieczyszczeń bakteriologicznych pochodzących z terenów zabudowanych, biorąc pod uwagę niski poziom skanalizowania gminy (praktyczny brak kanalizacji),
- przekroczenia dopuszczalnych norm stanu fizykochemicznego wód, z uwagi na bliskie sąsiedztwo zakładów usługowych oraz to, że rzeki przepływają bez obszary użytkowane rolniczo,
- podwyższonej zawartości zawiesiny w wodach rzek, związanej ze spływem powierzchniowym z obszarów rolniczych,

- metale ciężkie nie powinny przekraczać wartości dopuszczalnych - jeżeli występują w ogóle, to są to ilości śladowe,
- w okresie zimowym i wczesnowiosennym w wodach roztopowych spływających do rzek zaznaczać się będzie podwyższone stężenie substancji stosowanych w zimowym utrzymaniu dróg.

Nie należy spodziewać się polepszenia jakości wód powierzchniowych, również ze względu na bardzo niską świadomość ekologiczną mieszkańców oraz intensywną uprawę rolną.

3.8. Przyrodnicze struktury przestrzenne i korytarze ekologiczne

W powstałej strukturze przestrzennej, zwiększonego znaczenia przyrodniczego jako drogi migracji gatunków, procesów sukcesji i wymiany potencjału genowego, nabrały pasmowe struktury dolin, których osią o największym znaczeniu przyrodniczym jest ciek wodny. Struktury te, zwane "pasmami powiązań ekologicznych" lub "korytarzami ekologicznymi", stanowią (obok lasów) najważniejsze na terenie gminy elementy struktury przyrodniczej. Ich uzupełnieniem są rozległe połacie terenów uprawnych dzielące niektóre "korytarze ekologiczne", mające znaczenie jako drogi migracji fauny. Tereny te, z punktu widzenia zachowania różnorodności przyrodniczej, należy pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu lub dopuścić formy zagospodarowania sprzyjające zachowaniu ich roli ekologicznej (tereny zadrzewień, gospodarki łąkowej, małej retencji). Korytarze ekologiczne są poprzecinane barierami w postaci pasów istniejącej zabudowy zlokalizowanej w dolinach, która znacznie utrudnia migrację fauny. Wśród lokalnych korytarzy ekologicznych największe znaczenie ma korytarz biegnący wzdłuż doliny rzeki Dłubni i po terenach otwartych w południowo-zachodniej części gminy. Przez gminę wyznaczono także przebieg regionalnego korytarza ekologicznego, związanego z migracją zwierząt w kierunkach północ-południe. Korytarz ten również został przecięty istniejącą zabudową. Niemal cała powierzchnia gminy Gołcza położona jest w obszarze węzłowym o znaczeniu krajowym sieci ekologicznej ECONET – POLSKA.

Charakterystyczną cechą procesów przyrodniczych jest sukcesja naturalna, będąca głównie skutkiem zaprzestania użytkowania rolniczego niektórych gruntów. Na porzuconych terenach uprawnych, proces ten doprowadził już do samoistnego zalesienia fragmentów dawnych pól. Tym sposobem powstał szereg ciekawych florystycznie i krajobrazowo zbiorowisk roślinnych, zarówno w obrębie kompleksów pól uprawnych i pastwisk, jak i na obrzeżach lasów rozsianych na obszarze gminy.

4. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

4.1. Dłubniański Park Krajobrazowy

Południowo - zachodnia część gminy należy do Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny. Dłubniański PK ma powierzchnię 9924 ha, z czego ok. 20% leży w granicach gminy Gołcza. W granicach PK znajduje się dolina rzeki Dłubni z miejscowościami Wysocice, Grzegorzowice, Wiktorka, Żarnowica, Kolonia Gruszawa i południowe, niezabudowane części sołectwa Zawadka. Granica otuliny PK sięga do zabudowań Czapli Małych, Uliny Małej, Uliny Wielkiej, Zawadki i Mostka.

W akcie powołującym - Rozporządzenie nr 84/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 17 października 2006 r. (Dz.Urz.W.Małop Nr 65 poz. 4000) ustalono następujące szczególne cele ochrony parku:

- ochrona wartości przyrodniczych:
 - zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej;
 - ochrona naturalnej różnorodności florystycznej i faunistycznej;
 - zachowanie naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, ze szczególnym uwzględnieniem roślinności kserotermicznej, torfowiskowej oraz wilgotnych łąk;
 - zachowanie korytarzy ekologicznych;
- ochrona wartości historycznych i kulturowych:
 - ochrona tradycyjnych form zabudowy i zespołów wiejskich;
 - współdziałanie w zakresie ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia;
 - ochrona walorów krajobrazowych;
 - zachowanie otwartych terenów krajobrazów jurajskich;
 - ochrona przed przekształceniem terenów wyróżniających się walorami estetyczno-widokowymi;

- społeczne cele ochrony:
 - racjonalna gospodarka przestrzeni, hamowanie presji urbanizacyjnej;
 - promowanie i rozwijanie funkcji zgodnych z uwarunkowaniami środowiska, w tym szczególnie turystyki, wypoczynku i edukacji.

Dla obszaru parku określono w rozporządzeniu reżim ochronny, stanowiąc zakazy (podano te odnoszące się merytorycznie do zagadnień związanych z planowaniem przestrzennym):

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902);
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynika to z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt a także minerałów;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych (zakaz nie dotyczy wykonywania koniecznych prac ziemnych bezpośrednio związanych z realizacją dopuszczalnych w Parku robot budowlanych);
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzeki Dłubni (w tym zakresie rozporządzenie określa wyjątki, te wyłącznie w obszarze gminy Michałowice);

Zakaz nie dotyczy:

- budowania nowych obiektów budowlanych na obszarach, co do których:
 - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dopuszczają budowę nowych obiektów budowlanych w takim zakresie, w jakim budowa ta została jednoznacznie dopuszczona w tych aktach prawnych;
 - uzgodnione z Wojewodą Małopolskim w trybie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.) w związku z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.) projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dopuszczają budowę nowych obiektów budowlanych w takim zakresie, w jakim budowa ta została jednoznacznie dopuszczona w tych aktach prawnych;
 - obszarów, co do których w dniu 10 lutego 2006 r. istniały decyzje o warunkach zabudowy, do czasu wykonania na ich podstawie przedsięwzięć inwestycyjnych lub utraty mocy obowiązującej takich decyzji.
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno - błotnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;

Dłubniański Parku Krajobrazowy posiadał plan ochrony, który utracił ważność po zmianie stanu prawnego (Ustawa o ochronie przyrody); do tej pory nie opracowano nowego planu.

Na terenie Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego należy rozważyć wprowadzenie zasad kształtowania form architektonicznych nowoprojektowanych budynków proponowanych w nieobowiązującym obecnie Planie Ochrony Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego:

- **niwelacja terenu działki** – maksymalne nasypy do 1,0 m, maksymalne wykopy do 1,0 m;
- **kształt bryły** – preferowany horyzontalny, szerokość traktu określającego maksymalną dopuszczalną rozpiętość dachu nie może przekraczać 9,5 m (mierzona po zewnętrznych krawędziach ścian);

- **rzut poziomy** – preferowany prostokątny, wydłużony z dopuszczeniem rzutów krótszych, z zastosowaniem ganków i podcieni,
- **dach** – czterospadowy lub dwuspadowy, symetryczny o nachyleniu połąci głównych 37° -45° z dopuszczalnymi przyczółkami i naczółkami z kalenicą równoległą do dłuższego boku budynku o maksymalnej wysokości kalenicy 9 m, mierzonej jako średnia arytmetyczna wysokości najwyższej i najniższej od projektowanego poziomu terenu. Długość kalenicy w przypadku dachów wielospadowych nie powinna być mniejsza niż 1/3 długości całego dachu (w celu uniknięcia zmierniania ku tak zwanej „kopertowej” postaci dachu). Dach z wyraźnie akcentowaną linią okapu, na maksymalnej wysokości 4,5 m nad poziomem gruntu, mierzonej jako średnia arytmetyczna wysokości najwyższej i najniższej od projektowanego poziomu terenu. Minimalny wysięg okapu oraz wiatrownic poza ścianę szczytową nie może być mniejszy niż 0,6 m, dopuszczalne jest wprowadzanie daszków nad przybudówkami. Zalecana jest jednorodność form dachu w ramach jednego budynku;
- **pokrycie dachu** – zalecane dachówki, dopuszczone różne materiały i elementy o fakturze dachówek;
- **lukarny** – zalecana jedna forma lukarn na jednym budynku, ich łączna powierzchnia nie może przekraczać 1/3 powierzchni dachu, mierzonej w elewacji, a minimalna odległość lukarny od ściany elewacji poprzecznej – 1,5 m, dachy lukarn nie mogą się łączyć;
- **ściany budynków mieszkalnych** – zalecane wyraźne akcentowanie poziomów okapów oraz cokołu, np. poprzez zróżnicowanie kolorystyki i faktur ze szczególnym uwzględnieniem podziału na wysokości linii okapu w ścianach szczytowych dachów dwuspadowych i naczółkowych;
- **w ścianach budynków niemieszkalnych** – zalecane nawiązanie do tradycji ścian kamiennych (w materiale, fakturze i artykulacji);
- **otwory okienne** – prostokątne o pionowej artykulacji, zdwojone w ścianach kalenicowych o drobnej artykulacji i symetrycznych podziałach stolarki, w kompozycji szczytu zachować symetrię rozmieszczenia otworów;
- **otwory drzwiowe** – prostokątne o pionowej artykulacji;
- **kolorystyka** – ciemne barwy dachu (w kolorach brązu, czerwieni, zieleni, szarości), a elewacji w barwach zharmonizowanych z dachem (nie kontrastujących z tłem krajobrazowym – zwłaszcza w ekspozycji lokalnej w widoku bliskim i dalekim) oraz z zastosowaniem naturalnych faktur (zwłaszcza drewnianych, kamiennych i murowanych). Kolorystyka kominów i innych elementów występujących na dachu powinna być stonowana z kolorystyką dachu

4.2. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego jest państwową jednostką budżetową Województwa Małopolskiego powstałą 30 stycznia 2009 r. w wyniku połączenia Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych w Krakowie, Popradzkiego Parku Krajobrazowego w Starym Sączu i Zespołu Parków Krajobrazowych Pogorza w Tarnowie.

Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych obejmował południową część obszaru gminy, złożoną z fragmentu Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego (Rozporządzenie Wojewody Małopolskiego z dn 17 października 2006 w sprawie Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego) oraz jego otuliny.

Głównym zadaniem ZPKWM jest ochrona wartości przyrodniczych, historycznych, kulturowych oraz walorów krajobrazowych w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Działaniami statutowymi ZPKWM są: prowadzenie edukacji ekologicznej zwłaszcza młodzieży szkolnej i studentów, ochrona przyrody ożywionej i nieożywionej oraz propagowanie turystyki na terenie parków krajobrazowych. Cel ten można osiągnąć poprzez realizację celów szczegółowych, zwłaszcza:

- ekologicznych, tj. umożliwienie trwałego użytkowania zasobów środowiska przyrodniczego,
- kulturowych, tj. zachowanie ciągłości historycznej i harmonii w kształtowaniu istniejących na tym obszarze funkcji.

Ze względu na sposób użytkowania obszaru ZPKWM, niezbędna jest realizacja celów społecznych i innych.

Polityka osiągnięcia celów ekologicznych polegać powinna na:

- zabezpieczeniu równowagi ekologicznej, czyli wzmożonej ochronie węzłów i ciągów ekologicznych oraz tych ekosystemów, zasobów i cech środowiska, które mają wpływ na odtwarzanie zasobów przyrody,
- zahamowaniu procesów niszczących, rekultywacji i wzbogacaniu obszarów zubożonych i zdegradowanych,

- ochronie konserwatorskiej unikatowych zasobów i cech środowiska przyrodniczego,
- realizowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z potrzeb ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego Zespołu Parków Krajobrazowych.

Istotny dla ochrony środowiska przyrodniczego ZPKWM program działań zawiera polityka osiągnięcia celów społecznych. Poprawa standardów życia może być bowiem zapewniona przede wszystkim poprzez:

- podniesienie jakości powietrza, wód, stanu powierzchni ziemi, zieleni,
- zachowanie wartości przyrodniczych i kulturowych stanowiących walory turystyczno-rekreacyjne i uzdrowiskowe,
- racjonalną gospodarkę zasobami przyrody,
- ukształtowanie harmonijnego krajobrazu współczesnego.

Polityka osiągnięcia celów innych zawiera program ochrony zasobów wody pitnej dla aglomeracji krakowskiej (obejmujący zlewnie Dłubni), oraz polityka ochrony zbiorników wód podziemnych.

4.3. Pomniki przyrody

W rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody figurują dwa pomniki przyrody na terenie gminy:

Nr rejestru	Lokalizacja	Obiekt	Uwagi
7/1	Gołcza, działki nr 104 i 431/1	źródło krasowe (zwane „Źródłem Geologów”)	obiekt położony na działkach komunalnych, ogrodzony; stanowi teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody dla wodociągu Gołcza, ustanowiony pomnikiem przyrody w 1998 r.
b.d.	Wielkanoc, dz. nr 147/9	źródło krasowe (zwane „Źródłem Ireny”)	obiekt położony w pobliżu kamieniołomu wapienia i stadionu sportowego, ustanowiony pomnikiem przyrody w 2002 r.

Są to jedne z piękniejszych, bardzo wydajnych źródeł krasowych Wyżyny Miechowskiej. Woda wydostaje się ze szczelin wapieni jurajskich w strefie ich kontaktu z utworami kredowymi. W pobliżu znajduje się kilka mniejszych wypływów wód podziemnych.

4.4. Strefa pośrednia ochrony ujęcia wód powierzchniowych

Zlewnia rzeki Dłubni w całości objęta jest statusem strefy ochrony pośredniej ujęcia wód w Raciborowicach pod Krakowem (w dolnej części zlewni Dłubni). Ujęcie to jest ujęciem wód pitnych dla miasta Krakowa. Strefa i obowiązujące w niej zakazy zostały ustanowione Decyzją Wojewody Krakowskiego (OS.III.6210-1-41/94) z dnia 25.07.1994 roku.

Na obszar gminy sięga teren zewnętrzny ochrony pośredniej, w którym to zabronione jest:

- wprowadzanie ścieków do wód - realizacja wodociągów wiejskich przebiegać ma równolegle z budową kanalizacji,
- rolnicze wykorzystywanie ścieków,
- przechowywanie i składowanie odpadów promieniotwórczych,
- lokalizowanie wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych.

5. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;

W Czaplach Wielkich występuje osuwisko powstałe w 2010 roku. Obecnie prowadzone są prace mające na celu stwierdzenie możliwości jego stabilizacji.

6. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;

6.1. Surowce mineralne

Spośród występujących w gminie formacji skalnych, znaczenie przemysłowe miały w przeszłości jedynie wapień (margle) kredowe, eksploatowane w kamieniołomach Ulina Wielka i Wielkanoc, gdzie wytwarzano wapno budowlane.

Występujące na terenie całej gminy gliny lessowe, z uwagi na niedostateczne parametry jakościowe (niska skurczliwość wysychania i wytrzymałość na ściskanie), są nieprzydatne do produkcji cienkościennej ceramiki budowlanej. W obrębie gminy nie ma żadnej cegielni i brak tu tradycji produkcji ceramicznej.

Na terenie gminy istnieją cztery udokumentowane złoża surowców mineralnych przedstawione w poniższej tabeli:

Rodzaj kopalin	Nazwa złoża, lokalizacja	Zasoby (t)	wykorzystanie kopaliny	klasyfikacja
wapień	„Ulina Wielka” - Ulina Wielka	1476000	kruszywa budowlane	powszechn
wapień i margle	„Gołcza” - Rzeżuśnia	129	wapień i margle dla przemysłu wapienniczego	powszechn
wapień i margle	„Gołcza przy Potoku” - Rzeżuśnia	335	wapień i margle dla przemysłu wapienniczego	powszechn
wapień	Wielkanoc	699	kamień drogowy i budowlany	powszechn

Źródło: Objasnienia do mapy geologiczno - gospodarczej Polski, arkusz „Wolbrom” i „Skała”.

Ze złoża w Ulinie Wielkiej eksploatowane są górnourajskie wapień skaliste. Surowiec wydobywany jest na skalę lokalną i wykorzystywany do produkcji kruszywa łamanego, grysów, budownictwa i drogownictwa.

Dwa złoża margli kredowych eksploatowane były głównie do produkcji nawozów wapniowych. Złoża te są powszechnie występującymi oraz mało perspektywicznymi ze względu na uwarunkowania terenowe.

Ze złoża w Wielkanocy eksploatowane były jurajskie wapień skaliste i kredowy kompleks wapienno-marglisty. Złoże to posiada wysokie parametry chemiczne i fizyko mechaniczne, wykorzystywane było do produkcji kredy pastewnej, kamienia łamanego i wapna rolniczego. Skreślone zostało z bilansu w 1997 roku.

Prócz złóż eksploatowanych na podstawie wydanych koncesji, na terenie gminy zinwentaryzowano szacunkowo złoża perspektywiczne wapieni jurajskich i surowców ilastych dla produkcji cegły pełnej wg zestawienia:

L.p.	Nazwa, lokalizacja	Rodzaj złoża	Obszar (km ²)	Miąższość (m)	Orientacyjne zasoby (mg-tony)
1.	Trzebienice	wapień jurajskie	2,2	10	55 000 000
2.	Mostek		0,4	10	10 000 000
3.	Chobędza		0,4	10	10 000 000
4.	rejon Uliny Wielkiej	sur. ilaste do prod. cegły pełnej	0,7	1,5	1 000 000
5.	rejon Wygody		0,4	1,5	600 000

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gołcza edycja z 2000r.

6.2. Wody podziemne

W zasięgu terytorialnym gminy znajdują się trzy Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Są to:

- zbiorniki kredowe (nr 408 i 409) wyodrębnione w niecce miechowskiej w górnej części wodonośnego piętra kredowego; zbiorniki typu szczelinowego i szczelinowo-porowego, zbudowane z margli i wapieni oraz geż i opok; zbiorniki te są tzw. zbiornikami otwartymi bez warstwy izolującej od dopływu zanieczyszczeń z powierzchni, podatnymi na antropopresję; z utworów kredowych budujących zbiorniki wypływają niewielkie źródła;
- zbiornik jurajski (nr 326) wydzielony w skałach monokliny krakowsko-śląskiej, zbudowany ze skrasowiałych i spękanych wapieni skalistych, pyłowych a miejscami marglistych górnej jury; jest to zbiornik szczelinowo-krasowy, bez warstwy izolującej od dopływu zanieczyszczeń z powierzchni;

Podstawowe parametry GZWP:

Nr i nazwa zbiornika	408 Niecka Miechowska NW	409 Niecka Miechowska SE	326 Częstochowa E (nieudokumentowany)
pow. zbiornika (m ²)	237	2595	857
śr. głębokość ujęć (m)	20-130	50-100	160
szacunkowe zasoby dysp. (tys.m ³ /d)	29	325	268

Źródło – Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Miechów na okres gospodarczy 01.01.2003-31.12.2012r.

Występujące w podłożu uszczelnione wapienie i margle mogą gromadzić duże ilości wody opadowej a zalegające na nich przepuszczalne lessy ułatwiają infiltrację w szczeliny skalnego podłoża. Dzięki temu retencja wód w podłożu jest stosunkowo duża. Ponieważ wapienie i margle pocięte są licznymi uskokami i szczelinami (co ułatwia przepływ wód), są one wodonośne i stanowią obfity zbiornik wód podziemnych. W zachodniej części gminy, rolę zbiornika wód podziemnych odgrywają również wapienie górnej jury zalegające pod marglami senońskimi.

Wody podziemne GZWP zalegają głęboko. W obrębie wierzchowin ten poziom wodonośny znajduje się na głębokości kilkudziesięciu metrów. W dolinie Dębni i innych głębokich dolinach poziom ten występuje na głębokości kilkunastu - kilku metrów. Wody podziemne tych obszarów są silnie narażone na zanieczyszczenia, które mogą łatwo infiltrować z powierzchni terenu wraz z wodami opadowymi w przepuszczalne podłoże. Jedyne północna część obszaru gminy ma utrudnione warunki infiltracji z powierzchni do warstwy wodonośnej - czas przesiąkania pionowego potencjalnych zanieczyszczeń jest dłuższy niż 20 lat. Ze względu na zagrożenie dla jakości wód GZWP związane z warunkami infiltracji, określono zasięg obszaru ochrony wód podziemnych. Na terenie gminy znajdują się 2 odwierty sięgające do jurajskiego poziomu wodonośnego, 8 odwiertów sięgających do poziomu kredowego oraz 1 odwiert czerpiący wodę z poziomu kredowego i czwartorzędowego. Większość mieszkańców gminy korzysta z wodociągów zasilanych z ujęć wód podziemnych. Gmina nie posiada kompletnej sieci kanalizacji sanitarnej, co wywiera istotny wpływ na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Ze względu na budowę geologiczną powinno się ograniczyć lokalizację tzw. oczyszczalni przydomowych. O jakości wód podziemnych w gminie decydują: skład naturalny wody, zanieczyszczenia rozproszone i obszarowe, opad zanieczyszczeń powietrza.

Na opisywanym terenie nie zlokalizowano żadnego punktu pomiarowego z sieci wojewódzkiego monitoringu. GZWP znajdujące się w opisywanym obszarze wykazują duże prawdopodobieństwo przenikania zanieczyszczeń do głębszych warstw, stanowiąc bezpośrednie zagrożenie dla jakości wód. Przenikanie zanieczyszczeń jest ułatwione poprzez duże uszczelnienie warstw, w których zalegają wody GZWP.

Na podstawie mapy „Oceny Stanu Chemicznego Wód Podziemnych w roku 2009”, PIG, Warszawa stwierdzono dobry stan chemizmu wód podziemnych w opisywanym obszarze.

7. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Obecnie na terenie gminy, na podstawie aktualnej koncesji, eksploatowane są wapienie (na niewielką skalę) w dwóch miejscach:

Rodzaj kopalin	Nazwa złoża, lokalizacja	Decyzja o udzieleniu koncesji	Data ważn. koncesji	Koncesja wydana dla:
wapienie	„Ulina Wielka” - Ulina Wielka	OŚ VI 7514/8/96/3 z 26.07.1996r.	31.12.2010 r	SKR Gołcza
		OŚ.VI.7514/8/96/3 decyzja Ś.IV.KŻ.7415/1/2003/5 z 17.02.2003r.	31.12.2010 r	
		RG.II.BK.7515/1-21/10	31.12.2020 r	
wapienie	„Gołcza przy Potoku” - Rzeżuśnia	OŚ VI 7514/20/94/7 z 31.08.94r.	31.12.2004 r	E. Kowal, Miechów
		RGR 751/1/7/2004	31.12.2040 r	"EKO-WAP" Sp. z o.o.

Największy w gminie kamieniołom wapienia w Wielkanocy został wyłączony z eksploatacji. Koncesja na eksploatację wygasła z dniem 20.20.1997 r. (Dec. OŚ VI 7514/9/97/3). Kamieniołom „Gołcza” w Rzeżuśni, także wyłączony z eksploatacji, jest obecnie rekultywowany.

8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego

W myśl przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ochronie rozumianej jako zapewnienie warunków utrzymania zespołów i obiektów w dobrej kondycji technicznej, artystycznej oraz ekspozycji w krajobrazie, podlegają przede wszystkim (bez względu na stan zachowania) zabytki nieruchome, będące w szczególności:

- krajobrazami kulturowymi,
- układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
- dziełami architektury i budownictwa,
- dziełami budownictwa obronnego,
- obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
- cmentarzami,
- parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
- miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

Krajobraz kulturowy tworzą:

- historia zasiedlenia, której efektem są zespoły osadnicze o historycznym (zachowanym często z czasów lokacji) planie (układ wsi, sieć drożna, zasady kształtowania siedlisk, skala wsi, rozłóg pól),
- przestrzeń otwarta pól uprawnych i łąk, o historycznych podziałach tworzących rozłóg pól,
- mała architektura - kapliczki i krzyże,
- obiekty reprezentujące tradycyjną zabudowę zagrodową.

Na terenie Gminy Gołcza znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty ujęte w ewidencji zabytków, nie występują natomiast dobra kultury współczesnej.

Rejestr zabytków obejmuje następujące obiekty:

1. Czaple Małe – zespół pałacowy Popielów: pałac ob. nie użytkowany, mur. ok. 1880, rozbud. pocz. XX w.; park krajobrazowy z 2 poł. XIX w., figura Matki Boskiej, nr rejestru A-613;
2. Czaple Wielkie – kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja z otoczeniem; murowany z roku 1523, wzniesiony na miejscu wcześniejszego – drewnianego, magazyn mur. z końca XIX w., nr rejestru A-280;
3. Czaple Wielkie – zespół dworski Popielów (dwór z parkiem) zaprojektowany przez Bolesława Pawła Podczaszyńskiego: dwór ob. szkoła, mur. z poł. XIX w., czworak i stajnie mur. w XIX/XX w., park krajobrazowy z XVIII-XIX w., nr rejestru A-653;
4. Mostek – kościół parafialny p.w. M.B. Częstochowskiej i św. Izydora, drewn. z 1571 r. przebud. z 1732 r., przeniesiony ze Smardzowic w 1938 roku, remont 1984-1987 r., nr rejestru A-475;
5. Przybysławice – zespół dworski Kozłowskich uż. RSP „Realizator”: murowany dwór z pocz. XX wieku, mur. oficyna z końca XIX w., mur. stodoła z pocz. XX w., park krajobrazowy (ochroną objęto działki 316/4 w całości i część działki 316/2) nr rejestru A-715;
6. Szreniawa - kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP i Serca Jezusowego z otoczeniem: mur. z 1903-1913 r., drzewostan oraz ogrodzenie, nr rejestru A –700;
7. Szreniawa – plebania mur. z XVIII/XIX w. z najbliższym otoczeniem, nr rejestru A-273;
8. Ułina Wielka – zespół kościoła parafialnego p.w. św. Katarzyny: drewniany kościół z 1655 r., drewniana dzwonnica z przełomu XVIII i XIX w., murowana plebania z 1906 r., cmentarz kościelny ze starodrzewem, nr rejestru A-276;
9. Wysocice – zespół kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja; murowany romański kościół z przełomu XII-XIII wieku; ochroną objęto kościół wraz z najbliższym otoczeniem wyznaczonym przez ogrodzenie kościelne i starodrzew, nr rejestru A-261.
10. Gołcza - dzwonnica drewn., XVII-XVIII, w granicach d. cmentarza kościelnego nr rej. A-829/M z 14.11.1958 r.

Obok obiektów wpisanych do rejestru zabytków istnieje znaczna liczba zewidencjonowanych obiektów zabytkowych, z których większość stanowią domy i zagrody wiejskie, zaś bardziej znaczące to:

- pozostałości zespołu kościoła parafialnego p.wp. św. Franciszka Ksawerego oraz pozostałości zespołu dworskiego w Gołczy
- zespół dworski w Makowie, (wł. M. Stachurski): dwór mur. z poł XIX ww., przebudowany ok. 1920 r., budynek gospodarczy murowany z poł XIX w., park krajobrazowy z przełomu XIX/XX w., strefa ochr. konserwatorskiej B.
- młyny wodne w Przybysławicach i Wielkanocy,
- kaplica grobowa rodziny Linkowskich w Szreniawie,
- budynki gospodarcze dworskie w Trzebienicach i Wielkanocy,

Lista obiektów w ewidencji zabytków wg stanu na 2004r., wraz z informacjami z inwentaryzacji w 2011r.:

CHOBĘDZA

1. DOM NR 4, wł. Klemens Kowalski, drewn., ok. 1890 – nie istnieje
2. DOM NR 10, wł. Teofil Dudek, drewn., ok. 1920.
3. DOM NR 18, wł. Alfred Zbertek, drewn., 1914.
4. DOM NR 23, wł. Henryk Kobiński, drewn., ok. 1920 – nie istnieje
5. DOM NR 53, wł. Jan Sęk, drewn., 1920.

CIEPLICE

6. DOM NR 3, wł. Marian Dudek, drewn., ok. 1930.
7. DOM NBR 25, wł. Stanisław Żaba, drewn., ok. 1935 – nie istnieje

CZAPLE MAŁE

8. REMIZA OSP, mur, ok. 1933.
9. DOM NR 3, wł. Czesław Litała, drewn., ok. 1900 – nie istnieje
10. DOM NR 8, wł. Wiktoria Studzińska, mur., ok. 1917 – nie istnieje
11. DOM NR 25, wł. Zdzisław Bałazy, drewn., ok. 1890 – nie istnieje

CZAPLE WIELKIE

12. DOM NR 2, wł. Stefan Glonek, drewn, ok. 1888.
13. DOM NR 53, wł. Janina Muzyk, drewn, ok. 1900 – nie istnieje

GOŁCZA

14. POZOSTAŁOŚCI KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. FRANCISZKA KSAWEREGO:
 - a) ogrodzenie, mur. (kan.), XVIII.
15. POZOSTAŁOŚCI ZESPOŁU DWORSKIEGO:
 - a) dom, wł. UG Gołcza, mur., ok. 1900 – nie istnieje (rozebrany)
 - b) czworak, wł. Stefan Kurkiewicz, mur., ok. 1890.
16. DOM NR 58, wł. Zofia Piotrowicz, drewn., ok. 1900.
17. DOM NR 89, wł. Władysław Gwiazda, drewn., ok. 1914.
18. DOM, ob. przedszkole, mur, ok. 1905 – nie istnieje (rozebrany)

KAMIENICA

19. DOM NR 49, wł. Maria Gajda-Domagała, mur., ok. 1870 - nie istnieje (rozebrany)
20. DOM NR 51, wł. Aniela Piwowarczyk, mur., ok. 1880 – nie istnieje

KRĘPA

21. ZAGRODA NR 136, wł. Maria Małpa:
 - a) dom, drewn., ok. 1900 – nie istnieje
 - b) stodoła, drewn., ok. 1900 – nie istnieje
22. DOM NR 31, wł. Maria Świdzińska, drewn., ok. 1905 – nie istnieje

MAKÓW

23. DOM NR 62, wł. Stanisław Schab, drewn., ok. 1900 – nie istnieje
24. DOM NR 63, wł. Tadeusz Dybich, drewn., ok. 1880 – nie istnieje (pożar)

MOSTEK

25. ZAGRODA NR 36, wł. Zdzisław Witos:
 - a) dom, drewn., ok. 1926, przebud. 1960 – nie istnieje
 - b) stajnia, drewn., ok. 1900 – nie istnieje
26. ZAGRODA NR 49, wł. Adam Miśtał:
 - a) dom, drewn., 1915,
 - b) stodoła, drewn., ok. 1900.

27. DOM NR 4, wł. Mieczysław Jaźwiec, drewn., 1910.

PRZYBYSŁAWICE

28. DOM LUDOWY, mur., 1913-1914 – nie istnieje (rozebrany)
29. DOM NR 31, wł. Maria Dudek, mur., ok. 1920.
30. DOM NR 69, wł. Zofia Dąbrowska, drewn. 1929 – nie istnieje (rozebrany)
31. DOM NR 70, wł. Anna Białas, drewn., ok. 1910, przebud. 1938 – nie istnieje
32. DOM NR 74, wł. Stefan Bijak, drewn., ok. 1920 – nie istnieje
33. DOM NR 76, wł. Stanisław Nowak, drewn., ok. 1900, przebud. 1935 – nie istnieje
34. DOM NR 77, wł. Mieczysław Bijak, mur., k.XIX.
35. MŁYN WODNY obok Domu Ludowego, wł. Adam Piekoszewski, drewn., ok. 1930.

RZEŻUŚNIA

36. ZESPÓŁ DWORSKI MIESZKOWSKICH, wł. Wydmański:
 - a) dwór, mur, XIX/XX,
 - b) park krajobrazowy, XIX/XX.
37. ZAGRODA MŁYNARSKA NR 1, wł. Edward Chmiel:
 - a) dom, drewn., 1920,
 - b) młyn drewn., ok. 1900, przebud. 1947 – nie istnieje
 - c) młyn Rachmila Iskowicza, mur., ok. 1915.
38. DOM NR 19, wł. Bogusław Grzegorzewski, mur., 1917.
39. DOM NR 24, wł. Stefan Wydmański, mur., 1923.
40. DOM NR 52, wł. Czesław Broda, mur., ok. 1910 – nie istnieje
41. DOM NR 66 wł. Anna Gajos, mur., ok. 1905.
42. DOM NR 70, wł. Stefan Kowalski, drewn., 1920.
43. DOM NR 71, wł. Józef Szopa, mur., 1912.
44. DOM NR 77, wł. Ludwik Idzik, drewn., 1903 – nie istnieje
45. DOM NR 79, wł. Anna Gałol, drewn., 1915.
46. DOM NR 80, wł. Józef Wydmański, drewn., ok. 1930 – nie istnieje
47. DOM NR 90, wł. Janina Kowalska, drewn., ok. 1890 – nie istnieje
48. DOM NR 111, wł. Mieczysław Tabaka, drewn., ok. 1910.

SZRENIAWA

49. KAPLICA GROBOWA rodziny Linowskich na cmentarzu grzebalnym, mur. Z 1868 r., proj. Filip Pokutyński.
50. SZKOŁA, ob. apteka, mur., ok. 1930 – nie istnieje
51. DOM NR 26, wł. Henryk Kwiatkowski, mur., ok. 1900 – nie istnieje
52. DOM NR 28, wł. Tadeusz Stempel, drewn., ok. 1890 – nie istnieje
53. DOM NR 68, wł. Wiesław Kośmider, drewn., 1917.
54. DOM NR 116, wł. Zbigniew Bijak, drewn., ok. 1890 – nie istnieje

TRZEBIENICE

55. REMIZA OSP, mur., ok. 1915 – nie istnieje
56. BUDYNEK GOSPODARCZY DWORSKI, wł. Państwowa Stadnina Koni, mur., k.XIX.
57. ZAGRODA NR 20, wł. Henryk Kuc:
 - a) dom, drewn., ok. 1890 – nie istnieje
 - b) stodoła, drewn., ok. 1890 – nie istnieje
58. DOM NR 19, wł. Adolfa Kuc, drewn., ok. 1934

ULINA MAŁA

59. DOM NR 5, wł. Szczepan Dyduch, drewn., 1917.

ULINA WIELKA

60. DOM NR 4, drewn., ok. 1900.
61. DOM NR 47, wł. Jan Żaba, drewn., k. XIX – nie istnieje
62. DOM NR 62, wł. Stanisław Kozioł, drewn. ok. 1920 – nie istnieje
63. DOM NR 63, wł. Józef Żaba, drewn. ok. 1920.

WIELKANOC

64. DOM NR 6, wł. Józef Robakowski, drewn., ok. 1890 – nie istnieje
65. DOM z CZĘŚCIĄ GOSPODARCZĄ NR 38, wł. Wincenty Kwiecień, drewn.-mur. 1860.
66. DOM NR 40, wł. Józef Kaczmarczyk, mur., ok. 1900.
67. DOM NR 77, wł. Jenryk Sosnowski, drewn., ok. 1907 – nie istnieje
68. MŁYN WODNY NR 79, wł. Tadeusz Szymborski, drewn., 1916 – nie istnieje

ZAWADKA

69. DOM NR 6, wł. Józef Gajda, drewn., ok. 1900 – nie istnieje
70. DOM NR 10, wł. Jerzy Błazik, drewn, ok. 1900 – nie istnieje

ŻARNOWICA

71. ZAGRODA NR 7, wł. Jan Mętel:
 - a) dom, mur, 1906,

- b) stodoła, drewn, pocz. XX.
 72. ZAGRODA NR 47, wł. Józef Magoska:
 1) dom, drewn, 1889 – nie istnieje
 2) chlew, drewn, 1889 – nie istnieje
 73. DOM NR 14, wł. Kazimierz Czekaj, mur., ok. 1890 – nie istnieje
 74. DOM NR 17, drewn., ok. 1900.
 75. DOM NR 55, wł. Franciszek Gągol, drewn., ok. 1890 – nie istnieje

WYSOCICE

76. KAPLICA CMENTARNA, mur., ok. 1940.
 77. SZKOŁA, mur., ok. 1910.
 78. ZAGRODA MŁYNARSKA NR 15, wł. Józef Wójcik:
 a) młyn wodny, drewn., 1932 – nie istnieje
 b) stajnia, drewn., 1932 – nie istnieje
 79. DOM NR 25, wł. Maria Kapusta, drewn., ok. 1910 – nie istnieje
 80. DOM NR 129, wł. Zbigniew Chałat, drewn., ok. 1900 – nie istnieje
 81. DOM NR 130, wł. Fryderyk Mucha, drewn, ok. 1900 – nie istnieje

Stan obiektów tradycyjnego drewnianego budownictwa wiejskiego sukcesywnie pogarsza się z uwagi na ubytek substancji powodowany brakiem nakładów na remonty lub zaprzestawanie ich użytkowania.

Wykaz stanowisk archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy:

Miejscowość	nr stanowiska	charakterystyka chronologiczna
Adamowice	st. 1	osada prahistoryczna i wczesnośredniowieczna
Buk	st. 1	osada z epoki kamienia
Buk	st. 2	osada z epoki kamienia
Buk	st. 3	osada z epoki kamienia
Cieplice	st. 1	osada wczesnorzymska
Chobędza	st. 1	osada z młodszej epoki kamienia
Chobędza	st. 2	osada z młodszej epoki kamienia
Chobędza	st. 3	osada późnośredniowieczna
Czapple Małe	st. 1	osada neolityczna
Czapple Małe	st. 2	osada neolityczna
Czapple Małe	st. 3	osada z epoki kamienia
Czapple Małe	st. 4	osada z epoki kamienia
Czapple Małe	st. 5	osada wczesnośredniowieczna
Czapple Małe	st. 6	osada z epoki kamienia
Czapple Małe	st. 7	osada z epoki kamienia i późnego średniowiecza
Czapple Małe	st. 8	osada prahistoryczna i pucharów lejowatych
Czapple Małe	st. 9	osada z epoki kamienia
Czapple Małe	st. 10	osada neolityczna
Czapple Małe	st. 11	osada prahistoryczna
Czapple Małe	st. 12	osada z epoki kamienia
Czapple Małe	st. 13	osada z epoki kamienia
Czapple Małe	st. 14	osada z epoki kamienia

Miejscowość	nr stanowiska	charakterystyka chronologiczna
Czaple Małe	st. 15	osada z epoki kamienia
Czaple Małe	st. 16	osada z epoki kamienia
Czaple Małe	st. 17	osada z epoki kamienia (neolit?)
Czaple Małe	st. 18	osada wielokulturowa
Czaple Małe	st. 19	osada prahistoryczna i neolityczna
Czaple Małe	st. 20	osada z epoki kamienia
Czaple Małe	st. 21	osada z epoki kamienia
Czaple Małe	st. 22	osada z epoki kamienia
Czaple Małe	st. 23	osada z epoki kamienia
Czaple Małe	st. 24	osada z epoki kamienia
Czaple Małe	st. 25	osada z epoki kamienia
Czaple Małe	st. 26	osada z późnej fazy wczesnego średniowiecza
Czaple Wielkie	st. 1	osada z epoki kamienia i wczesnośredniowieczna
Czaple Wielkie	st. 2	osada neolityczna i późnolateńska
Czaple Wielkie	st. 3	osada neolityczna i prahistoryczna
Czaple Wielkie	st. 4	osada neolityczna i średniowieczna
Czaple Wielkie	st. 5	osada późnorzymska i nowożytna
Czaple Wielkie	st. 6	osada z okresu rzymskiego
Czaple Wielkie	st. 7	osada wielokulturowa
Czaple Wielkie	st. 8	osada późnośredniowieczna i nowożytna
Czaple Wielkie	st. 9	osada neolityczna
Czaple Wielkie	st. 10	osada z epoki kamienia
Czaple Wielkie	st. 11	osada z epoki kamienia
Czaple Wielkie	st. 12	osada z epoki kamienia
Czaple Wielkie	st. 13	cmentarzysko kultury łużyckiej
Czaple Wielkie	st. 14	cmentarzysko kultury mierzanowickiej z wczesnej epoki brązu
Czaple Wielkie	st. 15	osada z późnej fazy wczesnego średniowiecza
Czaple Wielkie (Zagaje Smrokowskie - częściowo w Czaplach Wielkich)	st. 2	osada neolityczna
Gołcza	st. 1	kurhan
Gołcza	st. 2	osada z epoki brązu i średniowiecza
Gołcza	st. 3	osada wielokulturowa
Gołcza	st. 4	osada z epoki kamienia i średniowiecza
Gołcza	st. 5	osada wielokulturowa (prahist., neolit, późny rzym)
Gołcza	st. 6	osada z epoki kamienia i trzciniecka
Gołcza	st. 7	osada łużycka
Gołcza	st. 8	osada z epoki kamienia i późnorzymska
Gołcza	st. 9	osada średniowieczna
Gołcza	st. 10	osada z epoki kamienia i średniowieczna

Miejscowość	nr stanowiska	charakterystyka chronologiczna
Gołcza	st. 11	osada neolityczna
Kamienica	st. 1	osada z epoki kamienia
Kamienica	st. 2	osada neolityczna
Kamienica	st. 3	osada neolityczna
Kamienica	st. 4	osada neolityczna
Kamienica	st. 5	osada neolityczna
Krępa	st. 1	osada z epoki kamienia
Krępa	st. 2	osada z epoki kamienia
Krępa	st. 3	osada z epoki kamienia
Krępa	st. 4	osada wielokulturowa (ep. kam., brązu, średniowiecze)
Krępa	st. 5	osada prahistoryczna
Krępa	st. 6	osada prahistoryczna
Krępa	st. 7	osada wielokulturowa (prah., neolit, średniow.)
Krępa	st. 8	osada z epoki kamienia
Krępa	st. 9	osada z epoki kamienia
Krępa	st. 10	osada prahistoryczna
Krępa	st. 11	osada z epoki kamienia
Maków	st. 1	osada z epoki kamienia
Maków	st. 2	osada z epoki kamienia i epoki brązu
Maków	st. 3	osada z epoki kamienia
Maków	st. 4	osada z epoki kamienia
Maków	st. 5	osada neolityczna (puchary lejcowate)
Maków	st. 6	osada prahistoryczna
Maków	st. 7	osada z epoki kamienia
Maków	st. 8	osada z epoki kamienia
Maków	st. 9	osada z epoki kamienia
Maków	st. 10	osada z epoki kamienia i brązu
Mostek	st. 1	osada neolityczna wczesnobrązowa
Mostek	st. 2	osada średniowieczna
Mostek	st. 3	osada z epoki kamienia
Mostek	st. 4	osada wielokulturowa
Mostek	st. 5	osada neolityczna
Mostek	st. 6	osada neolityczna
Mostek	st. 7	osada neolityczna
Mostek	st. 8	osada z epoki kamienia
Mostek	st. 9	osada neolityczna

Miejscowość	nr stanowiska	charakterystyka chronologiczna
Przybysławice	st. 1	osada z epoki kamienia
Przybysławice	st. 2	osada neolityczna
Przybysławice	st. 3	osada z epoki kamienia
Przybysławice	st. 4	osada z epoki kamienia
Przybysławice	st. 5	osada prahistoryczna
Przybysławice	st. 6	osada prahistoryczna
Przybysławice	st. 7	osada z epoki kamienia
Rzeżuśnia	st. 1	osada wielokulturowa
Rzeżuśnia	st. 2	osada wielokulturowa
Rzeżuśnia	st. 3	osada neolityczna
Rzeżuśnia	st. 4	osada neolityczna i z epoki brązu/żelaza
Rzeżuśnia	st. 5	osada wielokulturowa
Rzeżuśnia	st. 6	osada neolityczna
Rzeżuśnia	st. 7	osada z epoki kamienia
Rzeżuśnia	st. 8	osada z epoki kamienia
Rzeżuśnia	st. 9	osada neolityczna
Rzeżuśnia	st. 10	osada z epoki kamienia
Rzeżuśnia	st. 11	osada wielokulturowa
Rzeżuśnia	st. 12	osada z epoki brązu
Szreniawa	st. 1	osada późnorzymska
Szreniawa	st. 2	osada neolityczna
Trzebienice	st. 1	grodzisko
Trzebienice	st. 2	osada z epoki kamienia
Trzebienice	st. 3	osada neolityczna
Trzebienice	st. 4	osada z epoki kamienia i późnorzymska
Trzebienice	st. 5	osada późnośredniowieczna
Ulina Mała	st. 1	osada z epoki kamienia
Ulina Mała	st. 2	osada neolityczna
Ulina Mała	st. 3	osada z epoki kamienia i epoki brązu/żelaza
Ulina Mała	st. 4	osada z epoki kamienia
Ulina Mała	st. 5	osada neolityczna
Ulina Wielka	st. 1	osada z epoki kamienia
Ulina Wielka	st. 2	osada z epoki kamienia
Ulina Wielka	st. 3	osada z epoki kamienia
Ulina Wielka	st. 4	osada z epoki kamienia
Ulina Wielka	st. 5	osada z epoki kamienia

Miejscowość	nr stanowiska	charakterystyka chronologiczna
Ulina Wielka	st. 6	osada z epoki kamienia i średniowiecza
Ulina Wielka	st. 7	osada z epoki kamienia
Ulina Wielka	st. 8	osada z epoki kamienia
Wielkanoc	st. 1	osada neolityczna
Wielkanoc	st. 2	osada z epoki kamienia
Wielkanoc	st. 3	osada z epoki kamienia
Wielkanoc	st. 4	osada z epoki kamienia
Wielkanoc	st. 5	osada z epoki kamienia
Wielkanoc	st. 6	osada późnorzymska i średniowieczna
Wielkanoc	st. 7	osada z epoki kamienia
Zawadka	st. 1	osada neolityczna (len.)
Zawadka	st. 2	osada z epoki kamienia
Zawadka	st. 3	osada późnośredniowieczna i nowożytna
Zawadka	st. 4	osada neolityczna
Żarnowica	st. 1	osada z epoki kamienia i mierzanowicka
Żarnowica	st. 2	osada z epoki kamienia
Żarnowica	st. 3	osada z epoki kamienia
Żarnowica	st. 4	osada z epoki kamienia
Żarnowica	st. 5	osada z epoki kamienia
Żarnowica	st. 6	osada neolityczna
Żarnowica	st. 7	osada neolityczna i okresu wpływów rzymskich
Żarnowica	st. 8	osada z epoki kamienia
Żarnowica	st. 9	osada średniowieczna
Żarnowica	st. 10	osada z epoki kamienia i wczesnośredniowieczna
Żarnowica	st. 11	osada z epoki kamienia
Żarnowica	st. 12	osada neolityczna i średniowieczna
Żarnowica	st. 13	osada z epoki kamienia

9. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia

9.1. Usługi publiczne

Przez usługi publiczne rozumie się strefę działań skierowanych bezpośrednio na rzecz zaspokojenia tych potrzeb ludności, do których obligatoryjnie są zobowiązane władze samorządowe oraz państwowe czyli przede wszystkim:

1. edukację (szkolnictwo podstawowe i ponad podstawowe, przedszkola, ośrodki wychowawcze itp.),
2. ochronę zdrowia i opiekę społeczną,
3. administrację publiczną, bezpieczeństwo publiczne.

Do grupy tej zaliczono również inne funkcje, istotne w aspekcie ogólnego rozwoju społeczeństwa i w znacznym stopniu wspierane przez samorząd oraz państwo, takie jak; kultura, sport, turystyka, rekreacja.

Przewidywane kierunki i skala rozwoju usług publicznych wynikają w pierwszej kolejności z przewidywanych zmian w demografii gminy Gołcza i obecnego stanu świadczonych usług publicznych.

9.2. Służba zdrowia i opieka społeczna

W Gminie Gołcza funkcjonują 3 placówki służby zdrowia zlokalizowane w miejscowościach: Gołcza, Wysocice, Szreniawa. W gminie funkcjonują trzy punkty apteczne w miejscowościach: Gołcza, Szreniawa i Wysocicie

Najważniejsze informacje dotyczące tych placówek przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	1999 r.	2008 r.
Ilość gabinetów	12	17
Ilość gabinetów specjalist.	1	2
Ilość lekarzy	7	9
w tym specjaliści	1	3
stomatolodzy	2	2
pielęgniarki	11	7
m ² p.u.	428	640
pow. działki w m ²	2250	3963

Źródło: studium uwarunkowań i kierunków ... edycja 2000, Plan rozwoju lokalnego gminy Gołcza na lata 2008 - 2013

Dostępność ludności do usług ochrony zdrowia jest zasadniczo lepsza niż w gminach porównywalnych. Pewną niedogodnością mogą być trudności z dojazdem do poszczególnych placówek służby zdrowia osób z miejscowości peryferyjnych, nie posiadających własnego środka lokomocji, wobec prawie całkowitego braku regularnej komunikacji (np. PKS) do mniejszych wsi.

Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden Dom Pomocy Społecznej lub inna placówka o podobnym charakterze. Pomocą społeczną zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wg informacji GOPS, na terenie gminy nie występuje problem bezdomności.

9.3. Oświata

Sytuację w gminie w zakresie szkolnictwa opracowano w parciu o prognozę demograficzną dla gminy Gołcza, wg której do roku 2020 liczebność populacji objętej obowiązkiem szkolnym w zakresie szkoły podstawowej, gimnazjów oraz populacji w wieku przedszkolnym, nie ulegnie większym zmianom i będzie się kształtować następująco.

- Przedszkola

Od września 2009 roku, w gminie Gołcza funkcjonują dwa nowe oddziały przedszkolne, które powstały w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jeden z nich znajduje się w Gołczy i nosi nazwę „Pluszowy Miś”, drugi to „Słoneczka” w Wysocicach. Do oddziału w Gołczy uczęszcza 25 dzieci, a do Wysocic - 15.

Przy każdej ze szkół podstawowych funkcjonują klasy "0", do których w sporadycznych przypadkach mogą uczęszczać dzieci młodsze. Placówki w przeciwieństwie do przedszkoli zapewniają 5 godzinną opiekę dzieciom (przedszkola 8 godzinną). Oddziały zorganizowane przy szkole w Szreniawie posiadają po dwie sale zabaw. W pozostałych wypadkach jest to jedno pomieszczenie. Obecnie do klas "0" uczęszcza ok. 90 dzieci tj. ok. 30% całej populacji dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Zgodnie z informacjami uzyskanymi w Urzędzie Gminy, w najbliższym czasie nie nastąpi zwiększenia zapotrzebowania na usługi z zakresu opieki przedszkolnej.

- Szkoły podstawowe

Najważniejsze informacje dotyczące szkół podstawowych w latach 2011 przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Lokalizacja szkół podstawowych	Pow. działki, własność	Ilość pomieszczeń szkolnych	Ilość oddziałów	Ilość stanowisk komputer.	Ilość uczniów
1.	Krępa	zlikwidowana				
2.	Szreniawa	0,7 ha, gminna	10	6	10	56

L.p.	Lokalizacja szkół podstawowych	Pow. działki, własność	Ilość pomieszczeń szkolnych	Ilość oddziałów	Ilość stanowisk komputer.	Ilość uczniów
3.	Czaple Wielkie	zlikwidowana				
4.	Mostek	zlikwidowana				
5.	Wysocice	0,8 ha, gminna	18	6	12	72
6.	Ulina Wielka	zlikwidowana				
7.	Gołcza	1,8 ha, gminna	14	9	11	188
razem		5,3 ha, gminna	42	21	33	316

Źródło: UG Gołcza

Dostępności usług oświatowych sytuacja w gminie Gołcza przedstawia się korzystnie.

Szkoła w Gołczy posiada rozbudowaną w latach 2008-2010 halę sportową o powierzchni 1187,17m². Hala ta, zlokalizowana przy szkole podstawowej w Gołczy, będzie użytkowana wspólnie z powstałym w tej szkole gimnazjum. Pozostałe szkoły posiadają znacznie mniejsze sale gimnastyczne lub sale zastępcze.

Wszystkie szkoły posiadają boiska przyszkolne, choć nie są to obiekty w pełni przystosowane do prowadzenia gier zespołowych. Rozbudowane zostało boisko przyszkolne w Gołczy (bieżnie, boisko do koszykówki i siatkówki) i w Wielkanocy, a przy szkole w Szreniawie wybudowano kompleks rekreacyjno – sportowy.

- Gimnazja

W gminie Gołcza funkcjonuje tylko jedno gimnazjum zlokalizowane w Gołczy w budynku szkoły podstawowej. Najważniejsze dane dotyczące tej placówki oświatowej przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Lokalizacja szkoły gimnazjalnej	Ilość pomieszczeń szkolnych	Ilość oddziałów	Ilość stanowisk komputerowych	Ilość uczniów
1.	Gołcza	17	9	20	213

Źródło: GUS

Gimnazjum korzysta z sali gimnastycznej wspólnie ze szkołą podstawową. Ponieważ nie przewiduje się uruchomienia innych gimnazjów na terenie gminy, dzieci będą dowożone.

Obecnie w szkołach podstawowych, oddziałach przedszkolnych i gimnazjum zatrudnionych jest 78 nauczycieli. Łączna liczba uczniów wynosi 619 w szkołach podstawowych i gimnazjum i 105 w oddziałach przedszkolnych. Łączna liczba uczniów spadła w latach 2000-2009 o 223 osoby; łączna liczba nauczycieli o spadła o 28 osób.

9.4. Kultura

Na terenie gminy Gołcza funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, zajmując w budynku będącym własnością gminy, pomieszczenia o pow. 149 m². Biblioteka posiada jedną filię w miejscowości Wysocice (południowa część gminy Gołcza) zajmującą w budynku OSP pomieszczenia o pow. 60 m² p.u. Pozostałe miejscowości gminy pozbawione są samodzielnych punktów bibliotecznych. W roku ubiegłym zlikwidowano filię biblioteki gminnej w Szreniawie, przekazując zbiory do biblioteki szkolnej i udostępniając księgozbiór również mieszkańcom okolicznych miejscowości.

Podstawowe informacje o czytelnictwie w gminie przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Lokalizacja bibliotek	Pow.u. m ² , własność	Ilość woluminów		Ilość wypożyczeń		Ilość stanowisk komputerowych	Ilość czytelników	
			1999r.	2009r.	1999r.	2009r.		2009r.	1999r.
1.	Gołcza	149, komunalna	13 866	17 172	11 491	14 903	6	551	763
2.	Wysocice	60, komunalna	8 431	9 813	3 691	4 200	0	202	210
razem		209 m ²	22 297	26 985	15 182	19 103	6	753	973

Biblioteki te w 1999 roku dysponowały księgozbiorem liczącym 22 973 woluminów. Liczba woluminów systematycznie wzrasta - do roku 2009 ilość woluminów wzrosła do 26 985.

W 1999 roku zarejestrowano 15 182 wypożyczeń, natomiast ilość wypożyczeń w 2009 r. wzrosła do 19 103.

Wszystkie szkoły podstawowe posiadają swój księgozbiór, z którego korzystają uczniowie.

W Gołczy działa Gmina Ośrodek Kultury posiadający pomieszczenia użytkowe o pow. ok. 110 m², w tym największą salę przeznaczoną do imprez masowych na ok. 100 osób. o pow. 80 m². Pomieszczenia te zlokalizowane są w budynku OSP. Podobna sytuacja jest na terenie innych sołectw w gminie. W razie konieczności organizowania imprez kulturalnych, korzysta się z lokali OSP, które posiadają dość duże budynki, lub z pomieszczeń miejscowych szkół. Nie funkcjonują natomiast osobne Wiejskie Domy Kultury.

Na terenie gminy działa orkiestra dęta „Czapelanka” w miejscowości Czaple Małe oraz Chór Ludowy, Młodzieżowy Chór działający przy parafii rzymskokatolickiej w Gołczy.

Do przeprowadzania imprez kulturalnych wykorzystuje się halę widowiskowo-sportową i scenę widowiskową w Gołczy, a także stadiony funkcjonujących klubów sportowych.

9.5. Sport, rekreacja oraz turystyka i wypoczynek

Z obiektów sportowych w Gołczy korzystają cztery kluby sportowe.

Klub Sportowy "Spartak" Wielkanoc-Gołcza działający od 1966 r., Klub Sportowy "Strażak" Przybysławice działający od 1995 r. i Klub Sportowy "Olimpia" Czaple Wielkie działający od 1999 r. Wszystkie one prowadzą sekcje piłki nożnej, występując w grupie I krakowskiej "B" Klasy oraz LKS „Czapla” Czaple Małe - występująca w rozgrywkach w I grupie Klasy "C".

Własne boiska posiadają również miejscowości Maków, Mostek i Wysocice.

Z obiektów sportowych w Gołczy korzystają również w sezonie letnim uczniowie miejscowych szkół, odbywając na tych obiektach zajęcia z wychowania fizycznego. Ponadto obiekty wykorzystywane są do organizowania niesportowych imprez. Szacuje się, że w tych ok. 20 imprezach bierze udział ok. 1000 osób z terenu gminy.

Na terenie gminy, pomimo walorów Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego, nie notuje się większego ruchu turystycznego. Brak jest w zasadzie bazy turystycznej. Zdecydowanie ujemnie na możliwość turystycznego zagospodarowania, szczególnie centralnej części gminy, oddziałuje emisja odorów z zakładu Saria w Wielkanocy.

Gmina Gołcza jest słabo przystosowana do obsługi ruchu turystycznego. Szlaki turystyki pieszej i rowerowej przebiegają głównie przez południową jej część – Wysocice, Laski Dworskie, Czaple Małe, Czaple Wielkie.

Przez teren gminy prowadzą trzy szlaki turystyczne piesze PTTK:

- niebieski – Szlak Warowni Jurajskich w pobliżu zachodniej części gminy, z Rudawy do Mstowa o łącznej długości 154 km
- czarny – Szlak Imbramowicki biegnący po południowej granicy gminy, z Głanowa do Naprawy o łącznej długości 16,1 km
- zielony – Szlak Partyzancki Ziemi Miechowskiej przecinający południowo-wschodnie tereny gminy, zaprojektowany z okazji XXV-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej o łącznej długości 120 km

oraz dwa szlaki rowerowe:

- niebieski – Szlak Dłubni biegnący od Raciborowic wzdłuż rzeki Dłubni do jej źródeł w okolicach Jangrotu (Gmina Trzyciąż), o łącznej długości 40 km
- czarny – szlak projektowany, miejscami łączący się ze Szlakiem Imbramowickim z Głanowa do Naprawy o długości 16,1 km, biegnącym na granicy gminy

Ponadto na terenie gminy znajdują się obiekty należące do:

- Szlaku Architektury Drewnianej – Kościół p.w. św. Katarzyny w Ulinie Wielkiej, pochodzący z II połowy XVII w.
- Szlaku Młynów Doliny Szreniawy – młyny wzdłuż rzeki Szreniawy w Przybysławicach, Wielkanocy, Gołczy i Rzeżuśni (młyn w Przybysławicach 62 wybudowano w latach 60. XX w. na młynówce od Szreniawy, młyn w Wielkanocy 76 powstał w latach 1912-16 jako wodny młyn nad potokiem Gołczanka, młyn w Gołczy wybudowany ok. 1950 r. nad potokiem Gołczanka na miejscu starszego założenia młyńskiego, młyn w Rzeżuśni 1 – powstał w latach 1903-6 jako młyn wodny „amerykański”).

9.6. Administracja i bezpieczeństwo publiczne, zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Na terenie Gołczy ma siedzibę Urząd Gminy, zajmujący łącznie pow. ok. 1436 m². Budynek UG stanowi własność komunalną gminy Gołcza. Przy budynku istnieje parking o pow. 100 m².

Na terenie gminy Gołcza brak jest zawodowej jednostki straży pożarnej; funkcjonuje natomiast 18 jednostek OSP, które skupiają w swoich szeregach ponad 500 druhów. Wśród nich jest 480 druhów zwyczajnych, 10 wspierających i 70 honorowych. Ponadto działają 4 drużyny młodzieżowych przy OSP w: Makowie, Trzebieńcach, Czaplach Wielkich i Ulinie Wielkiej. Spośród 22 sołectw jednostek nie ma jedynie w Adamowicach, Laskach Dworskich, Ulinie Małej i Zawadce.

W chwili obecnej przy OSP działa jedna orkiestra dęta, jest to orkiestra "Czapelanka" w Czaplach Małych.

Każda z 18 jednostek to jednostka typu "S" czyli posiadająca pojazd. Dużymi samochodami gaśniczymi dysponują OSP Czaple Wielkie, Maków, Mostek, Przybysławice, Ulina Wielka i Wysocice. Volkswagenami T4 dysponują OSP Gołcza, Krępa, Maków, Przybysławice i Żarnowica, Forda Transita ma OSP Rzeżuśnia, a Mercedesa Sprintera - Szreniawa. Pozostałe jednostki dysponują starszymi pojazdami typu Żuk.

Wszystkie jednostki OSP wyposażone są w motopompy, umundurowania bojowe, a niektóre w sprzęt specjalistyczny tj. agregaty, ubrania ochronne, buty specjalistyczne, piły do cięcia drzewa (OSP Przybysławice, Maków, Szreniawa, Rzeżuśnia, Ulina Wielka i Wysocice), piłę do metalu (OSP Przybysławice), a także 4 motopompy szlamowe (OSP Ulina Wielka, Przybysławice, Wysocice i jedna w zakładzie komunalnym przy UG). Co roku zakupowany jest sprzęt dla OSP tj. węże, mundury wyjściowe, ubrania ochronne, koszule, sznury, buty gumowe.

Wg danych uzyskanych z PSP Miechów, na terenie gminy rok rocznie notuje się jedną z najmniejszych ilości pożarów i miejscowych zagrożeń w całym powiecie miechowskim. Przykładowo w 2008 roku zarejestrowano 8 małych pożarów i 74 miejscowe zagrożenia.

Stan bezpieczeństwa p-pożarowego na terenie gminy przedstawia się korzystnie. Ilość zarejestrowanych pożarów utrzymuje się na mniej więcej tym samym, niskim poziomie (2-8 rocznie).

W gminie Gołcza funkcjonuje komisariat Policji podlegający pod Powiatową komendę Policji w Miechowie. Wg danych GUS na 2009 r. powiat miechowski wykazuje się najwyższą w Małopolsce wykrywalnością przestępstw (86%).

Do czynników stanowiących potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia zaliczyć należy wystąpienie powodzi, wystąpienie osuwisk oraz powstanie poważnej awarii.

Zagrożenia powodziowe i związane z procesami geodynamicznymi:

W gminie Gołcza zagrożenie powodziowe związane jest z zaburzeniami obiegu wód. Polega na występowaniu dwóch przeciwstawnych procesów: wzrostu infiltracji oraz wzrostu spływów powierzchniowych (przy zmniejszeniu poziomu retencji gruntowej w obu przypadkach). Powoduje to wzrost podatności na przenikanie zanieczyszczeń, zanik źródeł i sieci wód powierzchniowych, zmiany cech gruntu, degradację gleb i szaty roślinnej. Przyczyną jest wylesienie znacznych powierzchni, które w połączeniu z występowaniem na powierzchni utworów przepuszczalnych (wapieni i margli) oraz ze specyficznymi właściwościami przesuszonych gleb makroporowatych czyli lessowych - przy niewielkich opadach stają się silnie przepuszczalne i sprzyjają powierzchniowej erozji wietrznej, przy dużych i gwałtownych stają się nieprzepuszczalne i sprzyjają silnej wodnej erozji powierzchniowej. W każdym z tych przypadków zachodzi zaburzenie równowagi wodno-gruntowej i deficyt retencji.

Z powodów opisanych powyżej, lessy należą do gruntów stosunkowo słabych z budowlanego punktu widzenia, gdyż pod wpływem wody zatracają swą pierwotną strukturę. Duża objętość porów w gruncie sprawia, że osady te pod wpływem obciążenia odkształcają się, powodując nierównomierne osiadanie obiektów budowlanych. Są silnie niszczone pod wpływem działania wód opadowych. Rozwijają się w nich mogą procesy erozji deszczowej i podziemnej suffozji. Lokalizowanie obiektów budowlanych na gruntach lessowych wymaga przeprowadzenia przednich badań geotechnicznych podłoża i ewentualnego zastosowania odpowiednich środków poprawiających ich właściwości budowlane.

Grunty lessowe należą do kategorii średnioprzepuszczalnych, co oznacza, że około 50% opadu infiltruje w podłoże. Im większe spadki terenu tym mniejszy udział infiltracji, ale zwiększa się zagrożenie erozją powierzchniową. Im większa grubość lessu tym mniejsza przepuszczalność warstwy powierzchniowej.

Stosunki hydrograficzne są odbiciem zróżnicowanej budowy geologicznej i rzeźby terenu. Dlatego obszar gminy charakteryzuje się ubóstwem powierzchniowej sieci hydrograficznej przy obecności licznych suchych dolin. Doliny te prowadzą wodę tylko okresowo w czasie roztopów wiosennych oraz ulewnych opadów, co sprzyja uruchamianiu procesów geodynamicznych.

Żaden z cieków wodnych na obszarze gminy nie posiada studium określającego granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią.

Zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii:

Poważna awaria jest zdarzeniem polegającym na emisji, pożarze lub eksplozji, które mogą powstać w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu substancji niebezpiecznych.

Źródło zagrożenia na terenie gminy Gołcza może stanowić drogowy transport materiałów niebezpiecznych oraz szczególnie intensywny w ostatnich latach przewóz paliw płynnych autocysternami. Zagrożenie takie może występować głównie ze strony transportu drogą wojewódzką.

Obiekty mogące pogorszyć stan środowiska

Na obszarze gminy nie ma obiektów szczególnie szkodliwych dla środowiska.

Do obiektów mogących potencjalnie pogorszyć stan środowiska w gminie należą:

- stacje paliw w Gołczy i Makowie oraz stacja LPG w Makowie,
- gospodarstwo hodowlane (b. PGR) w Trzebienicach (hodowla zwierząt powyżej 50 DJP),
- eksploatacja powierzchniowa wapieni w Ulinie Wielkiej i w Rzeżuśni „Przy Potoku”
- zakład utylizacji odpadów zwierzęcych „SARIA Polska Sp z o.o.”

Zakład utylizacji odpadów zwierzęcych w Gołczy - Wielkanoc powstał w roku 1978 jako wówczas najnowocześniejszy w Polsce, wyposażony w najnowszą technologię produkcji oraz eliminacji szkodliwego oddziaływania na środowisko:

- biologiczną oczyszczalnię ścieków z osadem czynnym i komorami napowietrzającymi o przepustowości 250 m³/dobę o sprawności oczyszczania 98 - 99%, która utrzymywana jest przez cały czas eksploatacji zakładu; oczyszczone ścieki odprowadzane są kolektorem kanalizacyjnym do rzeki Szreniawy;
- trójstopniowy system neutralizacji zapachów (przeponowe wodne wieże chłodnicze ze skraplaczem oparów - płuczka natrysku wodnego – biofiltr);
- odpylanie spalin kotłowni poprzez mokre odżużlanie kotłów i cyklony o sprawności przekraczającej 99%, komin o wysokości 45m;
- użytkowanie jako paliwa wyłącznie nisko zasiarzonego węgla (0,6% siarki).

Działalność kontrolna WIOŚ oddziaływania zakładu na środowisko wykazuje zasadniczo brak przekroczeń dopuszczalnego poziomu zanieczyszczeń w ściekach i spalinach z kotłowni. Zakład jest uciążliwy zapachowo z powodu trudności z zapewnieniem regularnych dostaw surowca.

9.7. Warunki klimatyczne, warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń powietrza

Teren Gminy Gołcza znajduje się w zasięgu umiarkowanie ciepłego piętra klimatycznego, subregionu Wyżyny Miechowskiej. Klimat ten charakteryzują nieco "surowsze" warunki niż w dolinie Wisły w rejonie Krakowa. Cechy charakterystyczne klimatu Wyżyny, to:

- stosunkowo niska roczna suma opadów na skutek położenia obszaru w "cieniu opadowym" Wyżyny Krakowskiej;
- znaczna ilość burz z gradem, głównie w okresie późnej wiosny i wczesnego lata;
- znaczna liczba dni z umiarkowanym i silnym wiatrem, głównie z kierunków zachodnich oraz wschodnich i północno-wschodnich, szczególnie w okresie zimowym.

W związku z bogatą rzeźbą terenu, gmina odznacza się dużym zróżnicowaniem mezoklimatycznym. Mezoklimat wierzchowiny wyżynnej jest wyraźnie chłodniejszy od terenów niżej położonych. Temperatury powietrza wykazują jednak znacznie mniejsze zróżnicowanie niż w dnach dolin; zwłaszcza mniejsze są różnice temperatur pomiędzy dniem i nocą, dzięki czemu znacznie rzadziej niż w dolinach występują tu przymrozki wiosenne i jesienne. Teren jest dobrze przewietrzany, zwłaszcza zimą często występują silne wiatry z kierunków północno-zachodnich i wschodnich, powodujących zamiecie śnieżne i powstawanie zasp. Mezoklimat dolin odznacza się dużym zróżnicowaniem, zwłaszcza nasłonecznienia, stosunków termicznych i wilgotnościowych. Bardzo duże są wahania temperatury między dniem i nocą na skutek wpływów chłodnego powietrza oraz różnic nasłonecznienia południowych i północnych zboczy. Kierunki wiatru w dolinach są modyfikowane przez przebieg ich osi a prędkości znacznie zredukowane w porównaniu do wierzchowin.

9.8. Źródła emisji zanieczyszczeń powietrza

W gminie nie ma większych emitatorów zanieczyszczeń powietrza. Jakość powietrza w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych – dróg wojewódzkich i powiatowych, determinowana jest aktualnie przez znaczne

natężenie ruchu pojazdów. Drogami, gdzie z racji natężenia ruchu emisja spalin może w znacznie większym stopniu oddziaływać na jej otoczenie są: droga wojewódzka 783 Miechów - Wolbrom - Olkusz przebiegająca na krótkim odcinku przez północny fragment obszaru gminy, oraz drogi powiatowe.

Według „Raportu o stanie środowiska ...” (2010) nie są na terenie gminy przekraczane wartości dopuszczalne stężenia głównych (podstawowych) zanieczyszczeń powietrza. Jednak nie znane są szczegółowe dane dotyczące opisywanego obszaru ze względu na brak prowadzonych tutaj badań pomiarowych.

Analizując warunki lokalne ukształtowania i zagospodarowania terenu, można się spodziewać:

- lokalnych przekroczeń norm dopuszczalnego stężenia SO₂ i opadu pyłu w sezonie grzewczym, kiedy na lokalne warunki aerosanitarne ma głównie wpływ niska emisja z gospodarstw indywidualnych,
- zanieczyszczeń komunikacyjnych w pasach wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 783,
- podwyższonego stężenia zanieczyszczeń lub pogorszenia wartości zapachowych w powietrzu, które może wystąpić w pobliżu lokalnych emitorów zanieczyszczeń (zakłady produkcyjne, gastronomiczne i usługowe).

Teren gminy Gołcza, biorąc pod uwagę kryterium ochrony zdrowia, kwalifikuje się do opracowania programu ochrony powietrza z uwagi na:

- przekroczenie dopuszczalnej częstości przekraczania poziomu dopuszczalnego 24- godzinnych stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ w roku kalendarzowym,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM₁₀ w roku kalendarzowym,
- przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w roku kalendarzowym.

Pamiętać jednak należy, że najbliższe punkty pomiarowe znajdują się w bardziej zabudowanych obszarach (Miechów, Słomniki), co może nieco zaburzać stan faktyczny, który jak należy się spodziewać, powinien być lepszy od zakładanego.

9.9. Hałas

W Gołczy nie ma zakładów, które na skutek emisji hałasu oddziałują szkodliwie na otoczenie.

Brak informacji o poziomie hałasu generowanego przez źródła usługowe oraz o wynikach ewentualnych pomiarów. Istotnym problemem może być uciążliwość dla bliskiego otoczenia małych zakładów rzemieślniczych i produkcyjnych, wbudowanych w budynki mieszkalne, lub znajdujących się w bezpośrednim ich sąsiedztwie. Częstym przypadkiem jest wzrost uciążliwości, związany z rozwojem działalności lub zmianą jej profilu.

Najbardziej rozpowszechnionym na obszarze gminy źródłem hałasu jest ruch drogowy. Źródłem hałasu komunikacyjnego obejmującym jedynie mały fragment obszaru gminy w Przybysławicach jest ruch kolejowy.

Planowana lokalizacja elektrowni wiatrowych¹ wpłynie znacząco na klimat akustyczny. Jednak poprzez zastosowanie możliwie najlepszych dostępnych technologii oraz zachowanie właściwej (tj. takiej, żeby standardy akustyczne nie zostały przekroczone) odległości od planowanej i istniejącej zabudowy, uciążliwość dla mieszkańców zostanie zminimalizowana.

10. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy;

10.1. Finanse publiczne

Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy kształtuje się następująco:

	1997	2002	2005	2008	2009	2010
Dochody budżetu gminy						
dochody ogółem	zł 6 236 620	7 387 755	9 488 918	12 859 189	15 230 884	17 001 262
dochody własne	zł 1 206 070	2 152 227	2 663 345	3 694 935	3 972 943	3 893 056
dotacje ogółem	zł	-	-	-	3 484 969	5 455 741
subwencje ogólne	zł	4 553 257	5 233 076	6 881 210	7 772 973	7 652 465
subwencje na zadania oświatowe	zł	-	-	4 161 723	4 448 090	4 696 667
środki pozyskane z budżetu UE	zł	-	-	161 725	386 813	-

¹ Dopuszczenie lokalizacji elektrowni wiatrowych na wskazanych w studium obszarach nie przesądza o możliwości ich realizacji. Ostatecznie zadecydują o tym wyniki decyzji środowiskowej.

	1997	2002	2005	2008	2009	2010	
dochody ogółem na 1 mieszkańca	zł	1 151	1 505	2 067	2 465	2 764	
dochody własne na 1 mieszkańca	zł	335	423	594	643	633	
Wydatki z budżetu gminy							
wydatki ogółem	zł	6 283 860	7 638 463	9 625 754	12 335 465	17 479 907	17 436 530
wydatki majątkowe ogółem	zł	289 584	1 487 541	2 194 418	6 205 708	5 170 459	
wydatki majątkowe inwestycyjne	zł	384 100	289 584	1 487 541	2 194 418	6 205 708	5 170 459
wydatki bieżące ogółem	zł	-	-	10 141 047	11 274 199	12 266 071	
wydatki bieżące na wynagrodzenia	zł	2 298 330	-	-	4 286 304	4 770 797	5 301 320
wydatki ogółem na 1 mieszkańca	zł	1 190	1 527	1 983	2 829	2 834	
ogółem na:							
administrację publiczną	zł	1 171 780	1 410 168	1 396 838	1 586 003	1 514 401	1 650 714
bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową	zł	bd	-	-	111 052	210 488	318 647
gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	zł	368 350	502 446	290 168	768 040	1 532 978	1 975 777
gospodarkę mieszkaniową	zł	127 530	0	0	63 003	92 088	171 848
kulturę fizyczną i sport	zł	36 600	37 500	29 500	163 306	1 753 343	184 633
kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	zł	105 100	160 000	361 351	220 636	268 100	236 273
ochronę zdrowia	zł	642 030	101 067	338 420	81 018	73 075	148 057
oświatę i wychowanie	zł	2 725 410	3 987 572	4 386 013	4 888 806	7 044 122	7 320 601
pomoc społeczną i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	zł	326 240	b.d.	1 227 781	2 025 055	2 245 972	2 623 114
rolnictwo i łowiectwo	zł	bd	41 641	12 864	421 265	288 370	304 795
transport i łączność	zł	bd	577 134	1 202 317	1 799 153	2 227 109	2 198 953

Źródło: GUS

Z powyższego zestawienia wynika, że systematycznie rosną wydatki związane z pomocą społeczną, oświatą, transportem i łącznością, natomiast poziom wydatków w pozostałych dziedzinach koresponduje z bieżącymi i planami inwestycyjnymi. Systematycznie rosną również dochody gminy, jednak nie pokrywają w pełni zaplanowanych wydatków.

Szansą na zwiększenie wpływów do budżetu gminy, a co za tym idzie - zwiększenie możliwości inwestycyjnych, jest planowana lokalizacja elektrowni wiatrowych, generująca dochody z podatku od wartości nieruchomości.

10.2. Uwarunkowania demograficzne

Bardzo ważnym uwarunkowaniem mającym znaczny wpływ na przebieg procesów rozwojowych, są czynniki demograficzne. Obecne i przyszłe tempo rozwoju ludności i związane z tym zmiany wielkościowe populacji wg podstawowych grup wiekowych, stanowią podstawowe przesłanki dla formowania strategii i kierunków społeczno - gospodarczego i przestrzennego rozwoju gminy. W przypadku uwarunkowań demograficznych, przyszłość, nawet ta odległa w horyzoncie czasowym np. 20 lat, w dużym stopniu daje się przewidzieć, gdyż jest zdeterminowana teraźniejszością. Już obecnie można określić albo co najmniej uświadomić sobie problemy jakie w wyniku procesów demograficznych pojawią się na przykład: na rynku pracy (jako odzwierciedlenie możliwości rozwoju miejscowych zasobów pracy), w zakresie opieki nad małymi dziećmi, organizacji szkolnictwa, czy też zabezpieczeń dla ludzi w wieku podeszłym.

Potencjał demograficzny

Struktura ludności gminy Gołcza przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Ludność gminy struktura w osobach / w %					
	1988 r.	1998 r.	2000	2002	2005	2009 r.
Ogółem	6933 / 100,0%	6762 / 100,0%	6416 / 100%	6421 / 100%	6275 / 100%	6164 / 100,0%
Mężczyźni	3440 / 49,6%	3421 / 50,5%	3220 / 50,2 %	3220 / 50,2 %	3141 / 50,1%	3082 / 50,0%

Kobiety	3493 / 50,4%	3341 / 49,5%	3196 / 49,8 %	3201 / 49,8 %	3134 / 49,9%	3082 / 50,0%
---------	--------------	--------------	---------------	---------------	--------------	--------------

Przedstawione powyżej podstawowe wskaźniki charakteryzujące potencjał demograficzny gminy Gołcza wskazują, że:

- ludność zamieszkująca gminę systematycznie maleje;
- następuje powolny proces wyrównanie płci - udział mężczyzn w ogólnej populacji ludności gminy zbliża się do 50%.

Gęstość zaludnienia systematycznie spada - w roku 2009 wynosiła 68 os/km². Niska gęstość zaludnienia jest typową cechą gmin powiatu miechowskiego i jest dużo niższa od średniej województwa, która wynosi 217 os/km² (123 os/km dla gmin wiejskich).

Przyrost rzeczywisty ludności

Jednym z ważnych elementów oceny stopnia rozwoju gminy jest tempo rzeczywistego przyrostu demograficznego².

Na przyrost ten składają się dwa podstawowe czynniki kształtujące liczbę ludności. Są to:

- przyrost naturalny - będący różnicą pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów,
- saldo migracji - różnica między napływem a odpływem ludności.

Wzajemne proporcje oraz bezwzględne wielkości tych elementów określają kierunek i dynamikę zmian ludnościowych.

Ruch naturalny ludności w Gminie Gołcza:

Wyszczególnienie	1988 r.		1998 r.		2000 r.		2002 r.		2005 r.		2009 r.	
	w osobach	na 1000 ludn.	w osobach	na 1000 ludn.	w osobach	na 1000 ludn.	w osobach	na 1000 ludn.	w osobach	na 1000 ludn.	w osobach	na 1000 ludn.
Urodzenia żywe	119	16,9	58	8,4	73	11,38	69	10,75	46	7,33	74	12,01
Zgony	98	13,9	102	14,8	91	14,18	77	11,99	94	14,98	98	15,90
Przyrost naturalny	21	3,0	-44	-6,4	-18	-2,81	-8	-1,25	-48	-7,65	-24	-3,89

Źródło: GUS, US w Krakowie

Ruch naturalny ludności w powiecie miechowskim:

Wyszczególnienie	2000 r.	2002 r.	2005 r.	2009 r.
	na 1000 ludności			
Urodzenia żywe	9,93	9,44	8,84	10,42
Zgony	13,45	12,73	13,41	14,60
Przyrost naturalny	-3,52	-3,29	-4,57	-4,19

Źródło: GUS

Ruch naturalny ludności w województwie małopolskim:

Wyszczególnienie	2000 r.	2002 r.	2005 r.	2009 r.
	na 1000 ludności			
Urodzenia żywe	10,88	9,98	9,94	11,30
Zgony	8,83	8,59	8,87	9,05
Przyrost naturalny	2,05	1,39	1,07	2,25

Źródło: GUS

Z powyższych zestawień wynika, że trendy demograficzne w gminie Gołcza są zbieżne z trendami powiatu miechowskiego, natomiast zupełnie odmienne od trendów dla całego województwa. W skali województwa

² Rzeczywisty przyrost ludności dotyczy tylko ludności zameldowanej na pobyt stały

zauważyć można przewagę urodzeń nad zgonami, natomiast w powiecie miechowskim i w gminie Gołcza ilość zgonów przewyższa liczbę urodzeń. Liczb zgonów w powiecie przekracza o ok. 50% średnią z województwa. Drugim czynnikiem wpływającym na tempo przyrostu rzeczywistego ludności gminy są przepływy migracyjne. Przedstawione w poniższej tabeli salda migracyjnych wskazują na odpływowy charakter gminy.

Wyszczególnienie	Saldo migracji wewnętrznej (krajowej)			
	Gmina Gołcza			powiat miechowski
	Ogółem	miasto	wieś	
1988 r.	- 27	- 27		b.d.
1998 r.	- 41	- 41		b.d.
2000 r.	15	16	- 1	-43
2002 r.	-18	-11	-7	-3
2005 r.	12	21	-9	-3
2009 r.	- 8	14	-22	14

Źródło: GUS

Nie zanotowano w latach 2000-2009 w gminie migracji zewnętrznej (zagranicznej). W pow. miechowskim saldo migracji zagranicznej waha się od -5 do +4 osób.

W gminie chętniej osiedlają się mieszkańcy miast niż wsi, natomiast mieszkańcy gminy chętniej wyprowadzają się na wieś niż do miasta. Gmina Gołcza w 2009 r. posiadała drugie po gminie Słaboszów, najwyższe ujemne saldo migracji w skali powiatu.

Z powyższych analiz wynika, że sytuacja demograficzna w gminie znacznie odbiega od trendów krajowych i wojewódzkich, które zgodnie z „Informacją o sytuacji społeczno—gospodarczej województw (GUS, Warszawa, Czerwiec 2011)” przedstawiają się następująco:

W trzecim z kolei roku obserwowany jest dodatni przyrost rzeczywisty ludności (w 2008 r. – 0,5‰, w 2009 r. – 0,8‰, w 2010 r. – 0,9‰.). W 2010 r. na wzrost liczby ludności miał wpływ znaczny spadek liczby zgonów (mimo niższej niż rok wcześniej liczby urodzeń oraz zwiększenia się emigracji). W latach 2003-2010 największy ubytek ludności odnotowano w 2006 r. (minus 0,08%). W poszczególnych latach, największe tempo przyrostu liczby ludności utrzymywało się w województwach: pomorskim, mazowieckim, małopolskim i wielkopolskim. W 2010 r. podobnie jak w latach poprzednich ogólne saldo migracji w skali kraju na pobyt stały było ujemne, a w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosło minus 0,1 ‰, W Małopolsce wystąpiło dodatnie ogólne saldo migracji na pobyt stały (1,3‰).

Struktura wiekowa wg podstawowych grup wiekowych (%) przedstawia się następująco:

Wiek ludności **	Polska %		Gmina Gołcza %			
	2000	2009 r.	2000r.	2002 r.	2005	2009 r.
przedprodukcyjny	19,1	15,2	19,6	18,8	16,6	18,8
produkcyjny	66,1	68,3	59,0	60,4	62,7	61,2
poprodukcyjny	14,8	16,5	21,3	20,8	20,7	20,0
ogółem	100,0%		100,0%			

Źródło: GUS

Analiza struktury wiekowej ludności gminy wskazuje na wyjątkowo niekorzystny układ strukturalny, zarówno w porównaniu do średnich struktur województwa jak i wartości ogólnokrajowych. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym przekracza 20% i jest wyższy od średniej dla województwa i od średniej ogólnokrajowej. Wyjątkowo niski jest także udział wieku przedprodukcyjnego i dotyczy to wszystkich cząstkowych grup wiekowych. Struktura wiekowa ludności gminy jest poważnie zdeformowana demograficznie; podstawowym wyznacznikiem tej deformacji jest wyjątkowo wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym wskazujący na tzw. starość demograficzną miejscowej ludności.

* Podstawowe grupy wiekowe:

Ludność w wieku przedprodukcyjnym 0-14 lat)

Ludność w wieku produkcyjnym - 15-59 lat kobiety i 15-64 lat mężczyźni

Ludność w wieku poprodukcyjnym - 60 i więcej lat kobiety i 65 i więcej lat mężczyźni

Podstawowe uwarunkowania i wnioski

Stopień natężenia i zmienności w czasie przebiegu procesów demograficznych pozwala na wyróżnienie charakterystycznych cech gminy, które stanowiąc będą o tempie i zakresie przekształceń demograficznych w okresie perspektywnym. Są nimi:

- ujemny przyrost naturalny (więcej ludzi umiera niż się rodzi);
- spadek dzietności kobiet oraz ilości zawieranych małżeństw;
- niekorzystna struktura wiekowa (duży odsetek ludzi starych);
- notowany od lat odpływ migracyjny.

Generalnie rzecz biorąc, sytuację demograficzną w Gołczy należy uznać za wyjątkowo niekorzystną, co pozwala zakładać, że dalszy rozwój demograficzny gminy będzie wyraźnie odbiegał (in minus) od założeń prognostycznych określonych dla terenów wiejskich województwa i kraju, które zgodnie z Prognozą ludności na lata 2008-2035 GUS zakładają:

- współczynnik dzietności w Polsce będzie zwiększał się do poziomu 1,45 w 2020 r. (w 2007 r. wynosił 1,3), a następnie ulegnie stabilizacji. Nadal zatem poziom reprodukcji ludności nie będzie gwarantował prostej zastępowalności pokoleń.
- poziom umieralności będzie obniżał się, sprzyjając wydłużaniu przeciętnego trwania życia. Przewiduje się, że w 2035 r. mężczyźni będą żyli o ok. 6 lat dłużej, natomiast kobiety o ok. 3 lata dłużej niż obecnie.
- liczba ludności będzie się stopniowo zmniejszać, tak że do 2035 r. zmniejszy się o 5,7% osiągając wartość 36 mln. Spadek liczby ludności prognozowany jest głównie w miastach (o 8,9%), natomiast w niewielkim stopniu dotknie obszary wiejskie (o 0,7%).

Zgodnie z „Prognozą dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 – 2035” GUS, liczba ludności powiatu miechowskiego zmniejszy się o około 11%. Odnosząc dane prognostyczne dla powiatu do Gminy Gołcza można spodziewać się, że liczba ludności w kolejnych latach będzie kształtować się następująco:

rok	prognozowany spadek liczby ludności	liczba ludności
stan obecny (2009r.)	100%	6 164
2020 r.	-2,6%	6 002
2030 r.	-7%	5 709
2035 r.	-11%	5 512

obliczenia własne

10.3. Prognoza gospodarstw domowych

Liczebność gospodarstw domowych w danej jednostce administracyjnej (gminie, województwie) oraz ich struktura - wg ilości osób przypadających na jedno gospodarstwo - uzależniona jest przede wszystkim od następujących uwarunkowań:

- struktury ludności według wieku,
- zasobów mieszkaniowych w stosunku do liczby ludności,
- stopnia powszechności dochodów osobistych (im większa jest w mieszkaniu wieloosobowym liczba osób mających własne środki utrzymania, tym bardziej prawdopodobne jest, że zadeklarują się one jako więcej niż jedno gospodarstwo domowe).

Prognoza gospodarstw domowych dla gminy wyszacowana została w oparciu o założenia oraz metody prognostyczne zaprezentowane w publikacji GUS pt. „Prognozy gospodarstw domowych na lata 2008-2030” opracowanej w układzie regionalnym tj. w podziale na województwa oraz ich obszary miejskie i wiejskie oraz specyfikę strukturalną gminnych gospodarstw domowych i uwarunkowania wynikające z szacunkowej prognozy demograficznej rozwoju ludności gminy.

Przedmiotowa ocena jest jednak poważnie utrudniona. Podstawową barierę stanowi bowiem brak aktualnych danych dotyczących ilości gospodarstw domowych w układach gminnych. Szczegółowe dane z tego zakresu są

możliwe do uzyskania praktycznie tylko w ramach Narodowego Spisu Powszechnego (ostatni NSP - 1988 r., NSP 2002 czyli bardzo odległych terminach).

Wg danych spisowych (stan grudzień 1988 r. i 2002 r.) liczba i struktura gospodarstw domowych w gminie Gołcza kształtowała się w sposób następujący:

Wyszczególnienie	Lata	Stan ludności w osobach	Średnia liczba os. w gospod. domowym	Gospodarstwa wg liczby osób					
				ogółem	1 – osob.	2 – osob.	3 – osob.	4 – osob.	5 i więcej osob.
Wieś – byłe woj. krakowskie	1988	375 812	3,97	102 763	14 476	18 524	17 250	20 499	32 014
				100,0%	14,1%	18,0%	16,8%	19,9%	31,2%
Wieś – województwo małopolskie	2002	1 611 530	3,63	443878	71810	76702	73304	86547	135515
				100,0%	16,2 %	17,3%	16,5%	19,5%	30,5%
Gmina Gołcza	1988	6 968	3,27	2 147	417	489	363	344	534
				100,0%	19,4%	22,8%	16,9%	16,0%	24,9%
	2002	6 444	3,09	2 087	477	482	353	323	452
				100,0%	22,9%	23,0%	16,9%	15,5%	21,7%

Wyniki NSP-1988 r. wykazały, że gospodarstwa jednoosobowe w gminie stanowiły 19,4% ogółu gospodarstw, dwuosobowe 22,8% a pięcioosobowe i większe aż 24,9%. Wyniki NSP 2002 potwierdzają prognozowane zmniejszanie się wielkości gospodarstw. Wzrosła ilość gospodarstw jednoosobowych i spadła ilość gospodarstw pięcio- i więcej osobowych.

W zakresie zmienności struktur gospodarstw domowych prognoza GUS przyjmuje, że długookresową tendencją zmian w dalszym ciągu jest wzrastający udziału gospodarstw małych (liczebnie) i malejący udziału gospodarstw dużych.

Przekształcenia te będą wynikiem wielu czynników, w tym przede wszystkim:

- stopniowej zmiany struktury ludności według wieku wyrażającej między innymi wzrostem udziału osób w starszym wieku, czyli tzw. procesu starzenia się społeczeństwa;
- obniżeniem wskaźnika dzietności kobiet;
- zaznaczającym się wzrostem gospodarczym, który powodować będzie wzrost odsetka ludności niezależnej ekonomicznie (mającej własne dochody).

10.4. Uwarunkowania społeczno - gospodarcze

10.4.1. Potrzeby mieszkaniowe i rozwój zasobu mieszkaniowego

Wielkość i struktura zasobu mieszkaniowego

W gminie Gołcza w 1998 r. na 1000 osób przypadało ok. 306 mieszkań a więc znacznie powyżej średniej krajowej, która wynosiła 300 (262 dla terenów wiejskich). W 2009 roku w gminie na 1000 osób przypadało 317 mieszkań, również powyżej średniej krajowej dla terenów wiejskich wynoszącej 289, ale poniżej średniej dla powiatu miechowskiego wynoszącej 344 mieszkania na 1000 osób (334 mieszkania w gminach wiejskich). Największy zasób mieszkaniowy w powiecie posiada gmina Książ Wielki – 380 mieszkań na 1000 osób.

Gmina Gołcza obejmuje 22 sołectwa. Według danych Urzędu Gminy w końcu 1999 r. i wg NSP 2002 zasób mieszkaniowy w poszczególnych sołectwach przedstawiał się następująco:

L.p.	Sołectwa	Mieszkania – 1999 r.			Mieszkania – 2002 r.
		Liczba mieszkań ogółem	w tym:		Liczba mieszkań ogółem
mieszkania w bud. indywidualnych	mieszk. w bud. szkół, ośr. zdrowia, komisariatu, zakładowe				
1	Adamowice	32	32	-	27

2	Buk	85	85	-	63
3	Chobędza	84	84	-	65
4	Cieplice	44	44	-	39
5	Czaple Małe	110	109	1	104
6	Czaple Wielkie	141	139	2	132
7	Gołcza	149	121	28	118
8	Kamienica	85	85	-	76
9	Krępa	125	122	3	111
10	Laski Dworskie	34	34	-	38
11	Maków	109	108	1	122
12	Mostek	98	98	-	94
13	Przybysławice	107	99	8	103
14	Rzeżuśnia	116	116	-	119
15	Szreniawa	117	116	1	114
16	Trzebienice	98	61	37	81
17	Ulina Mała	69	69	-	55
18	Ulina Wielka	83	82	1	86
19	Wielkanoc	83	83	-	76
20	Wysocice	138	132	6	127
21	Zawadka	19	19	-	16
22	Żarnowica	52	52	-	48
razem		1 978	1 890	88	1 814

Źródło: Dane UG Gołcza i GUS NSP 2002, Uwaga. Dane deklarowane w NSP różnią się od pozostałych danych GUS

Zasób mieszkaniowy gminy jest rozproszony na terenie ponad dwudziestu wsi, stąd większość wsi liczy około 100 do 150 mieszkań (5 do 8 % zasobu), choć kilka wsi liczy jedynie do 50 budynków.

Szczegółowe dane o wielkości zasobu mieszkaniowego zawiera poniższa tabela:

	1999 r.	2000 r.	2002r.	2005r.	2009 r.
budynki mieszkalne	bd	bd	1570	bd	1904
mieszkania	2075	2075	1910	1945	1954
powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	bd	137182	149163	154247	155810
średnia pow. użytkowa	bd	66,1	78,1	79,3	79,7
liczba osób / 1 mieszkanie	3,25	3,09	3,36	3,23	3,15

Źródło: UG Gołcza, US Kraków – dla lat 98 i 99, GUS dla lat 2000-2009

W gminie Gołcza około 96% zasobu stanowią mieszkania w budynkach indywidualnych. Mieszkania w wolno stojących budynkach indywidualnych (mieszkalnych, mieszkalno-zagrodowych) są własnością prywatną. Pozostała część zasobu mieszkaniowego gminy to mieszkania funkcyjne w budynkach typu: szkoła, ośrodek zdrowia, czy komisariat policji oraz mieszkania w Domach Nauczyciela i dawnych budynkach gminy, Spółdzielni Kółek Rolniczych, Spółdzielni Produkcyjnej i PGR-u

Na terenie gminy nie działają żadne jednostki zajmujące się profesjonalnie i w sposób ciągły gospodarką mieszkaniową, względnie budownictwem mieszkaniowym. Jedynie Urząd Gminy sprawuje zarząd nad zasobem komunalnym.

Przeciętne mieszkanie w istniejącym na terenie gminy zasobie liczyło w końcu 1998 r. ok. 66 m² p.u., wielkość ta systematycznie wzrasta i w 2009 r. wyniosła 79,7 m² p.u.

Zasoby mieszkaniowe a liczba gospodarstw domowych

Często stosowaną miarą zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych jest relacja liczby gospodarstw domowych do liczby istniejących mieszkań.

W miarę wzrostu poziomu cywilizacyjnego, rozwoju gospodarczego i wzrostu dochodów następuje zmniejszanie się liczby osób stanowiących przeciętne gospodarstwo domowe. Jest to wynikiem powiększania się udziału gospodarstw domowych o niskiej liczebności (zwiększenie się liczby ludności w starszym wieku, a także

samodzielnie zamieszkujących młodych ludzi, zwłaszcza z ponad średnim wykształceniem), jak również zmniejszania się dzietności rodzin oraz łatwiejszej dostępności mieszkań. Jednocześnie należy brać pod uwagę prognozy demograficzne omówione powyżej, przewidujące spadek liczby mieszkańców.

Oszacowaną liczbę gospodarstw domowych w gminie Gołcza w roku 1999 i 2002 wraz z prognozą do roku 2030 przedstawia poniższa tabela:

	Ludność	Osoby w gospodarstwie domowym (średnia)	Gospodarstwa domowe
1999 r.	6 700	2,93	2 290
2002 r.	6 444	3,09	2 087
2009	6164	2,77*	2225*
2020	6002**	2,53**	2372**
2030	5709**	2,38**	2399**

Źródło: US Kraków, GUS, obliczenia własne. (*) oznaczono dane szacunkowe (**) oznaczono dane prognozowane

Prognozę sporządzono w oparciu o dane z „Prognozy gospodarstw domowych na lata 2008-2030” dla województwa małopolskiego.

Z podanych danych wynika, że w roku 1999 w gminie Gołcza na 1 mieszkanie przypadało ok. 1,16 gospodarstwa domowego. W 2002 r. na jedno mieszkanie przypadało 1,15 gospodarstwa domowego.

Mieszkania zamieszkwane przez więcej niż jedno gospodarstwo domowe zajmują zwykle rodziny wielopokoleniowe.

Powszechnie przyjętym (choć z dużym uproszczeniem) poziomem odniesienia, świadczącym o zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych (z punktu widzenia ich statystycznej dostępności) jest poziom, w którym na 1 mieszkanie przypada 1 gospodarstwo domowe. Można więc ocenić, że obecnie występujący deficyt mieszkań (w stosunku do liczby gospodarstw domowych) na terenie gminy Gołcza wynosi ok. 12%, co wynika ze specyfiki gminy (stosunkowo niewielkie gospodarstwa domowe).

Oszacowanie popytu mieszkaniowego na terenie gminy

W gospodarce rynkowej czynnikiem decydującym o rozwoju zasobu mieszkaniowego jest wielkość popytu na mieszkania. Wielkość popytu mieszkaniowego odpowiada sumarycznej liczebności gospodarstw domowych, które chcą budować, nabyć lub wynająć mieszkanie i posiadają na ten cel środki materialne.

Poniższa tabela obrazuje liczbę przejętych do użytkowania mieszkań na terenie gminy w latach 1990-2009:

Mieszkania oddane do użytku w latach:																			
1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
14	13	10	18	26	10	8	9	14	3	0	6	3	31	4	2	2	0	4	4

Źródło: Urząd Gminy Gołcza, US w Krakowie, obliczenia własne

Informacje liczbowe zawarte w tym zestawieniu pozwalają na ocenę realnie istniejącego w latach 1990 - 1999 popytu mieszkaniowego, który uzewnętrznił się wyłącznie ze strony prywatnych indywidualnych inwestorów. Według przedstawionych danych, w gminie Gołcza oddawano średniorocznie do użytku ok. 13 mieszkań (jedynie w budynkach indywidualnych). Natomiast w latach 2000-2009 znacznie mniej - ok. 6 mieszkań na rok.

Pewną miarą dla oszacowania zainteresowania budownictwem mieszkaniowym w najbliższych latach jest liczba udzielonych pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych, co ilustruje poniższa tabela:

Wydane pozwolenia na budowę w latach:											
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2009
Ogółem	18	22	23	32	28	21	17	25	17	19	34
w tym bud. indywidualnych:	18	22	23	32	28	21	17	25	17	19	15

Źródło : Urząd Gminy Gołcza

Średniorocznie w latach 1990-1999 wydawano ok. 23 pozwolenia na budowę. W latach 2000-2009 wydawanych pozwoleń nieznacznie wzrosła.

Określenie potrzeb mieszkaniowych do roku 2030

Oszacowania potrzeb mieszkaniowych gminy w latach 2011-2030 dokonano w oparciu o informacje dotyczące: wyjściowej wielkości zasobu mieszkaniowego, prognozy ludności i gospodarstw domowych oraz przy założeniu, że w roku 2030 osiągnięty zostanie wskaźnik: 1 gospodarstwo domowe przypadające na 1 mieszkanie. Z danych wynika że w latach 2000-2009 z zasobu mieszkaniowego ubywało średnio 12 mieszkań rocznie.

Według prognozy ludności i gospodarstw domowych liczba ludności w gminie Gołcza będzie się systematycznie zmniejszać, osiągając w 2030 r. poziom 5,709 osób, zaś liczba gospodarstw domowych osiągnęłaby poziom 2,399. Tak więc przyrost liczby gospodarstw domowych nastąpiłby nie na skutek wzrostu liczby ludności, lecz zjawiska zmniejszania się liczebności gospodarstw. Oznaczałoby to, że dla założonego celu osiągnięcia relacji 1 gospodarstwo / 1 mieszkanie, zasób mieszkaniowy w całej gminie powinien wzrosnąć (do 2030 r.) do 2399 mieszkań, w stosunku do 2009 roku tj., uwzględniając ubytki, około 40 lokali rocznie. Osiągnięty zostałby w ten sposób poziom ok. 420 mieszkań przypadających na 1000 osób mieszkańców gminy Gołcza.

Program zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych

Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych w gminie Gołcza zależeć będzie od realnego popytu mieszkaniowego, tj. ilości środków finansowych przeznaczonych na budownictwo mieszkaniowe na tym terenie przez potencjalnych inwestorów. Odnosi się to przede wszystkim do obecnych mieszkańców gminy Gołcza.

Popyt mieszkaniowy na terenie gminy Gołcza oszacowano w oparciu o obserwacje przyrostu mieszkań w ostatnich latach, dynamiki udzielonych pozwoleń na budowę, wywiadów i obserwacji przeprowadzonych w gminie Gołcza oraz w innych gminach południowej Polski.

W gminie nie przewiduje się budowy domów wielorodzinnych. Nowo budowane obiekty będą budynkami wolno stojącymi: mieszkalnymi w zabudowie zagrodowej i w zabudowie jednorodzinnej.

Praktyka pokazuje, że oddawanych do użytku jest mniej lokali mieszkalnych niż przewidują prognozy. W edycji „Studium uwarunkowań...” z 2000 r. przewidywano, że w latach 2000-2005 zostanie oddane do użytku ok. 142 budynków indywidualnych (mieszkań), w latach 2006-2010: 175 mieszkań, tymczasem w latach 2000-2009 oddano ich zaledwie 60.

Biorąc pod uwagę duże niewykorzystane rezerwy terenu przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, można przyjąć, że nie ma konieczności uwalniania kolejnych terenów.

10.4.2. Potencjał gospodarczy

Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON na obszarze gminy Gołcza

Liczebność i strukturę rodzajową podmiotów gospodarczych zarejestrowanych (wg PKD 2004) w gminie przedstawiono w poniższej tabeli:

L.p.	Sekcja działalności gospodarczej wg EKD	Ogółem	
		1999 r.	2009 r.
1.	Sekcja A (rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo)	6	35
2.	Sekcja C (górnictwo, kopalnictwo)	1	1
3.	Sekcja D (działalność produkcyjna)	32	35
4.	Sekcja E (zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę)	1	2
5.	Sekcja F (budownictwo)	43	51
6.	Sekcja G (handel hurtowy i detaliczny; naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów przeznaczenia osobistego i użytku domowego)	90	108
7.	Sekcja H (hotele i restauracje)	8	8
8.	Sekcja I (transport, gospodarka magazyn. i łączność)	29	30
9.	Sekcja J (pośrednictwo finansowe)	6	17
10.	Sekcja K (obsługa nieruchomości, wynajem, działalność związana z prowadzeniem interesów)	17	32
11.	Sekcja L (administracja publiczna i obrona narodowa, opieka socjalna)	1	20

12.	Sekcja M (edukacja)	9	12
13.	Sekcja N (ochrona zdrowia i opieka socjalna)	8	7
14.	Sekcja O (pozostała działalność usługowa, komunalna, socjalna i indywidualna)	6	30
razem		257	388

Liczba podmiotów wzrosła w latach 1999-2009 o 131 podmiotów. Grupę najliczniejszą stanowią podmioty działające w ramach sekcji handel hurtowy i detaliczny oraz naprawy. Dalsze pozycje zajmowały: budownictwo, działalność produkcyjna, rolnictwo, transport, gospodarka magazyn. łączność, obsługa nieruchomości, wynajem, działalność związana z prowadzeniem interesów, pozostała działalność usługowa, komunalna, socjalna i indywidualna.

Z punktu widzenia form prawnych, należy stwierdzić, że zdecydowaną większość firm stanowi działalność gospodarcza osób fizycznych. Znaczną grupę podmiotów stanowią stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz jednostki samorządowe.

Poniżej przedstawiono podmioty gospodarcze wg klas wielkości wg danych GUS z 2009 r.:

	ilość zatrudnionych osób		
	0-9	10-49	49-200
ilość podmiotów	375	12	1

Na terenie gminy występuje niewiele jednostek o znacznie większym potencjale produkcyjnym lub usługowym:

- zakład Saria Polska Sp z o.o., w Wielkanocy (przeróbka odpadów zwierzęcych i artykułów spoż.)
- tartak w Wysocicach
- kamieniołomy wapienia Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ulinie Wielkiej
- kamieniołom wapienia „Gołcza przy Potoku” w Rzeżuśni oraz zakłady spółki „EKO-WAP” Sp. z o.o. (produkcja i sprzedaż kruszyw drogowych oraz nawozów wapniowych).

Zasoby pracy w gminie Gołcza

Struktura wiekowa w gminie Gołcza w latach 2000-2009 jest stabilna tj: ludność w wieku przedprodukcyjnym - (0-14 lat) stanowi około 19%, ludność w wieku produkcyjnym (15-59 lat kobiety i 15-64 lat mężczyźni) stanowi około 61%, a ludność w wieku poprodukcyjnym - (60 i więcej lat kobiety i 65 i więcej lat mężczyźni) stanowi 20%.

W gospodarce narodowej pracowało w 1995 r. - 502 osoby, w 1996 r. - 465 osób. W 1996 roku na 1 000 mieszkańców pracowało w gospodarce narodowej 127 osób (średnia w powiecie miechowskim w 1996 r. wynosiła 121,4 osoby).

W 1995 roku liczba bezrobotnych (zarejestrowanych) wynosiła 258 osób, zaś w 1996 roku - 158 osób, w roku 2009 - 194 osoby. Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym wynosiła w 1996 roku 43 osoby (średnio w powiecie miechowskim - 51,1 osoby).

Znacząca liczba osób znajduje pracę w Krakowie, dojeżdżając codziennie środkami komunikacji publicznej lub własnym samochodem (łącznie się w doraźne lub stałe grupy).

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2006 r. – 369 (9,5%), 467 wyjeżdża do pracy poza granice gminy, 56 przyjeżdża do pracy w gminie.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. struktura źródeł utrzymania mieszkańców kształtuje się następująco:

- **ilość gospodarstw** - 2087
 - gospodarstwa bez użytkownika indywidualnego gosp. rolnego - 625
 - gospodarstwa z użytkownikiem działki rolnej (do 1ha) - 277
 - gospodarstwa z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (powyżej 1ha) - 1183
 - gospodarstwa z właścicielem zwierząt gospodarskich (0)

• źródła dochodów

poza rolnictwem w sektorze publicznym 271

poza rolnictwem w sektorze prywatnym	265
w rolnictwie w sektorze prywatnym	25
praca na rachunek własny	561
poza rolnictwem	51
w swoim gospodarstwie rolnym	488
w rolnictwie poza swoim gospodarstwem rolnym	9
niezarobkowe źródła utrzymania	548
emerytura pracownicza, kombatancka itp.	237
emerytura rolna	187
renta z tytułu niezdolności do pracy	454
renta socjalna	9
renta rodzinna	53
zasiłek dla bezrobotnych	6
zasiłek pomocy społecznej	11
inne niezarobkowe źródło	12
gospodarstwa na utrzymaniu	12
nieustalone	0

Bardzo dużo, bo 47% gospodarstw posiadało niezarobkowe źródła dochodów, 25% utrzymywało się głównie z pracy w gospodarstwie rolnym

10.4.3. Perspektywy rozwoju gospodarczego

Obecnie Gołcza jest gminą utrzymującą się głównie z rolnictwa. Wskazuje na to mała liczba i ograniczony potencjał podmiotów produkcyjnych lub świadczących usługi poza rolnictwem, a także słaba dynamika tworzenia się nowych podmiotów w tym zakresie. Nie przewiduje się aby na terenie gminy zaistniały w najbliższych latach warunki na przyciągnięcie inwestorów, lokujących tu przedsięwzięcia produkcyjne lub usługowe, które mogłyby stworzyć liczące się, nowe możliwości rozwojowe dla gminy. Bazując na dużym potencjale rolniczym należy podjąć starania mające na celu rozwój istniejącego zaplecza usługowego i przemysłowego, w tym działalności związanej z przemysłem rolno-spożywczym, na potrzeby nie tylko lokalne ale też aglomeracji krakowskiej czy śląskiej. Potencjalne możliwości rozwoju produkcji rolnej na terenie gminy są widoczne. Wynika to między innymi z:

- wysokiej klasy gleb,
- bliskości rynku zbytu,
- możliwości rozbudowy bazy przechowalniczej.

Uwarunkowania przyrodnicze i struktura własnościowa gruntów (a w szczególności mogące się zaznaczyć zmiany wielkości gospodarstw) powodują, iż rozwój rolnictwa zależeć może od stanu zachowania aktualnego układu przestrzennego i własnościowego użytków rolnych. Możliwe są dwa kierunki kształtowania się rozwoju gospodarczego gminy związane z:

- wystąpieniem tendencji do rozdrabniania gospodarstw;
- zmniejszaniem się liczebności gospodarstw karłowatych i małych na rzecz przejmowania od nich arealu ziemi uprawnej przez gospodarstwa średnie i duże.

W pierwszym przypadku można oczekiwać zmniejszenia arealu zasiewów i spadku efektywności gospodarstw, których podstawowym kierunkiem upraw jest produkcja roślin zbożowych. Proces ten może jednak być początkiem intensyfikacji upraw warzyw lub też roślin przemysłowych. W przypadku drugim można oczekiwać wzrostu stabilizacji ekonomicznej rolnictwa w gminie, co ma szczególne znaczenie dla zachowania konkurencyjności rolnictwa.

10.4.4. Wnioski dla gospodarki przestrzennej gminy

Wysoka jakość gleb i ograniczone możliwości zainwestowania nierolniczego powodują, iż rolnictwo powinno pozostać podstawowym kierunkiem gospodarowania zasobami ziemi. Podjęcie prób marginalizacji rolnictwa na rzecz rozwoju innych, nierolniczych kierunków rozwoju gminy nie będzie skutkowało wystarczającymi efektami ekonomicznymi dla ludności. Tym niemniej podjęcie pewnej działalności inwestycyjnej wydaje się być konieczne, między innymi ze względu na zmieniającą się w kraju gospodarkę. Zmiany te powodują konieczność modyfikacji rolnictwa, pomimo iż jego obecne ukierunkowanie będzie w dalszym ciągu wiodące w rozwoju gospodarczym gminy. W stosunku do gospodarki przestrzennej gminy można więc sformułować następujące wnioski:

Dalszy skuteczny ekonomicznie rozwój rolnictwa w gminie wymaga powstania infrastruktury trwałej, która umożliwi działalność gminnych podmiotów gospodarczych w zakresie skupu, przechowywania, przetwarzania oraz zbytu (hurtowego i detalicznego) wyprodukowanych w gminie artykułów rolnych. Ich istnienie zminimalizuje niekorzystną sytuację ekonomiczną związaną z działalnością podmiotów obcych pośredniczących w handlu.

Biorąc pod uwagę zmiany zachodzące na rynku zbytu i konieczność zwiększenia konkurencyjności, korzystnym rozwiązaniem wydaje się powstanie większej liczebnie grupy gospodarstw stosujących w produkcji zasady rolnictwa ekologicznego. Rozwój tego kierunku może zmniejszyć problemy związane z ewentualnym nadmiarem siły roboczej. Może również uaktywnić miejscowy drobny przemysł przetwórczy i zwiększyć handel ekologicznymi produktami spożywczymi.

Rozwój rolnictwa ekologicznego dobrze koresponduje z agroturystyką skutkującą pozytywnymi wynikami mogącymi stanowić alternatywę ekonomiczną dla gospodarstw małych, dla których może stanowić ważne (zarówno stałe jak i uzupełniające) źródło dochodu. Ważnym argumentem za rozwojem tego kierunku jest praktycznie brak zanieczyszczenia gleb pierwiastkami ciężkimi, będący warunkiem koniecznym ekologicznej produkcji rolniczej.

Szansę powodzenia działalności agroturystycznej należy wiązać z zaplanowaniem i realizacją elementów infrastruktury niezbędnej dla aktywnego wypoczynku (szlaki turystyczne piesze i rowerowe, trasy konne, punkty widokowe) oraz korzystania z walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru gminy.

Warunkiem rozwoju gminy jest zwiększenie przychodów do budżetu. Szansą dla rozwoju jest polityka państwa ujęta w „Strategii rozwoju energetyki odnawialnej” (przyjętej przez Sejm w dniu 23 sierpnia 2001 r.) oraz w dokumentach: „Polityka energetyczna Polski do roku 2030” (przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r.) i w „Programie dla elektroenergetyki” (przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 28 marca 2006 r.). Planowana lokalizacja farmy wiatrowej przysporzy znacznych zysków dla budżetów gminy, otwierając tym samym nowe perspektywy możliwości rozwoju. Będzie to miało przełożenie na jakość życia mieszkańców, większą dostępność usług i jakość edukacji.

11. Stan prawny gruntów

Stan własności gruntów gminy Gołcza przedstawia poniższa tabela:

Nr grupy rejestr.	Nr podgr. rejestr.	Wyszczególnienie gruntów wchodzących w skład grupy lub podgrupy rejestrowej	Powierzchnia w r.		
			2000	2008	2009/ *2010

1	1.1.	Grunty wchodzące w skład Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa	514	226	211
	1.2.	Grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego	550	bd	341
	1.3.	Grunty w trwałym zarządzie państw. jedn. organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL	65	bd	bd
	1.4.	Pozostałe grunty Skarbu Państwa	37	193	226
4		Grunty gminne	51	183	193*

Źródło: UG Gołcza

Grunty gminy Gołcza, stanowiące około 2% powierzchni gminy, to grunty drogowe i usługowe, w tym usług sportu, infrastruktury wodociągowej i kanalizacji

12. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;

12.1. Zaopatrzenie w wodę

Cała gmina posiada sieć wodociągową. Woda czerpana jest z ujęć wód podziemnych, bazujących na zbiorniku głębinowych wód poziomu kredowego i jurajskiego. Sieć wodociągowa na terenie gminy składa się z 10 wodociągów o łącznej długości 133 119 mb. Do sieci wodociągowej w 2009 r. podłączonych było 1798 mieszkań tj. 92% ogółu.

Wykaz ujęć wykorzystywanych przez wodociągi gminne:

1. Kamienica - Cieplice (studnia wiercona, zasoby 16,3 m³/h, strefa ochr. bezpośredniej: 24 x 16 m.),
2. Ułina Mała (studnia wiercona, zasoby: 54,0 m³/h, strefa ochr. bezpośredniej: 35 x 18 m.),
3. Gołcza - Wielkanoc (źródło szczelinowe zasoby eksploatacyjne: 56,0 m³/h, strefa ochr. bezpośredniej: 15 x 20 m.), *
4. Adamowice – Szreniawa – Przybysławice - Sulisławice (źródło, zasoby: 15,3 m³/h., strefa ochrony bezpośredniej 85 x 43 m. i pośredniej r = 90 m.), *
5. Czaple Wielkie (studnia wiercona, zasoby: 22,0 m³/h, strefa ochr. bezpośredniej 52,5 x 25 m.),
6. Żarnowica – Czaple Małe (studnia głębinowa, zasoby 25,1 m³/h, strefa ochr. bezpośredniej 30 x 45 x 50 m.),
7. Trzebienice (źródło jurajskie, zasoby: 9,4 m³/h, strefa ochr. bezpośredniej: kwadrat o boku 20 m.),
8. Maków, ujęcie i zbiornik wody w Makowie.

Ad 1). Ujęcie Kamienica:

- Decyzja RGR- 6223-1/11/3/2002 z dnia 23.12.2002 r.
- Pozwolenie wodno-prawne od 01.01.2003 r. do 31.12.2012 r.
- Studnia wiercona nr Ka-1, właściciel – Urząd Gminy Gołcza, użytkownik - Zakład Gospodarki Komunalnej w Gołczy
- Wydajność studni $Q_{max,h} = 16,3 \text{ m}^3/\text{h}$
- Maksymalny pobór wody ze studni $Q_{max,h} = 10 \text{ m}^3/\text{h}$.
- Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia: 24 x 16 m.
- Sieć wodociągowa ciśnieniowa.

* Decyzja o utworzeniu strefy określa obowiązujące w niej zakazy, m. in. w odniesieniu do gospodarki przestrzennej: zakaz lokalizacji wylewisk i wysypisk odpadów, cmentarzy i grzebania zwierząt, wydobywania kopalni, magazynowania pestycydów lokalizacji przemysłu i usług szczególnie szkodliwych lub mogących pogorszyć stan środowiska, lokalizacji stacji paliw, lokalizacji nowych ujęć przechowywania i składowania materiałów promieniotwórczych, rolniczego wykorzystania ścieków i gnojowicy. Nakazuje się posiadanie szczelnych szamb oraz docelowo podłączenie do kanalizacji.

* por przypis powyżej.

- Woda nie wymaga uzdatniania.
- Na sieci wodociągowej w Kamienicy znajduje się jeden zbiornik wyrównawczy $V = 100 \text{ m}^3$.
- Z tego ujęcia zaopatrywane w wodę są miejscowości: Kamienica, Cieplice i Dąbrówka.

Ad 2). Ujęcie Ulina Mała:

- Decyzja RGR- 6223-1/3/2/2008 z dnia 23.09.2008 r.
- Pozwolenie wodno-prawne do dnia 31.09.2018 r.
- Studnia wiercona S-3 z pompą głębinową, właściciel i użytkownik – Gmina Gołcza
- Wydajność ujęcia $Q_{\text{max}h} = 54,0 \text{ m}^3/\text{h}$.
- Maksymalny pobór wody ze studni $Q_{\text{max}h} = 20 \text{ m}^3/\text{h}$.
- Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia: 35 x 18 m.
- Woda nie wymaga uzdatniania. Jest tylko dezynfekowana w chlorowni przy ujęciu.
- W Ulinie Wielkiej na sieci wodociągowej znajduje się zbiornik wyrównawczy $V = 2 \times 75 \text{ m}^3$.
- Z tego ujęcia zaopatrywane w wodę są miejscowości: Ulina Mała, Ulina Wielka i część Gołczy.

Ad 3). Ujęcie Wielkanoc:

- Decyzja RGR- 6223-1/6/2/2005 z dnia 28.12.2005 r.
- Pozwolenie wodno-prawne od 01.01.2006 r. do 31.12.2015 r.
- Ujęcie bunkrowe wody podziemnej, źródło WG-1, właściciel – Urząd Gminy Gołcza, użytkownik - Zakład Gospodarki Komunalnej w Gołczy
- Wydajność ujęcia $Q_{\text{max}h} = 56,0 \text{ m}^3/\text{h}$.
- Maksymalny pobór wody ze studni $Q_{\text{max}h} = 26 \text{ m}^3/\text{h}$.
- Strefy ochrony źródła ustanowione decyzją Wojewody Krakowskiego, znak: OS.III 6210-1-16/98 z dnia 24 kwietnia 1998 r.:
 - strefa ochrony bezpośredniej ujęcia: 15 x 20 m.
 - strefa ochrony pośredniej wg rysunku zmiany studium.
- Sieć wodociągowa częściowo grawitacyjna a częściowo ciśnieniowa.
- Woda nie wymaga uzdatniania. Jest tylko dezynfekowana w chlorowni przy ujęciu.
- Na sieci wodociągowej znajdują się cztery zbiorniki wyrównawcze:
 - w Wielkanocy - zbiornik czerpny przy ujęciu, $V = 3 \times 50 \text{ m}^3$,
 - w Chobędzy, $V = 300 \text{ m}^3$,
 - w Gołczy, $V = 3 \times 50 \text{ m}^3$,
 - w Buku, $V = 3 \times 50 \text{ m}^3$.
- Z tego ujęcia zaopatrywane w wodę są miejscowości: Gołcza, Chobędza, Mostek, Buk, Rzeźuśnia i Krępa.

Ad 4). Ujęcie Adamowice:

- Decyzja RGR- 6223-1/1/3/2008 z dnia 14.03.2008 r.
- Pozwolenie wodno-prawne od 12.03.2008 r. do 11.03.2018 r.
- Ujęcie składa się z dwóch źródeł – eksploatowane jest tylko źródło nr-1, właściciel - Gmina Gołcza, użytkownik - Zakład Gospodarki Komunalnej w Gołczy,
- Wydajność ujęcia $Q_{\text{max}h} = 15,8 \text{ m}^3/\text{h}$,
- Maksymalny pobór wody ze źródła $Q_{\text{max}h} = 15,3 \text{ m}^3/\text{h}$.

- Strefy ochrony źródła ustanowione decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, Wydział Ochrony Środowiska, znak: OS.III 6210-1-8/98 z dnia 28 stycznia 1998 r.:
 - strefa ochrony bezpośredniej ujęcia - wielobok nieregularny o maksymalnych wym. 85 x 43 m.,
 - strefa ochrony pośredniej wewnętrznej wg rysunku zmiany studium,
 - nie wyznaczono strefy ochrony pośredniej zewnętrznej ze względu na budowę geologiczną terenu przyległego i usytuowanie w terenie niezagrażającym zanieczyszczeniu wód podziemnych.
- Woda nie wymaga uzdatniania. Jest tylko dezynfekowana w chlorowni przy ujęciu.
- Przy ujęciu zlokalizowane są trzy pompy powierzchniowe o wydajności $Q = 12 \text{ m}^3/\text{h}$ każda, hydrofor, chlorator i zbiornik czerpny $V = 10 \text{ m}^3$.
- Na sieci wodociągowej znajduje się jeden zbiornik wyrównawczy w Sulisławicach (gmina Wolbrom) o pojemności $V = 2 \times 150 \text{ m}^3$. Strefa ochrony bezpośredniej zbiornika 50 x 50 m.
- Z tego ujęcia zaopatrywane w wodę są miejscowości: Adamowice, Przybysławice, Szreniawa, Sulisławice.

Ad 5). Ujęcie Czaple Wielkie:

- Decyzja RGR- 6223-1/3/2/2009 z dnia 09.11.2009 r.
- Pozwolenie wodno-prawne od dnia 01.01.2010 r. do 31.12.2019 r.
- Studnia wiercona S-1 o głębokości 30 m. w Czaplach Wielkich, z pompą głębinową $Q = 60 \text{ l/s}$ + hydrofor, właściciel i użytkownik - Urząd Gminy Gołcza
- Wydajność ujęcia $Q_{\text{max}h} = 22,0 \text{ m}^3/\text{h}$
- Maksymalny pobór wody ze studni $Q_{\text{max}h} = 6,0 \text{ m}^3/\text{h}$
- Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia (wraz z chlorownią i hydrofornią): 52,5 x 25 m.
- Woda nie wymaga uzdatniania. Jest tylko dezynfekowana w chlorowni przy ujęciu.
- Na sieci wodociągowej znajduje się zbiornik wyrównawczy $V = 100 \text{ m}^3$
- Z tego ujęcia zaopatrywane w wodę są tylko Czaple Wielkie.

Ad 6). Ujęcie Żarnowica:

- Decyzja RGR- 6223-1/6/2/2004/05 z dnia 18.01.2005 r.
- Pozwolenie wodno-prawne do dnia 31.12.2015 r.
- Studnia wiercona CZ-1 w Żarnowicy z dwiema pompami głębinowymi i chlorownią, właściciel – Urząd Gminy Gołcza, użytkownik - Zakład Gospodarki Komunalnej w Gołczy
- Wydajność ujęcia $Q_{\text{max}h} = 25,1 \text{ m}^3/\text{h}$
- Maksymalny pobór wody ze studni $Q_{\text{max}h} = 14,0 \text{ m}^3/\text{h}$
- Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia w kształcie trójkąta o wym.: 30 x 45 x 50 m.
- Woda nie wymaga uzdatniania. Jest tylko dezynfekowana w chlorowni przy ujęciu.
- Na sieci wodociągowej znajdują się dwa zbiorniki: jeden wyrównawczy $V = 2 \times 75 \text{ m}^3$, drugi dla przelewu i odwodnienia $V = 100 \text{ m}^3$.
- Z tego ujęcia zaopatrywane w wodę są miejscowości: Żarnowica i Czaple Małe.

Ad 7). Ujęcie Trzebienice:

- Decyzja RGR- 6223-1/5/3/2002 z dnia 25.03.2002 r.
- Pozwolenie wodno-prawne do dnia 31.12.2012 r.
- Studnia wiercona TB-1 o głębokości 35 m. w Trzebienicach, właściciel – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa – Oddział Terenowy w Opolu, użytkownik – Urząd Gminy Gołcza
- Wydajność ujęcia $Q_{\text{max}h} = 9,4 \text{ m}^3/\text{h}$
- Maksymalny pobór wody ze studni $Q_{\text{max}h} = 5,4 \text{ m}^3/\text{h}$

- Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia: kwadrat o boku 20m.
- Woda nie wymaga uzdatniania. Jest tylko okresowo dezynfekowana w chlorowni przy ujęciu.
- Spływ wody od źródła do komory ssawnej, skąd przepompowywana jest pompą S-43 do sieci i zbiornika wyrównawczego $V = 75 \text{ m}^3$.
- Z tego ujęcia zaopatrywane w wodę są tylko Trzebieńce.

Ad 8). Ujęcie Maków

- Właściciel - Spółka Wodna w Makowie.
- Pozwolenie wodno-prawne – brak danych.
- Ujęcie wody powierzchniowej w Makowie.
- Przy ujęciu pompa powierzchniowa.
- Wydajność ujęcia nieznana.
- Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia 5 x 10 m.
- Sieć wodociągowa ciśnieniowa z jednym zbiornikiem wyrównawczym $V = 100 \text{ m}^3$.
- Z tego ujęcia zaopatrywany w wodę jest tylko Maków.

Na terenie gminy występują także ujęcia wody obecnie nieużytkowane, które pozostawia się jako ujęcia i zbiorniki rezerwowe w Gołczy i Czaplach Wielkich (zlokalizowane w pasie 150 m. od cmentarza) oraz w Wysocicach (własność Nadleśnictwa Miechów). Ujęcia wody zlokalizowane w pasie 150 m. od istniejących cmentarzy nie mogą być wykorzystywane do czerpania wody do picia i na potrzeby gospodarcze.

12.2. Odprowadzanie ścieków

Najważniejszym uwarunkowaniem dla gospodarki ściekowej gminy jest położenie części jej obszaru na terenie zlewni Dłubni, z której obszarem pokrywa się zasięg strefy ochrony pośredniej ujęcia wody dla m. Krakowa. Strefa ochrony została ustanowiona decyzją wojewody krakowskiego z dnia 25.07.1994 r. nr OS.III.6210-1-41/94. Na obszar gminy sięga teren zewnętrzny ochrony pośredniej. W zewnętrznym terenie ochrony pośredniej wg tego rozporządzenia zabronione jest:

- wprowadzanie ścieków do wód - realizacja wodociągów wiejskich przebiegać ma równoległe z budową kanalizacji;
- rolnicze wykorzystywanie ścieków;
- przechowywanie i składowanie odpadów promieniotwórczych,
- lokalizowanie wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych.

Koncepcja rozwoju infrastruktury sanitarnej w gminie Gołcza zmieniała się na przestrzeni lat (biorąc pod uwagę uregulowania prawne i inwestycje gminne). Począwszy od 2004 r. miały miejsce następujące akty prawne związane z infrastrukturą kanalizacji:

- **2004 r.** - uchwała nr XXVI/201/94 Rady Gminy Gołcza z dnia 30 grudnia 2004r. w sprawie „Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami w Gminie Gołcza” - **wprowadzająca możliwość przydomowych oczyszczalni ścieków**
- **2005 r.** - Rozporządzenie Nr 29/05 Wojewody Małopolskiego z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Gołcza - „**planuje się budowę zbiorczej sieci kanalizacyjnej, wraz z oczyszczalniami ścieków w miejscowościach: Rzeżuśnia (...), Maków (...), Laski Dworskie (...), Czaple Wielkie (...).**”
- **2006 r.** - Uchwała Nr XLI/270/06 Rady Gminy w Gołczy z dnia 17 marca 2006 r. w sprawie "Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Gołcza" – **akceptuje możliwość realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków**
- **lipiec 2006 r. – luty 2008 r.** - **budowa I etapu kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w Rzeżuśni** (nowoczesna biologiczno–mechaniczna oczyszczalnia o przepustowości 250m³ na dobę + 11,9km kanalizacji grawitacyjnej + 225mb kanalizacji ciśnieniowej + 2 przepompownie + 186 przyłączy) – kanalizacja, która objęła Rzeżuśnię oraz większą część Gołczy, w 70% została dofinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego

- **2009 r. - budowa II etapu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków** (1,5 mln zł gmina otrzymała z Programu Operacyjnego Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 PROW). W ramach zadania wybudowano 4,2 km kanalizacji liniowej w miejscowościach Wielkanoc i Gołcza oraz 205 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy.
- **2011 r. - plany kontynuacji realizacji budowy przydomowych oczyszczalni ścieków i kanalizacji liniowej w miejscowości Chobędza i Wielkanoc.**

Obecnie Gmina posiada nowoczesną biologiczno – mechaniczną oczyszczalnię ścieków komunalnych w Rzeżuśni o przepustowości 250 m³ na dobę, oddaną do użytku w 2008 roku. Długość sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej - 11,9 km, kanalizacji ciśnieniowej - 225 mb. W I etapie oczyszczalnia ma przyjmować 124 m³ ścieków na dobę. To oznacza redukcję zanieczyszczeń na poziomie 85-95%. Kanalizacja swoim zasięgiem obejmuje miejscowość Rzeżuśnię oraz większą część Gołczy. **Obecnie trwają prace nad budową II etapu kanalizacji w miejscowościach Wielkanoc oraz Gołcza, planowana jest również budowa kanalizacji w miejscowości Chobędza oraz w dalszej części Wielkanocy.**

Budowa II etapu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków **współfinansowana w ramach programu PROW** rozpoczęła się w 2009 roku. W ramach zadania wybudowano 4,2 km kanalizacji liniowej w miejscowościach Wielkanoc i Gołcza oraz 205 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy (Adamowice -1, Buk – 4, Cieplice – 8, Czaple Małe – 26, Czaple Wielkie – 27, Gołcza – 1, Kamienica – 6, Krępa – 10, Łaski Dworskie – 8, Maków – 18, Mostek – 18, Przybysławice – 21, Szreniawa – 12, Trzebienice – 1, Ulina Mała – 6, Ulina Wielka – 11, Wysocice – 13, Żarnowica – 12, Zawadka - 2).

12.3 Gospodarka odpadami

Podstawą prawną gospodarki odpadami komunalnymi w gminie jest uchwała nr XXVI/201/94 Rady Gminy Gołcza z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie „Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami w Gminie Gołcza” oraz uchwała nr XLI/270/06 z dnia 17 marca 2006 r. zatwierdzająca regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Gołcza. Odbiór odpadów z terenu gminy może prowadzić uprawniony podmiot w oparciu o system pojemników dostosowanych do wielkości gospodarstwa bądź prowadzonej działalności (120l -1100l). Właściciele nieruchomości, w myśl Uchwały, powinni zawrzeć umowy na wywóz odpadów z uprawnionym podmiotem, którym obecnie są firma REMONDIS Sp. z o.o. oddział w Częstochowie, zakład w Ogródzieńcu, P.PH.U Tamax (od 2010r.), Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w Krakowie (od 2007r.) .

Szacunkowa ilość posesji objętych zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych w 2010 r. wynosiła 51% (wg sprawozdania z realizacji GPO w latach 2009-10)

Prowadzona jest również selektywna zbiórka odpadów (papieru, plastiku i folii, szkła).

W zakresie odpadów niebezpiecznych

- azbest, wykonane są z niego pokrycia dachowe oraz sieć wodociągowa w miejscowości Maków – do roku 2032 planuje się całkowitą likwidację,
- odpady medyczne ośrodków zdrowia, punktów aptecznych i weterynaryjnych – są regularnie wywożone przez uprawniony podmiot.

Zbiórka odpadów metalowych i żelaznych odbywa się poprzez punkt skupu złomu w Makowie i w Gołczy.

Odpady stałe wywożone są obecnie na wysypisko w Ogródzieńcu, którym dysponuje firma REMONDIS..

Gmina nie posiada składowiska odpadów komunalnych.

Odpady płynne winny być gromadzone w szambach i regularnie wywożone przez uprawnione podmioty. Uchwała nie określa lokalizacji punktów zlewnych. W praktyce odpady płynne wylewane są w przypadkowe miejsca, na skraju lasów lub pól uprawnych.

12.4. Gazownictwo

Aktualnie na terenie gminy występują sieci gazowe średniego ciśnienia obejmujące jedynie część miejscowości gminy. Sieci te występują w południowej i północno-zachodniej części gminy. Zaopatrzenie mieszkańców w sieć gazową kształtuje się na poziomie 11%. Ilość mieszkań podłączonych do sieci gazowej wzrosła z 200 w 2002 r. do zaledwie 228 w 2009 r.

Systemy sieci gazowych w południowej i północnej części gminy nie są ze sobą połączone i zasilane są z dwóch oddzielnych źródeł.

Sieci gazowe w południowej części gminy zasilane są ze stacji redukcyjnej gazu I stopnia znajdującej się na terenie miejscowości Wielka Wieś (poza granicami gminy Gołcza) oraz z magistralnego gazociągu średnioprężnego Ø 350 przebiegającego przez teren gminy Wielka Wieś poprzez sieci gazowe gminy Skała.

Gazociągi średnioprężne w południowej części gminy występują jedynie na terenie miejscowości Laski Dworskie, Wysocice.

Średnice gazociągów średniego ciśnienia: Ø 125 PE do Ø 40 PE.

Sieci gazowe w północnej części gminy zasilane są poprzez sieci gminy Wolbrom ze stacji redukcyjnej I stopnia zlokalizowanej w Wolbromiu.

Gazociągi średnioprężne występują na terenie następujących miejscowości: Mostek i Zawadka, Trzebienice i Maków oraz Szreniawa, Adamowice i Przybysławice i Kamienica,.

W przygotowaniu gazyfikacja miejscowości Cieplice.

Średnice gazociągów średnioprężnych od Ø 110 PE do Ø 40 PE.

Obecnie łączna długość sieci gazociągowej to 44 036 mb. Istniejący system sieci gazowych na terenie gminy posiada dalszą możliwość rozbudowy.

Istniejące na terenie gminy sieci gazowe średniego ciśnienia nie stwarzają ograniczeń urbanistycznych.

12.5. Elektroenergetyka

Elektroenergetyka to jedna z najlepiej rozwiniętych dziedzin infrastruktury technicznej. Każdy indywidualny odbiorca może zostać podłączony do sieci energetycznej. Układ energetyczny oparty jest na sieci krajowej wysokiego napięcia 110kV. Przez teren gminy Gołcza przebiega linia wysokiego napięcia 110kV relacji GPZ Wolbrom – GPZ Miechów. Dostawa energii elektrycznej dla odbiorców odbywa się za pośrednictwem linii niskiego napięcia zasilanych z Zakładów Energetycznych: Miechów, Kraków – Krowodrza, Kraków – Nowa Huta, Trzebinia. Na terenie gminy Gołcza zaopatrzenie odbiorców w energię elektryczną odbywa się z podstawowych źródeł zasilania leżących poza terenem gminy tj. ze stacji 110/SN „Słomniki”, „Miechów”, „Wolbrom” oraz RS „Skała”.

Obecna sieć zasilająca i rozdzielcza średniego napięcia pracuje na napięciu 15 kV i nie przewiduje się zmiany napięcia. Główne linie elektroenergetyczne zasilające gminę są zrealizowane jako linie napowietrzne. Na obszarze gminy nie występują odcinki linii elektroenergetycznych kablowych średniego napięcia. Wszystkie stacje zrealizowane są jako napowietrzne. Stacje posiadają transformatory o mocach od 20 KVA do 250 KVA, a ich aktualne obciążenie wynosi od 2% do 81%. Poszczególni odbiorcy zaopatrywani są w energię elektryczną ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV w wykonaniu przeważnie napowietrzny słupowy. Układ sieci jak również rozmieszczenie stacji transformatorowych dostosowany jest do aktualnych potrzeb w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną. W miarę narastania potrzeb w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną może być modyfikowany i rozbudowywany. Jedynym ograniczeniem czy uwarunkowaniem w funkcjonowaniu systemu może być stan techniczny sieci wynikający z okresu eksploatacji.

Przedstawione rozwiązania zasilania odbiorców w energię elektryczną na terenie gminy dzięki temu, że moc elektryczna w poszczególnych GPZ jest znacznie większa od potrzeb elektrycznych odbiorców i dwustronnym zasilaniu głównych linii elektroenergetycznych średniego napięcia, zapewniają niezawodność dostawy energii elektrycznej. Z uwagi na istniejący zapas mocy w większości stacji transformatorowych, energię elektryczną można wykorzystać do celów ogrzewania obiektów.

Sukcesywnie jest również prowadzona modernizacja oświetlenia oraz uzupełniane są punkty świetlne.

Zarówno sieci energetyczne jak również urządzenia zasilające średniego napięcia nie stwarzają zasadniczych ograniczeń w rozwiązaniach urbanistycznych. Ograniczenia takie wystąpią wzdłuż trasy napowietrznej 110 kV, gdzie wymagana będzie strefa ochronna wyłączona spod zabudowy po ok 15 m od osi linii.

12.6. Telekomunikacja

Aktualnie abonenci na terenie gminy obsługiwani są w zakresie łączności telefonicznej za pośrednictwem centrali telefonicznej w Gołczy.

Centrala ta współpracuje z centralą nadrzędną w Słomnikach i Proszowicach. Połączenie międzycentralowe wykonane jest kablem światłowodowym. Centrala pracuje w pełnym ruchu automatycznym.

Sieci abonenckie na terenach poszczególnych wsi wykonane są jako napowietrzne.

W miejscowościach Czaple Wielkie i Buk znajdują się stacje bazowe telefonii komórkowej.

W skali kraju notuje się spadek udziału abonentów sieci przewodowych w stosunku do znacznego wzrostu liczby abonentów sieci komórkowych. Wzrasta znaczenie możliwości wykorzystania łączy kablowych jak i telefonii ruchomej dla dostępu do internetu, szczególnie szerokopasmowego dostępu do internetu. (GUS)

12.7. Komunikacja

12.7.1. Układ drogowy

Dostępność komunikacyjna gminy z zewnątrz, przede wszystkim z głównych rynków pracy oraz zbytu towarów i usług, oraz łatwe przemieszczanie osób i towarów wewnątrz gminy, stanowią jeden z podstawowych warunków zrównoważonego rozwoju gospodarczego.

Gmina Gołcza jest dostępna z zewnątrz drogą wojewódzką Nr 783 Olkusz – Wolbrom – Miechów – Raclawice - Skalbmierz, a za jej pośrednictwem również z drogą krajową nr 7 Gdańsk - Warszawa – Kielce - Kraków – Chyżne, umożliwiając sprawne dotarcie do stolicy regionu. Droga wojewódzka nr 783 pełni ważną funkcję w komunikacji wschód-zachód na terenie powiatu. Ogólny stan nawierzchni można ocenić jako umiarkowany.

Aktualny układ komunikacyjny gminy generalnie nie wykazuje znaczących braków w zakresie gęstości sieci drogowej. Powiązania wewnętrzne sołectw z siedzibą gminy są zadowalające.

Przebiegające przez gminę droga wojewódzka nr 783 prowadzi na odcinku w granicach gminy w większości ruch lokalny; udział tranzytu szacuje się na ok. 40%. Usytuowanie drogi nr 783 w stosunku do zabudowy Makowa jest przyczyną uciążliwości komunikacyjnej dla części mieszkańców wsi. Ruch lokalny odbywa się na drogach powiatowych i gminnych, przy czym ciąg drogi nr 1172K (18122) pełni w ograniczonym zakresie funkcję tranzytową.

Istniejąca sieć drogowa charakteryzuje się na wielu odcinkach niedostosowaniem parametrów technicznych do współczesnych wymogów ruchu (zaniżone promienie łuków, nienormatywne spadki podłużne). Szczególnie duże braki występują w zakresie segregacji ruchu pieszego i rowerowego.

W związku z budową elektrowni wiatrowych, przewiduje się poprawę stanu technicznego dróg i uzupełnienie ich o nowe odcinki.

Należy zwrócić uwagę, że wskaźnik remontów dróg w skali powiatu (wynoszący 4,12/100km dróg) jest niższy od średniej dla Małopolski (6,6/100 km).

Podstawowy układ drogowy gminy tworzą drogi:

- droga wojewódzka nr 783 (Olkusz - Wolbrom) - granica gminy - Trzebienice - Maków - granica gminy (Miechów), klasy drogi głównej,
- drogi powiatowe, klasy dróg zbiorczych i lokalnych:
 - droga powiatowa nr **1172K** (18122) Maków - Cieplice - Gołcza - Żarnowica - Wysocice - Laski Dworskie - granica gminy - (Sieciechowice - Zerwana), klasy drogi głównej,
 - droga powiatowa nr **1153K** (18123) Gołcza - Wielkanoc - Chobędza - Buk - Mostek - granica gminy (Budzyń – Poręba Górna), klasy drogi zbiorczej,
 - droga powiatowa nr **1204K** (18124) Gołcza - Rzeżuśnia - granica gminy - (Jaksice -Smroków), klasy drogi zbiorczej
 - droga powiatowa nr **1207K** (18125) Żarnowica - Czaple Małe - Czaple Wielkie - granica gminy (Smroków), klasy drogi lokalnej,
 - droga powiatowa nr **1150K** (18126) Wysocice - granica gminy - (Sucha - Gołaczewy), klasy drogi lokalnej,
 - droga powiatowa nr **1171K** (18129) Wysocice - granica gminy - (Gołyszyn - Barbarka), klasy drogi lokalnej,,
 - droga powiatowa nr **1174K** (18121) Szreniawa - Przybysławice - granica gminy - (Witowice), klasy drogi lokalnej,
 - droga powiatowa nr **1155K** (K 18127) Ulina Mała - Ulina Wielka - granica gminy - (Imbramowice - Skąła), klasy drogi lokalnej, na odcinku Ulina Wielka - granica gminy - (Imbramowice) klasy drogi dojazdowej.
 - droga powiatowa nr **1173K** (18133) r Wysocice - granica gminy - (Grzegorzowice - Januszowice), klasy drogi lokalnej

Z wyjątkiem kilku krótkich odcinków, drogi układu podstawowego posiadają nawierzchnię asfaltową i podstawowe parametry techniczne przewidziane dla dróg III, IV i V klasy technicznej.

Układ drogowy uzupełniający tworzą lokalne i dojazdowe drogi gminne, w większości o nawierzchni twardej i ulepszonej.

Najważniejsze lokalne drogi gminne to:

- Szreniawa - granica gminy - (Sulisławice)
- Szreniawa - Wygoda - granica gminy - (Podlesice)
- Mostek – Zawadka - Ulina Wielka
- dojazd do Trzebienic z drogi nr 783
- Maków - Kamienica - Chobędza
- Gołcza - Krępa - Rzeżuśnia
- Czaple Małe - Wiktorka - Wysocice

Istniejąca sieć drogową stanowi wystarczająca ilość połączeń komunikacyjnych, będących podstawą rozwoju regionu. Stan techniczny dróg gminnych jest na poziomie dobrym, natomiast stan dróg powiatowych na poziomie średnim.

Transport na terenie gminy opiera się głównie na przewozach samochodowych. Ponadto w obrębie gminy działa kilku przewoźników prywatnych. Kursy przez nich oferowane dotyczą zarówno przewozów autokarowych, busowych, jak i innych usług przewozowych.

12.7.2. Układ kolejowy

Przez obszar gminy przebiegają dwie zlokalizowane we wspólnym korytarzu linie kolejowe:

- pierwszorzędna normalnotorowa dwutorowa zelektryfikowana pasażersko-towarowa linia nr 62 Tunel - Sosnowiec Główny,
- pierwszorzędna szerokotorowa jednotorowa nieelektryfikowana pasażersko-towarowa linia nr 65 Most na rzece Bug - Sławków Południowy (LHS).

Przy granicy gminy na linii nr 62 zlokalizowany jest przystanek osobowy Gajówka.

W zakresie połączeń międzyregionalnych obsługa gminy trakcją kolejową odbywa się poprzez stacje Miechów i Wolbrom.

12.7.3. Parkingi i zaplecze komunikacji

Na terenie gminy zlokalizowane są niewielkie place postojowe przy obiektach handlowych, usługowych i kościołach, w centrach sołectw oraz w miejscach atrakcyjnych widokowo. W centrum siedziby gminy funkcjonują parkingi na ok. 30 miejsc postojowych.

W Gminie funkcjonują stacje paliw w Gołczy i Makowie oraz stacja LPG w Makowie.

13. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W Planie Zagospodarowania Województwa Małopolskiego przewidziane są dwa zadania dotyczące terenu gminy Gołcza:

- budowa linii kolejowej stanowiącej obejście stacji kolejowej Tunel,
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 783 (w realizacji).

III. Kierunki

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

1.1. Podstawowe cele polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna jest podstawowym narzędziem aktywnej ochrony i kształtowania przestrzeni. Planowany rozwój gminy Gołcza, zgodny z potrzebami i aspiracjami mieszkańców, powinien mieć na celu zwiększenie atrakcyjności gminy i podniesienie jakości życia mieszkańców, a jednocześnie winien uwzględniać ochronę zasobów gminy i konieczność zachowania dla przyszłych pokoleń walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego. Polityka władz gminy w odniesieniu do przestrzeni powinna opierać się na:

- integracji zagospodarowania z polityką społeczną i gospodarczą,
- koncentracji działań inwestycyjnych, w tym komunalnych, na realizacji priorytetowych celów rozwoju,
- ochronie obszarów i obiektów stanowiących o atrakcyjności gminy,
- zapewnieniu trwałości zasobów odnawialnych, najbardziej oszczędnym wykorzystaniu zasobów nieodnawialnych i rehabilitacji zasobów zniszczonych.

Na obszarze gminy określono strefy polityki przestrzennej, dla których zostały ustalone kierunki i zasady zagospodarowania. Ustalono również parametry i wskaźniki zabudowy dla wyodrębnionych obszarów.

Jako podstawową metodę zmierzającą do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju obszaru gminy, przyjęto ustalenie zasad zagospodarowania terenów poprzez określenie stref polityki przestrzennej.

1.2. Kierunki przekształceń struktury przestrzennej

Określone cele strategiczne rozwoju wyznaczają ramy i kierunki przekształcania przestrzeni gminy z jednoczesnym utrzymaniem wykształconych już układów przestrzennych. Niezbędne zmiany będą wynikiem działań zmierzających do podniesienia ogólnych standardów użytkowych i jakościowych. Za działania wiodące uznać należy:

- realizację polityki „zagęszczania” zabudowy przez wykorzystanie rezerwy terenów przeznaczonych na cele budowlane w obowiązujących planach,
- ograniczenie ekspansji budownictwa przez wprowadzenie zakazu realizacji nowej zabudowy na gruntach rolnych, w obszarach biologicznej otuliny wód powierzchniowych i terenach zalewowych oraz na terenach typowo leśnych i przeznaczonych do zalesienia ze względów fizjograficznych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów zagrożonych erozją,
- ograniczenie rozproszonej zabudowy, która niekorzystnie wpływa na krajobraz oraz zaburza drożność korytarzy ekologicznych,
- porządkowanie i podnoszenie jakości przestrzeni publicznych związanych z obiektami usługowymi, zwiększenie dostępności usług związanych z ochroną zdrowia,
- wyznaczenie, na zasadzie kontynuacji zapisów z dotychczas obowiązującego planu, terenów rozwoju przetwórstwa i działalności gospodarczej nie związanej z rolnictwem,
- wyznaczenie, na zasadzie kontynuacji zapisów z dotychczas obowiązującego planu, terenów dla rozwoju funkcji sportu, rekreacji i wypoczynku,
- utrzymanie warunków zapewniających wysoki poziom produkcji rolnej m.in. poprzez ograniczenie zabudowy na terenach rolnych,
- zwiększenie powierzchni terenów zalesionych przez przekształcanie użytków rolnych niekorzystnych dla rozwoju rolnictwa i obszarów narażonych na erozję,
- ograniczenie zagrożeń powodziowych poprzez zakaz zabudowy w dolinach cieków wodnych i wymóg zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- zapobieganie zagrożeniom związanym z osuwiskami poprzez ograniczanie zabudowy na terenach osuwiskowych,
- propagowanie idei ekorozwoju poprzez wprowadzanie adekwatnych dla terenu gminy źródeł energii odnawialnej (np. elektrowni wiatrowych).

Proponowane powyżej kierunki rozwoju gminy zakładają, że w ciągłym i długoletnim procesie przekształceń strukturalnych będzie się urzeczywistniać rozwój trwały i zrównoważony, zaspokajający potrzeby obecnej

generacji i nie ograniczający przyszłym pokoleniom możliwości zaspokajania ich własnych potrzeb. Rozwój ten będzie oparty o podstawy ekonomiczne zapewnione poprzez zwiększone przychody do budżetu gminy z tytułu podatku od nieruchomości m.in od budowli związanych z energią odnawialną. Założenie to jest spójne z obecną polityką państwa, promującą energię odnawialną m.in. w „Strategii rozwoju energetyki odnawialnej” (przyjętej przez Sejm w dniu 23 sierpnia 2001 r.), „Polityce energetycznej Polski do roku 2030” (przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r.) czy w „Programie dla elektroenergetyki” (przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 28 marca 2006 r.).

1.3. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa w gminie Gołcza

Przewiduje się, że w najbliższych latach, podobnie jak to miało miejsce dotychczas, nowe budynki mieszkalne w zabudowie zagrodowej lub jednorodzinnej na terenie gminy Gołcza wznosić będą - obok rodzimych mieszkańców gminy - także powracający z miast członkowie ich rodzin. Pewna część budynków mieszkalnych wzniesiona będzie przez osoby przybywające na stałe ze stosunkowo nieodległych większych miast. W chwili obecnej inwestorzy z terenów Krakowa i pobliskich gmin stanowią kilkunastoprocentową grupę osób zainteresowanych budową domów w gminie Gołcza. Szczegółne ich zainteresowanie budzą tereny sołectw Czaple Wielkie, Wysocice i Laski Dworskie.

Jako dominujący rodzaj zabudowy powinien pozostać układ zbliżony do obecnego - zabudowa zagrodowa.

Alternatywną lub uzupełniającą drogą poprawy warunków mieszkaniowych ludności gminy mogą okazać się nadbudowy obecnych parterowych budynków.

Niezbyt duże oddalenie od Krakowa (ok. 35 min. jazdy samochodem od granic miasta) może w następnych latach wywołać zainteresowanie deweloperów terenami budowlanymi dla „satelitarnego” budownictwa mieszkaniowego.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy; kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;

2.1. Strefy polityki przestrzennej

Na obszarze gminy Gołcza określono dwie główne strefy polityki przestrzennej, przedstawione na rysunku nr 2:

1) strefa zainwestowania - osadnictwo wiejskie

- obejmująca tereny zainwestowane i tereny przeznaczone do zainwestowania pod zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodziną, usługową, produkcyjną, tereny eksploatacji powierzchniowej surowców skalnych, tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny obsługi transportu a także tereny cmentarzy, zieleni urządzonej oraz tereny sportu i rekreacji.

2) strefa terenów otwartych - środowisko przyrodnicze

- obejmująca tereny rolne wyłączone z zabudowy oraz tereny rolne, na których możliwa jest lokalizacja elektrowni wiatrowych, obszary lasów i zalesień, tereny zieleni śródpolnej/ochronnej, śródlądowe wody powierzchniowe.

Zarówno w strefie zainwestowania osadnictwa wiejskiego jak i w strefie terenów otwartych, wyodrębniono obszary potencjalnych zagrożeń występowania powodzi i zjawisk osuwiskowych oraz obszary ograniczeń wynikających ze stanu prawnego (strefy izolacyjne wokół cmentarzy, otulina i teren Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego itd.), a także orientacyjne granice występowania ograniczeń i uciążliwości związanych z dopuszczeniem lokalizacji elektrowni wiatrowych na obszarach oznaczonych symbolem R/EW. **W obszarach objętych strefą ochronną EW1 można spodziewać się przekroczenia progu 45 dB w najmniej korzystnej godzinie nocy, a w obszarach objętych strefą ochronną EW2 można spodziewać się przekroczenia progu 40 dB w najmniej korzystnej godzinie nocy. Strefa ochronna EW1 obejmuje w większości tereny rolnicze niezabudowane (wyjątek stanowi m.in. tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i rzemiosła, zakładu Saria). W jej obrębie zakazuje się lokalizacji budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej, jednorodzinnej czy mieszkaniowo-usługowej. Strefa ochronna EW2, oprócz terenów niezabudowanych, obejmuje częściowo również tereny przeznaczone pod zabudowę. Ponieważ przeważającym rodzajem terenów przeznaczonych pod zabudowę są tereny zabudowy zagrodowej, dla których dopuszczalny poziom hałasu w porze nocnej zgodnie z obowiązującymi przepisami wynosi 45 dB, nie stwierdzono kolizji z planowanym przeznaczeniem terenu. W przypadku planowania realizacji na terenach zabudowy usługowej obiektów związanych z pobytem dzieci i młodzieży, użytkowanych w porze nocnej, lub domów opieki społecznej, należy stosować rozwiązania techniczne zapewniające właściwe warunki akustyczne w budynkach. Powinny być również wyodrębnione w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.**

2.2. Strefa zainwestowania – osadnictwo wiejskie

W strefie terenów osadniczych zakłada się realizację celów z zakresu mieszkalnictwa, usług publicznych i komercyjnych, usług sportu, rekreacji i wypoczynku, sfery gospodarczo - przemysłowej, a także zapewnienia odpowiednich standardów obsługi i ochrony wartości krajobrazowych i kulturowych, adaptacji i niezbędnego uzupełnienia urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji. W projekcie uwzględniono podział i nazewnictwo stosowane w dotychczas obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wartości parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy są wartościami granicznymi wynikającymi z ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i mogą zostać zmienione w zmianie mpzp. Zaleca się zmniejszenie maksymalnej powierzchni zabudowy i zwiększenie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

Na rysunku studium wyszczególniono następujące obszary zainwestowane lub dopuszczone do zainwestowania:

1) MM – tereny zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

- kierunki zagospodarowania:
 - zabudowa zagrodowa (budynki mieszkalne, inwentarskie) wraz z urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi do ich funkcjonowania,
 - dopuszczalna realizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, agroturystycznej, letniskowej, gospodarczej lub garażowej, lokali usługowych, obiektów małej architektury i zieleni wraz z urządzeniami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, niezbędnymi dla obsługi terenu,
 - zachowanie podstawowej funkcji terenów przez utrzymanie istniejącej zabudowy, możliwa przebudowa, rozbudowa i lokalizacja nowych obiektów zgodnych z wiodącą funkcją terenów,
 - realizacja nowego zainwestowania z zachowaniem istniejących linii zabudowy, tradycyjnego rozplanowania zagród i tradycyjnych materiałów budowlanych,
 - ograniczenie zabudowy potencjalnie konfliktowej z podstawową funkcją terenu,
 - ograniczenie oddziaływania na krajobraz obiektów wprowadzających dysharmonię w otoczeniu (formy architektoniczne niektórych budynków mieszkalnych, obiekty w złym stanie technicznym, tymczasowe),
 - wykluczenie obiektów mogących pogorszyć stan środowiska;
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - maksymalna powierzchnia zabudowy - do 50% powierzchni działki,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna - 30% powierzchni działki,
 - maksymalną wysokość zabudowy - nie więcej niż 11 m.

2) U – tereny zabudowy usługowej

- kierunki zagospodarowania:
 - lokalizacja obiektów związanych z realizacją programu usług publicznych i komercyjnych, w tym usług kultury, oświaty, nauki, administracji, obiekty ochrony zdrowia, obiekty sakralne, obiekty sportowe, pensjonaty, restauracje itp., wraz z urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi do ich funkcjonowania,
 - dopuszczalna realizacja obiektów zabudowy usługowo-mieszkaniowej i hotelowej oraz budynków gospodarczych i garażowych związanych z przeznaczeniem podstawowym, elementów małej architektury, zieleni wraz z urządzeniami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, niezbędnymi dla obsługi terenu,
 - wymóg dostosowania skali i formy obiektów otaczających do skali i formy obiektów otaczających, niejadącej linii zabudowy oraz zastanego kontekstu krajobrazowego,
 - konieczność zapewnienia pełnej obsługi komunikacyjnej, w tym odpowiedniej ilości stanowisk parkingowych,
 - wymóg realizacji infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie odbioru i oczyszczania ścieków – do czasu realizacji systemu gminnego dopuszcza się możliwość stosowania urządzeń indywidualnych;

- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - maksymalna powierzchnia zabudowy - do 50% powierzchni działki,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna - 30% powierzchni działki,
 - maksymalną wysokość zabudowy - nie więcej niż 15 m.

3) MN, U - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy usługowej

- kierunki zagospodarowania:
 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy usługowej wraz z zielenią i urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi do ich funkcjonowania,
 - dopuszczalna realizacja zabudowy usługowo–mieszkaniowej, lokali użytkowych o funkcji usługowej i handlowej wbudowanych w budynki, budynków gospodarczych i garażowych, urzędzeń i obiektów towarzyszących, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zieleni urządzonej, obiektów małej architektury;
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - maksymalna powierzchnia zabudowy - do 50% powierzchni działki,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna - 30% powierzchni działki,
 - maksymalną wysokość zabudowy - nie więcej niż 15 m.

4) RM – tereny zabudowy zagrodowej

- kierunki zagospodarowania:
 - tereny rolnicze wraz z zabudową zagrodową stanowiącą siedliska gospodarstw rolnych,
 - dopuszczalna realizacja nowych obiektów zabudowy zagrodowej, rekreacyjnej, agroturystycznej, realizowanej na nieruchomościach położonych przy drogach publicznych, oraz przebudową i rozbudową istniejącej zabudowy,
 - dopuszczalna budowa, rozbudowa i przebudowa sieci infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, ścieżek pieszych i rowerowych,
 - zachowanie i ochrona grup zieleni łąkowej i naturalnej obudowy biologicznej (o charakterze ochronnym) istniejących rzek i cieków wodnych;
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - maksymalna powierzchnia zabudowy - do 30% powierzchni działki,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna - 60% powierzchni działki,
 - maksymalną wysokość zabudowy - nie więcej niż 11 m.

5) US – tereny sportu i rekreacji

- kierunki zagospodarowania:
 - tereny sportu i rekreacji wraz z zielenią i urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi do ich funkcjonowania,
 - dopuszczalna realizacja obiektów zabudowy usługowej, hotelowej, małej gastronomii oraz budynków gospodarczych i garażowych, związanych z przeznaczeniem podstawowym oraz lokalizację obiektów zabudowy usługowej w zakresie wzbogacającym funkcję sportowo – rekreacyjną,
 - dopuszczalna budowa, rozbudowa i przebudowa sieci infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, ścieżek pieszych i rowerowych,
 - wprowadzanie nowych nasadzeń drzew i krzewów, realizacja obiektów w otoczeniu zieleni komponowanej,
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - maksymalna powierzchnia zabudowy - do 30% powierzchni działki,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna - 60% powierzchni działki,

- o maksymalną wysokość zabudowy - nie więcej niż 15 m.

6) P – tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i rzemiosła

- kierunki zagospodarowania:
 - o tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz rzemiosła wraz z urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi do ich funkcjonowania,
 - o dopuszczalna realizacja zabudowy związanej z przetwórstwem, nieuciążliwym rzemiosłem, zabudowy usługowej, budynków gospodarczych i garażowych związanych z przeznaczeniem podstawowym oraz zabudowy mieszkalno–hotelowej w zakresie wzbogacającym funkcję podstawową, a także obiektów małej architektury i zieleni wraz z urządzeniami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, niezbędnymi dla obsługi terenu,
 - o wymóg dostosowania skali i formy obiektów otaczających do skali i formy obiektów otaczających oraz zastanego kontekstu krajobrazowego,
 - o konieczność zapewnienia pełnej obsługi komunikacyjnej, w tym odpowiedniej ilości stanowisk parkingowych (zwłaszcza dla obiektów usługowych i produkcyjnych),
 - o konieczność realizacji infrastruktury technicznej, a szczególnie systemu odbioru i oczyszczania ścieków – do czasu realizacji gminnego systemu kanalizacji sanitarnej dopuszcza się możliwość zastosowania grupowych oczyszczalni ścieków,
 - o wymóg realizacji zieleni izolacyjnej wokół wyznaczonych terenów.
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - o maksymalna powierzchnia zabudowy - do 60% powierzchni działki,
 - o minimalna powierzchnia biologicznie czynna - 20% powierzchni działki,
 - o maksymalną wysokość zabudowy - nie więcej niż 15m.

7) P/US – tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów z dopuszczeniem usług sportu i rekreacji

- kierunki zagospodarowania:
 - o tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów wraz z urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi do ich funkcjonowania,
 - o dopuszczalna realizacja zabudowy związanej z przetwórstwem, nieuciążliwym rzemiosłem, zabudowy usługowej, budynków gospodarczych i garażowych związanych z przeznaczeniem podstawowym oraz zabudowy mieszkalno–hotelowej, małej gastronomii, urządzeń sportu i rekreacji w zakresie wzbogacającym funkcję podstawową, a także obiektów małej architektury i zieleni wraz z urządzeniami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, niezbędnymi dla obsługi terenu,
 - o wymóg dostosowania skali i formy obiektów otaczających do skali i formy obiektów otaczających oraz zastanego kontekstu krajobrazowego,
 - o konieczność zapewnienia pełnej obsługi komunikacyjnej, w tym odpowiedniej ilości stanowisk parkingowych (zwłaszcza dla obiektów usługowych i produkcyjnych),
 - o konieczność realizacji infrastruktury technicznej, a szczególnie systemu odbioru i oczyszczania ścieków – do czasu realizacji gminnego systemu kanalizacji sanitarnej dopuszcza się możliwość zastosowania grupowych oczyszczalni ścieków,
 - o wymóg realizacji zieleni izolacyjnej wokół wyznaczonych terenów.
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - o maksymalna powierzchnia zabudowy - do 40% powierzchni działki,
 - o minimalna powierzchnia biologicznie czynna - 50% powierzchni działki,
 - o maksymalną wysokość zabudowy - nie więcej niż 11 m.

8) PG – tereny eksploatacji powierzchniowej surowców skalnych

- kierunki zagospodarowania:

- tereny eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych wraz z urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi do ich funkcjonowania, w granicach ustanowionego obszarów górniczych,
 - dopuszczalna realizacja obiektów zabudowy związanej z przetwórstwem, budynków gospodarczych i garażowych, związanych z przeznaczeniem podstawowym oraz zieleni wraz z urządzeniami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, niezbędnymi dla obsługi terenu,
 - eksploatacja prowadzona zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa geologicznego i górniczego,
 - sugerowana rekultywacja terenu po zakończeniu podstawowej działalności w kierunku usług rekreacji i sportu.
 - parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - maksymalna powierzchnia zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej i maksymalna wysokość zabudowy - na zasadach ustalanych indywidualnie, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- 9) RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich**
- kierunki zagospodarowania:
 - tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich wraz z urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi do ich funkcjonowania,
 - dopuszczalna realizacja innych obiektów umożliwiających wykorzystanie terenów zgodnie z przeznaczeniem, w tym budynków i urządzeń produkcyjnych, biurowych, gospodarczych, inwentarskich oraz urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
 - lokalizacja obiektów uwarunkowana wprowadzaniem zieleni komponowanej o charakterze izolacyjnym,
 - wymóg dostosowania formy obiektów oraz układu obiektów do warunków lokalnych, w tym wynikających z uwarunkowań krajobrazowych,
 - parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - maksymalna powierzchnia zabudowy - do 50% powierzchni działki,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna - 30% powierzchni działki,
 - maksymalną wysokość zabudowy - nie więcej niż 11 m.
- 10) Utk – tereny obsługi transportu**
- kierunki zagospodarowania:
 - obiekty związane z obsługą ruchu kołowego wraz z zielenią i urządzeniami towarzyszącymi,
 - dopuszczona realizacja nowych obiektów (motelu, zajazdu, stacji obsługi samochodów, stacji paliw, MOP), związanych z przeznaczeniem terenu,
 - konieczność wyposażenia terenów w niezbędne urządzenia towarzyszące (parkingi, zielen, place zabaw),
 - wymóg realizacji infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie odbioru i oczyszczania ścieków – do czasu realizacji systemu gminnego dopuszcza się możliwość stosowania urządzeń indywidualnych.
 - parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - maksymalna powierzchnia zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej i maksymalna wysokość zabudowy - na zasadach ustalanych indywidualnie, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

11) ZP – tereny zieleni urządzonej

- kierunki zagospodarowania:
 - tereny zieleni urządzonej, zieleń towarzysząca obiektom budowlanym, wraz z urządzeniami towarzyszącymi,
 - możliwość rozbudowy, przebudowy i remontów istniejącego zainwestowania,
 - dopuszczalna realizacja urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, niezbędnych dla obsługi terenu, oraz zieleni i elementów małej architektury,
 - wymóg ochrony unikalnych egzemplarzy drzew,
 - komponowanie układów zieleni dostosowanych do lokalnych warunków przyrodniczych i kulturowych, z uwzględnieniem ukształtowania terenu, przebiegu cieków wodnych, lokalizacji dominant i otwarc krajobrazowych,
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - maksymalna powierzchnia zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej i maksymalna wysokość zabudowy - na zasadach ustalanych indywidualnie, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,

12) ZC – tereny cmentarzy

- kierunki zagospodarowania:
 - tereny cmentarzy wraz z zielenią i urządzeniami towarzyszącymi,
 - istniejące zainwestowanie pozostawia się do utrzymania oraz rozbudowy, przebudowy i remontów,
 - dopuszczona realizacja nowych obiektów oraz infrastruktury technicznej związanej z przeznaczeniem terenu,
 - konieczność zapewnienia obsługi komunikacyjnej, w tym odpowiedniej ilości stanowisk parkingowych, oraz lokalizacji elementów zieleni komponowanej,
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:
 - wokół cmentarzy należy zachować zgodne z przepisami szczególnymi 150-metrowe, a w przypadku podłączenia budynków do sieci wodociągowej 50-metrowe, pasy izolujące teren cmentarza od innych terenów, w szczególności terenów mieszkaniowych; wewnątrz pasów izolujących zabrania się lokalizacji nowych budynków mieszkalnych oraz obiektów związanych z produkcją żywności, zakładów zbiorowego żywienia, studzien i źródeł czerpania wody. Obecnie, w pasie 150m od istniejących cmentarzy znajduje się ujęcie rezerwowe wody w Gołczy i zbiornik wody w Czaplach Wielkich.

2.3. Strefa terenów otwartych – środowisko przyrodnicze

W strefie terenów otwartych zakłada się realizację celów z zakresu rozwoju gospodarki rolnej, adaptacji istniejącego użytkowania rolno-łaskowego, zachowania lasów, zadrzewień i zarośli śródpolnych oraz zieleni nieurządzonej towarzyszącej ciekom i zbiornikom wodnym, lokalizacji zabudowy zagrodowej i urządzeń związanych z produkcją rolną, ochrony wartości przyrodniczych, niezbędnego uzupełnienia infrastruktury technicznej oraz realizację elektrowni wiatrowych.

Na rysunku studium wyszczególniono następujące obszary terenów otwartych:

1) R – tereny rolne wyłączone z zabudowy

Obszar stanowi urodzajne kompleksy gleb

- kierunki zagospodarowania:
 - tereny rolnicze z istniejącą rozproszoną zabudową zagrodową,
 - adaptacja istniejącej rozproszonej zabudowy zagrodowej – dopuszcza się rozbudowę, przebudowę, remonty oraz uzupełnienia o obiekty związane z produkcją rolną bądź z agroturystyką,
 - dopuszcza się realizację nasadzeń zieleni wraz z urządzeniami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,

- ochrona przed wyłączeniem z produkcji rolnej,
- zachowanie i ochrona grup zieleni śródpolnej i naturalnej obudowy biologicznej (o charakterze ochronnym) istniejących rzek i cieków wodnych,
- zakaz lokalizacji nowych obiektów zabudowy zagrodowej poza obrębem istniejących siedlisk,

2) R/EW – tereny rolne predysponowane do lokalizacji elektrowni wiatrowych

Obszar stanowią grunty orne o łącznej pow. 355,47 ha (3,9% pow. gminy), na których predysponowana jest lokalizacja elektrowni wiatrowych z zachowaniem stosownej odległości od terenów zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MM), oraz terenów lasów (ZL). Predysponowane tereny zostały wskazane w oparciu o wstępne rozpoznanie³ uwarunkowań wietrznych, akustycznych, ornitologicznych i chiropterologicznych. Ze względu na ochronę gruntów rolnych, a także techniczne wymogi lokalizacji elektrowni – tj. zachowanie właściwej ze względu na efektywność energetyczną odległości między wieżami, zapotrzebowanie na place i dojazdy, zakłada się konieczność wyłączenia z produkcji rolnej tylko niewielkiej części ze wskazanych obszarów. W kolejnych opracowaniach planistycznych, tj. w procedurze zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym także w procedurze uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zgodnie z rzeczywistym zapotrzebowaniem będą dopuszczane sukcesywnie tereny przeznaczone na cele lokalizacji elektrowni wiatrowych, wykorzystując w całości bądź w części obszary wskazane w Studium.

- kierunki zagospodarowania:
 - tereny rolnicze,
 - możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych wraz z urządzeniami towarzyszącymi, placami, dojazdami itp. oraz pozostałą infrastrukturą techniczną i komunikacyjną,
 - zakaz zalesiania oraz lokalizacji budynków mieszkalnych.

Wokół obszaru R/EW wyznaczono orientacyjne granice stref ochronnych EW1 i EW2, obejmujących potencjalny obszar oddziaływania elektrowni wiatrowych (ze względu na hałas). Granice stref ochronnych zostaną doprecyzowane na etapie sporządzania zmiany mpzp. Faktyczne oddziaływanie ze względu na hałas zależy będzie od ilości, rozmieszczenia i parametrów akustycznych turbin, co zostanie określone na etapie procedury pozwolenia na budowę. W obszarach objętych strefą ochronną EW1 można spodziewać się przekroczenia progu 45 dB w najmniej korzystnej godzinie nocy. W obszarze objętym strefą ochronną EW2 można spodziewać się przekroczenia progu 40 dB w najmniej korzystnej godzinie nocy.

3) ZL – tereny lasów

Obszary lasów w dużej mierze zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe.

- kierunki zagospodarowania:
 - tereny lasów,
 - dopuszczalna realizacja urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz obiektów związanych z funkcją podstawową oraz funkcją dopuszczalną: urządzeń sportu, turystyki i wypoczynku takich jak: ścieżki rowerowe, trasy jazdy konnej, ścieżki z urządzeniami do ćwiczeń sprawnościowych, ścieżki dydaktyczne, szlaki turystyczne, zagospodarowane punkty widokowe, szałas, schrony i inne podobne, oraz obiektów służących gospodarce leśnej wzbogacające funkcję podstawową,
 - prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z zasadami określonymi w planach urządzenia lasów na podstawie przepisów szczególnych o lasach,
 - zalecane przekształcanie części lasów gospodarczych w lasy ochronne (glebochronne),
 - zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej z wyjątkiem zabudowy związanej z gospodarką leśną w lasach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe, zgodnie z przepisami szczególnymi.

4) ZLd – tereny zalesień

Grunty rolne przeznaczone do zalesienia wg kryteriów rolniczych (V i VI klasa bonitacyjna oraz rolniczo nieprzydatne) lub wg kryteriów fizjograficznych (zagrożone erozją – spadek terenu >15%).

- kierunki zagospodarowania:

³ Wstępne rozpoznanie uwarunkowań... wymaga potwierdzenia w stosownych badaniach uszczegółowionych w przypadku ewentualnej kontynuacji zamiaru budowy elektrowni wiatrowych na etapie MPZP lub na etapie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w zakresie wpływu na chronione gatunki ptaków, nietoperzy oraz krajobrazu.

- tereny zalesień,
- dopuszczalne wykorzystanie gruntów do celów rolnych, a także realizacja urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, turystyki i wypoczynku takich jak: ścieżki rowerowe, trasy jazdy konnej, ścieżki z urządzeniami do ćwiczeń sprawnościowych, ścieżki dydaktyczne, szlaki turystyczne, zagospodarowane punkty widokowe, szałas, schrony i inne podobne, oraz obiektów służących gospodarce leśnej wzbogacające funkcję podstawową,
- prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z zasadami określonymi w planie urządzenia lasów,
- zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej z wyjątkiem zabudowy związanej z gospodarką leśną.

5) ZNd – tereny zieleni śródpolnej / ochronnej

Stanowią naturalną obudowę biologiczną (o charakterze zieleni ochronnej) rzek, potoków i okresowych cieków i zbiorników wodnych.

- kierunki zagospodarowania:
 - tereny zieleni nieurządzonej, wolne od zabudowy, umożliwiające migrację roślin i zwierząt,
 - dopuszczalna realizacja zadrzewień przeciwoerozyjnych, stawów, obiektów małej architektury (np. altany, pomosty), urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz możliwość rozbudowy, przebudowy i remontów istniejącego zainwestowania, stosownie do potrzeb prowadzonego gospodarstwa rolnego,
 - ochrona czynna stanowisk roślin chronionych i zespołów łąkowych, głównie w dnach dolin, będących naturalnymi korytarzami ekologicznymi i stanowiącymi o utrzymaniu bioróżnorodności siedliska,
 - zakaz lokalizacji nowych obiektów zabudowy zagrodowej poza obrębem istniejących siedlisk.

6) WS – śródlądowe wody powierzchniowe

Obszary wód powierzchniowych w zlewniach dwóch lewostronnych dopływów Wisły: Szreniawy i Dłubni, stanowiące w przewodzie rzeki, potoki i stawy.

- kierunki zagospodarowania:
 - tereny śródlądowych wód powierzchniowych,
 - wymagana jest pełna rekonstrukcja i utrzymanie obudowy biologicznej rzek Szreniawy, Dłubni i ich dopływów oraz zachowanie koryt rzecznych w stanie naturalnym, przy umocnieniu linii brzegowej materiałami naturalnymi pochodzenia miejscowego,
 - zakaz realizacji obiektów i urządzeń nie związanych z przeznaczeniem podstawowym, za wyjątkiem urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, obiektów małej retencji i wytwarzających energię elektryczną.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego

3.1. Podstawowe problemy przestrzenne gminy

Zabezpieczenie przed takimi zmianami użytkowania terenów, które mogłyby spowodować degradację funkcjonalną istniejących elementów sieci ekologicznej. Szczególnie chodzi tu o:

- zachowanie istniejących luk w pasmach zabudowy wzdłuż dróg, umożliwiających migrację zwierząt, co stoi w sprzeczności z tendencją pełnego wykorzystania ciągów infrastrukturalnych biegnących wzdłuż dróg,
- dostosowanie zagospodarowania gminy do potrzeb rozwoju ruchu turystycznego przy równoczesnym zabezpieczeniu wartości przyrodniczych i kulturowych, stanowiących obiekty zainteresowania turystów,
- ochrona wartości widokowych (punktów i ciągów widokowych) przed likwidacją lub zasłonięciem widoku przez zabudowę lub zieleń wysoką.

Dla ochrony krajobrazu niezbędne jest realizowanie nowego zainwestowania w sposób respektujący wartości układu osadniczego poszczególnych miejscowości. Współczesne formy architektoniczne powinny nawiązywać do lokalnych wzorów w zakresie skali, proporcji, stosowanych materiałów i kolorystyki.

3.2. Podstawy polityki gminy w zakresie ochrony środowiska

3.2.1. Podstawowe cele polityki ekologicznej

Polityka władz gminy w odniesieniu do zasobów środowiska przyrodniczego powinna opierać się na:

- zachowaniu powiązań przyrodniczych wynikających z występowania na obszarze gminy obszarów będących integralną częścią krajowej sieci ekologicznej,
- zwiększaniu bioróżnorodności ekosystemów występujących na terenie gminy,
- podejmowaniu działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

Realizacja polityki ekologicznej wiąże się z potrzebą wyodrębnienia na terenie gminy obszarów podlegających różnym reżimom ochronnym:

- obszary wymagające najwyższej ochrony:
 - tereny stanowiące Dłubaniański Park Krajobrazowego,
 - tereny stanowiące otulinę Dłubaniańskiego Parku Krajobrazowego,
 - pomniki przyrody nieożywionej,
- obszary wymagające wzmożonej ochrony, decydujące o funkcjonowaniu przyrody, bioróżnorodności systemów oraz zachowaniu powiązań przyrodniczych:
 - korytarze ekologiczne związane m.in. migracją zwierząt w kierunkach NE-SW oraz z dolinami rzek i potoków,
 - kompleksy łąk i pastwisk związane z ciekami wodnymi,
 - lasy, zespoły i grupy zieleni śródpolnej,
 - tereny znajdujące się w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP),
 - stref ochronne ujęć wody,
 - tereny występowania gleb o wysokiej wartości dla produkcji rolnej,
 - obszary i obiekty wymagające wzbogacenia lub odtworzenia wartości ekologicznych,
- obszary wymagające podniesienia stopnia lesistości, wskazane do zalesień i zadrzewień (dopuszczono zalesienia na terenach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa)
 - tereny wymagające powstrzymania procesów erozyjnych – wyróżniono tereny o nachyleniu powyżej 15%,
 - rzeki i cieki wodne wymagające poprawy stanu czystości wód.

3.2.1. Zasady i warunki ochrony środowiska

W realizacji polityki przestrzennej na terenie gminy niezbędne jest respektowanie następujących zasad ochrony środowiska i zagospodarowania przestrzennego:

- obszary i obiekty objęte ochroną prawną – obowiązują ustalenia określone w odpowiednich aktach prawnych, nakazujące zachowanie wielkości i wartości ekologicznej istniejących systemów przyrodniczych, zakazujące lokalizacji działalności mogącej spowodować zanieczyszczenie gleby, powietrza, wód podziemnych lub powierzchniowych; ochrona pomników przyrody nieożywionej powinna być realizowana także przez zapewnienie ochrony walorów krajobrazowych w ich otoczeniu, w tym zapewnienie właściwych warunków ekspozycji czynnej i biernej;
- korytarze ekologiczne: utrzymanie kluczowego znaczenia terenu dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego, z zachowaniem istniejących łąk, zespołów zieleni i biologicznej strefy ochronnej; dążenie do utrzymania, tam gdzie to jeszcze możliwe, odległości między kompleksami zabudowy 100 – 150 m (tj. efektywna szerokość korytarza ekologicznego)
 - w dolinach potoków: maksymalne zachowanie naturalnego stanu dolin rzecznych, zapewnienie możliwości swobodnej migracji zwierząt m.in. poprzez zakaz grodzenia w odległości mniejszej niż 15 m od krawędzi brzegowej cieków wodnych, zakaz lokalizacji nowej zabudowy ze względu na zagrożenia powodziowe, zakaz wprowadzania do rzek nie oczyszczonych ścieków;

- w korytarzach na kierunku NE-SW: zapewnienie możliwości swobodnej migracji zwierząt, zachowanie i w miarę możliwości wzmocnienie ciągłości połączeń korytarzy ekologicznych; wprowadzanie rozwiązań umożliwiających przekraczanie istniejących barier ekologicznych;

- kompleksy łąk i pastwisk związane z ciekami wodnymi – zakaz zmiany użytkowania terenów stanowiących biologiczną strefę ochronną cieków wodnych, lokalizacji obiektów budowlanych w sąsiedztwie cieków wodnych;
- lasy, zespoły i grupy zieleni śródpolnej – zachowanie istniejących kompleksów leśnych – nakaz prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z zasadami określonymi w planach urządzeniowych, systematyczne zwiększanie ogólnej powierzchni lasów o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskiem, zwiększenie ilości lasów ochronnych przez przekształcanie lasów gospodarczych w ochronne, uzupełnianie grup zieleni śródpolnej, realizacja nasadzeń wzdłuż dróg i ciągów komunikacyjnych;
- tereny w zasięgu GZWP – proponowane do najwyższej ochrony, zakaz wprowadzania nie oczyszczonych ścieków do ziemi i wód powierzchniowych oraz lokalizowania obiektów produkcyjnych, zabudowy zagrodowej czy urządzeń rolniczych nie spełniających wymogów ochrony środowiska lub stanowiących zagrożenie dla wód głębszych;
- obszary występowania kompleksów gleb chronionych – zakaz zabudowy oraz pozarolniczego wykorzystania gruntów, za wyjątkiem lokalizacji obiektów służących pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych;
- obszary proponowane do zalesień i zadrzewień – realizacja zalesień o składzie gatunkowym zgodnym z istniejącym siedliskiem w sposób wzmacniający powiązania przyrodnicze i pozwalający na kształtowanie zwartych przestrzeni obszarów aktywnych biologicznie;
- powstrzymanie procesów erozyjnych przez wprowadzanie roślinności glebochronnej oraz zalesianie i zadrzewianie stoków o nachyleniu powyżej 15%, ewentualnie pozostawienie do sukcesji naturalnej;
- ochrona cieków wodnych – kontynuacja działań w kierunku uzupełnienia systemu gospodarki ściekowej;
- likwidacja dzikich wysypisk śmieci.

4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

Działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków powinny dotyczyć:

- objęcia stałą ochroną wszystkich zespołów zabytkowych oraz pojedynczych obiektów, które z racji posiadanej wartości historycznej i artystycznej, powinny być zachowane dla przyszłych pokoleń; dotyczy to przede wszystkim obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji zabytków;
- właściwego wykorzystania obiektów zabytkowych w dostosowaniu do aktualnych potrzeb i w sposób nie kolidujących z ich charakterem i nie zagrażający substancji zabytkowej;
- zachowania naturalnego otoczenia obiektów i zespołów zabytkowych jak zieleni towarzysząca, przedpola widokowe czy układy urbanistyczne; ochrona otoczenia obiektów zabytkowych ma szczególne znaczenie przy opracowywaniu planów miejscowych, w których powinny zostać precyzyjnie zapisane wymogi ochrony, w tym ustalenia dla strefy ochrony konserwatorskiej.

Dla ochrony wartości kulturowych wyznaczono na rysunku Studium strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” (zespół dworski w Czaplach Małych, zespół dworski i kościół parafialny św. Bartłomieja w Czaplach Wielkich, kościół parafialny w Mostku, zespół dworski w Przybysławicach, kościół parafialny i plebania w Szreniawie, zespół kościoła parafialnego z cmentarzem w Ulinie Wielkiej oraz zespół kościoła parafialnego w Wysocicach), oraz strefę ograniczonej ochrony konserwatorskiej „B”(otulina historycznego założenia parkowego).

W strefie „A” nakazuje się bezwzględne zachowanie obiektów wpisanych do rejestru, ochronę obiektów małej architektury związanych z kompozycją zespołów i obiektów zabytkowych (ogrodzenia, słupki graniczne, kapliczki itp.), ochronę i rewaloryzację istniejącej zieleni zabytkowej w tym: utrzymanie, rewaloryzację i rekonstrukcję układu kompozycyjnego oraz komunikacyjnego, ochronę i pielęgnację drzewostanu.

W strefie „B” dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy, pod warunkiem zharmonizowania z wnętrzem zabytkowym pod względem lokalizacji, wyglądu i skali; nakazuje się ochronę i rewaloryzację istniejącej zieleni zabytkowej, historycznego układu kompozycyjnego oraz komunikacyjnego.

Dla ochrony obiektów ujętych w ewidencji zabytków nakazuje się zachowanie ich w dobrym stanie technicznym, bez wprowadzania zmian zacierających walory zabytkowe.

Ochroną należy również objąć zadrzewienia alejowe kasztanowców w Trzebieńicach.

Stanowiska archeologiczne należy objąć ochroną przed zniszczeniem.

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;

5.1. System zaopatrzenia w wodę

Obecny system zaopatrzenia w wodę wsi należących do gminy Gołcza bazuje na lokalnych źródłach wód podziemnych i powierzchniowych. W całej gminie utworzono dziesięć systemów wodociągowych z własnymi ujęciami wody, zaopatrujące w wodę wszystkich mieszkańców gminy. Istniejący system całkowicie zaspokaja potrzeby gminy i nie wymaga znaczących uzupełnień.

Na etapie budowy lub przebudowy wodociągów należy przewidzieć rozmieszczenie hydrantów dla zapewnienia niezbędnego przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia pożarów.

5.2. Kanalizacja

Gmina posiada nowoczesną biologiczno–mechaniczną oczyszczalnię ścieków komunalnych o przepustowości 250 m³ na dobę (wraz z obiektami technologicznymi, stacją trafo, 11,9 km kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej, 225 mb kanalizacji ciśnieniowej, dwiema przepompowniami oraz 186 przyłączy), oddaną do użytku w 2008 roku w Rzeżuśni.

W chwili obecnej, oraz prawdopodobnie w przeciągu najbliższych czterech lat, Gmina nie posiada i nie będzie posiadać środków na realizację kolejnych oczyszczalni ścieków wraz z systemem kanalizacji sanitarnej. Niemniej jednak, zachowuje się rezerwy terenów pod te inwestycje w miejscowościach Maków, Laski Dworskie i Żarnowica, mając na uwadze perspektywę zwiększenia wpływów do budżetu z podatku od wartości nieruchomości generowanego przez planowane elektrownie wiatrowe.

Do roku 2013 planowana jest:

- Budowa II etapu kanalizacji w miejscowości Chobędza oraz Wielkanoc.

Przeprowadzone badania wskazały, że budowa sieci kanalizacyjnej na obszarze całej gminy nie byłaby uzasadniona technicznie ani ekonomicznie. Niekorzystne ukształtowanie terenu i duże rozproszenie zabudowy na niektórych obszarach powodują, że bardziej zasadna jest budowa oczyszczalni przydomowych. Na terenie gminy wybudowano w oparciu o analizy geologiczne i warunki gruntowe łącznie ok. 300 sztuk przydomowych oczyszczalni ścieków. Planuje się dalszą budowę oczyszczalni przydomowych na obszarach nie objętych programem rozwoju systemu kanalizacji zbiorczej.

W Ulinie Małej i Wielkiej oraz Czaplach Małych i Wielkich planuje się indywidualne oczyszczalnie ścieków w oparciu o drenaż rozsączający. Jednak biorąc pod uwagę obecność głównych zbiorników wód podziemnych na obszarze gminy Gołcza, oraz lokalne warunki geologiczne skutkujące podatnością na zanieczyszczenia przenikające od powierzchni gruntu, **powinien być wdrożony system kontroli warunków eksploatacji zainstalowanych urządzeń.**

W pozostałych wsiach, w których nie będzie kanalizacji zbiorczej powinny być budowane szczelne zbiorniki - wybieralne „szambo”, z których ścieki będą wywożone do wybudowanych oczyszczalni ścieków.

5.3. Gazownictwo

Istniejący system sieci gazowych na terenie gminy posiada dalszą możliwość rozbudowy. Sieci gazowe nie stwarzają istotnych ograniczeń urbanistycznych. Obecnie łączna długość sieci gazociągowej to 44 036 mb. Docelowo przewiduje się objęcie sieciami gazowymi całego obszaru gminy Gołcza. Głównym czynnikiem hamującym rozbudowę sieci gazowej jest czynnik ekonomiczny.

Istniejący układ sieci w północnej i zachodniej części gminy pozostanie bez zmian tj. zakłada się w dalszym ciągu zaopatrzenie w gaz tego rejonu w oparciu o zasilanie ze stacji redukcyjnej gazu I stopnia, zlokalizowanej w Wolbromiu poprzez sieci gminy Wolbrom. Ze stacji redukcyjnej w Wolbromiu zasilane będą w gaz miejscowości obecnie z niej zasilane, oraz dodatkowo wsie: Dąbrówka i Cieplice. Źródłem gazu dla pozostałej części gminy będą trzy stacje redukcyjne I stopnia zlokalizowane poza terenem gminy Gołcza - w Wielkiej Wsi, Prandocinie (w gminie Słomniki) oraz w Krakowie przy ul. Mistrzejowickiej. W oparciu o w/w stacje zakłada się znaczną rozbudowę systemu sieci średniego ciśnienia. Zasilanie w gaz gminy Gołcza odbywać się będzie poprzez istniejące i projektowane gazociągi średnioprężne na terenie gmin: Skąła, Trzyciąż, Słomniki, Michałowice i Iwanowice.

Zaleca się wykorzystywanie gazu do celów grzewczych, celem zmniejszenia zjawiska niskiej emisji.

Przez południową część gminy będzie przebiegał planowany gazociąg wysokiego ciśnienia dn 700/8,4 MPa relacji Swarzów-Tworzeń.

5.4. Elektroenergetyka

Aktualnie na terenie gminy Gołcza zaopatrzenie odbiorców w energię elektryczną odbywa się z podstawowych źródeł zasilania leżących poza terenem gminy tj. ze stacji U O/SN „Słomniki”, „Miechów”, „Wolbrom” oraz RS „Skała”.

Całość sieci średniego jak i niskiego napięcia pracuje praktycznie w wykonaniu napowietrznym.

Nie przewiduje się na terenie gminy budowy urządzeń oraz sieci o charakterze ponad podstawowym. Sam układ sieci rozdzielczych średniego napięcia nie ulegnie zasadniczym zmianom. Będzie on sukcesywnie rozbudowywany i dostosowywany do aktualnie występujących potrzeb w zakresie wykorzystania energii elektrycznej.

Przewidywany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną do roku 2020 szacowany jest na ok. 2 do 2,2 MW. Taki wzrost zapotrzebowania może być pokryty z istniejących urządzeń zasilających. Również istniejąca sieć rozdzielcza podlegająca sukcesywnej modernizacji będzie posiadała niezbędną przepustowość.

Główny nacisk w programie z zakresu elektroenergetyki położony będzie na poprawę jakości obsługi mieszkańców poprzez :

- zapewnienie prawidłowych parametrów jakościowych dostarczanej energii elektrycznej,
- zwiększenie niezawodności dostawy energii,
- zapewnienie nieograniczoności dostawy energii.

Cele te realizowane będą poprzez sukcesywną modernizację układu zasilania sieci średniego napięcia, budowę nowych stacji transformatorowych SN/0, 4 kV oraz remonty linii średniego napięcia.

W pierwszej kolejności modernizowane będą linie energetyczne i stacje o najdłuższym okresie eksploatacji.

W ciągach drogowych układu komunikacyjnego istniejącego i projektowanego przewidziano możliwości lokalizacji nowych sieci układu elektroenergetycznego zaopatrzenia w energię elektryczną.

Istniejące na tym terenie linie napowietrzne 110 kV wymagają zachowania strefy ochronnej wyłączonej spod zabudowy zgodnie z Zarządzeniem MGiE z dn. 28.01.85r. w sprawie szczegółowych wytycznych projektowania i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych w zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem elektromagnetycznym (MP nr.3 poz.24).

Na rysunku nr 2: Kierunki zagospodarowania przestrzennego, zaznaczono obszar, w którym dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych. Przewiduje się, że zostaną one przyłączone do GPZ w Miechowie.

Celem strategicznym polityki państwa jest zwiększanie wykorzystania zasobów energii odnawialnej, tak aby udział tej energii w końcowym zużyciu energii brutto osiągnął w 2020 roku 15%. Na przedsiębiorstwa energetyczne sprzedające energię elektryczną odbiorcom końcowym nałożono obowiązek przedstawiania do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej z OZE (tzw. zielone certyfikaty). Zgodnie z nałożonymi obowiązkami, udział energii elektrycznej wytworzonej z OZE w ilości sprzedanej energii powinien w kolejnych latach wynosić: 2009 r. – 8,7%, 2010 do 2012 – 10,4%, aż do osiągnięcia w 2017 r. – 12,9%.

5.5. Telekomunikacja

W rozwoju systemów telekomunikacyjnych na terenie gminy nie występują praktycznie żadne ograniczenia techniczne lub lokalizacyjne.

Istniejąca centrala telefoniczna może być w każdym momencie rozbudowana do lokalnych potrzeb bez inwestycji kubaturowych.

Dalszy rozwój obsługi telekomunikacyjnej uzależniony jest głównie od możliwości finansowania prac w zakresie rozbudowy sieci abonenckiej oraz zainteresowania samych mieszkańców tą formą usługi.

Równoległe z rozwojem systemu telekomunikacji przewodowej rozwijana będzie nowa forma obsługi tj. telekomunikacja bezprzewodowa.

Obie formy obsługi nie są zależne od uwarunkowań technicznych i w dowolnym czasie mogą być rozwijane w zależności od skali potrzeb i zainteresowania mieszkańców.

Ograniczenia raczej pojawiają się po stronie ekonomicznej tego typu przedsięwzięć. Niemniej jednak w miarę pojawienia się na rynku nowych operatorów świadczących usługi telekomunikacyjne i zwiększenia się konkurencyjności na rynku usług telekomunikacyjnych, problem ten będzie stopniowo nabierał mniejszego znaczenia.

W zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie. Postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury

światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej, z zachowaniem w lokalizacji wymogów Ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie. Dla sieci przewodowych obowiązuje realizacja sieci telekomunikacyjnych za pomocą kanalizacji technicznej i kabli podziemnych i innych rozwiązań opisanych normami.

W zakresie telekomunikacji zakłada się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych i rozwój sieci teleinformatycznych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się konieczność rozwoju szerokopasmowego dostępu do Internetu.

5.6. Komunikacja

Kierunki rozwoju i funkcjonowania systemu transportu - polityka komunikacyjna

Główne cele polityki komunikacyjnej koncentrują się na:

- zapewnieniu mieszkańcom gminy dogodnego dojazdu do celu ich podróży, miejsc pracy i zamieszkania, w akceptowanych standardach podróżowania, przy jednoczesnej minimalizacji transportochłonności układu komunikacyjnego,
- eliminacji bądź łagodzeniu uciążliwości funkcjonalnych i środowiskowych powstających w wyniku rozbudowy tego układu,
- wykorzystaniu położenia gminy w stosunku do układu istniejących i projektowanych dróg międzyregionalnych i regionalnych (droga krajowa nr 7, projektowana droga ekspresowa S-7, droga regionalna nr 783), dla aktywizacji gospodarczej terenów gminy.

Realizacja polityki wymaga podjęcia bądź kontynuacji następujących działań:

- lokalizacja nowych zamierzeń inwestycyjnych na terenie gminy w nawiązaniu do istniejącego i projektowanego układu dróg międzyregionalnych i regionalnych,
- egzekwowanie w procesie decyzyjnym utrzymania minimalnych linii zabudowy przy istniejących i projektowanych odcinkach dróg wojewódzkiej, powiatowych i gminnych,
- zapewnieniu właściwego odprowadzenia wód opadowych, poprzez system rowów lub kanalizacji opadowej,
- sukcesywna modernizacja dróg powiatowych, oraz sieci powiązań lokalnych (dróg gminnych) pomiędzy wsiami gminy i z obszarami gmin sąsiednich, poprzez niezbędne punktowe korekty przebiegów tych dróg w planie i profilu, podwyższenie ich nośności i wprowadzenie (bądź remonty) nawierzchni ulepszonych, w szczególności drogi nr 783, 1172K (18122), 1207K (18125), 1150K (18126) i 1171K (18129),
- podwyższenie standardu funkcjonalnego i stanu bezpieczeństwa na wszystkich drogach: wojewódzkiej, powiatowych i ważniejszych gminnych, poprzez sukcesywną realizację chodników dla pieszych na obszarach zabudowy oraz przebudowę miejsc szczególnie niebezpiecznych, w szczególności na odcinkach dróg w centrach wsi i w miejscach powiązań z drogą wojewódzką, poprzez korektę ich przebiegu i dostosowanie do przepisów szczególnych,
- uporządkowanie systemu parkowania w rejonach koncentracji potrzeb parkingowych (rejon centrum i siedziby gminy, obiektów handlowych i usługowych, urzędzeń sportowych).
- opracowanie koncepcji sieci niezależnych od układu drogowego tras rowerowych, wykorzystujących różne możliwości prowadzenia ruchu rowerowego w obrębie linii rozgraniczających dróg i ulic, bądź niezależnych od tras drogowych; szlaki turystyki pieszej i rowerowej przebiegają przez południową część gminy: Wysocice, Laski Dworskie, Czaple Małe, Czaple Wielkie; w pozostałych miejscowościach można rozważyć uzupełnienie sieci tras, tworząc połączenie np. z zielonym Szlakiem Partyzanckim Ziemi Miechowskiej, czy niebieskim Szlakiem Warowni Jurajskich (odcinek Imbramowice – Wolbrom),
- poprawa standardu podróżowania zbiorową komunikacją autobusową i mikrobusową w zakresie optymalizacji rozkładu kursów, jakości taboru oraz budowy zatok i wiat przystankowych.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy zachować przynajmniej minimalne szerokości dróg i ulic w liniach rozgraniczających dla poszczególnych klas dróg i ulic, zgodnie z obowiązującym prawem, tj:

- ulice i drogi klasy G 25 m

- ulice i drogi klasy Z 20 m
- drogi klasy L (poza obszarem zabudowy) 15 m
- ulice klasy L (na obszarze zabudowy) 12 m
- drogi klasy D (poza obszarem zabudowy) 15 m
- ulice klasy D (na obszarze zabudowy) 10 m

Wyjątkowo, w przypadku kolizji z istniejącym zagospodarowaniem, można dopuścić zwężenie ulic.

W otoczeniu dróg znacznie obciążonych ruchem, w tym ruchem ciężkim, szczególnie drogi wojewódzkiej nr 783, zasięg ponadnormatywnych zanieczyszczeń może obejmować 25-30 metrowy pas wokół jezdni. Najkorzystniejszym sposobem ograniczenia zasięgu i neutralizacji zanieczyszczeń jest wprowadzenie kilku-rzędowego pasa zieleni izolacyjnej, który równocześnie będzie pełnił funkcje wodochronne i krajobrazowe. Dopuszcza się również stosowanie ekranów akustycznych. Węższych pasów zadrzewień wymagają pozostałe drogi kategorii powiatowych i gminnych. W okresie zimowym, w celu zapewnienia przejezdności dróg na odcinkach nie osłoniętych krzewami, zaleca się stosowanie płotów przeciwniegowych.

Kolej

Istniejąca na terenie gminy linia kolejowa, znajduje się w ciągu planowanej w Planie Zagospodarowania Województwa Małopolskiego linii kolejowej relacji Kozłów – Charsznica, stanowiącej obejście stacji kolejowej Tunel. Inwestycja ta jest zgodna również z założeniami modernizacji linii kolejowych położonych w paneuropejskich korytarzach transportowych.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Usługi publiczne

Poprawa dostępności usług publicznych na terenie gminy Gołcza do roku 2020 będzie wymagała podjęcia pewnych działań (w tym również zapewnienia odpowiedniej rezerwy terenów) na następujące ewentualne przedsięwzięcia:

- Oświata:
 - Termomodernizacja Gimnazjum w Gołczy
- Administracja, bezpieczeństwo publiczne:
 - nie przewiduje się zadań inwestycyjnych
- Sport, turystyka, rekreacja:
 - Budowa zalewu na rzece Szreniawie w Przybysławicach
 - Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Gołcza.

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1

Istniejąca na terenie gminy linia kolejowa, znajduje się w ciągu planowanej w Planie Zagospodarowania Województwa Małopolskiego linii kolejowej relacji Kozłów – Charsznica, stanowiącej obejście stacji kolejowej Tunel. Inwestycja ta jest zgodna również z założeniami modernizacji linii kolejowych położonych w paneuropejskich korytarzach transportowych.

W Planie Zagospodarowania Województwa Małopolskiego przewidziana jest również modernizacja drogi wojewódzkiej nr 783, obecnie w trakcie realizacji.

8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m², obszary przestrzeni publicznej i obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

- W Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy Gołcza na lata 2008 – 2013 wskazano potrzebę wykształcenia centra komunikacyjno-kulturalno-rekreacyjnego. Do roku 2011 zrealizowano następujące inwestycje dotyczące przestrzeni publicznych:
 - Przebudowa centrum Wysocic
 - Przebudowa centrum Kamienicy
 - Przebudowa centrum Buku
 - Przebudowa centrum Przybysławic
 - Przebudowa centrum Gołczy,
- Planowane są następujące inwestycje:
 - Przebudowa centrum Rzeżuśni.
- Tereny i obszary górnicze opisane zostały w Rozdziale I/7 (występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych).
- Na obszarze gminy nie wskazuje się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, ani obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m².
- Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne zostały wskazane na Schemacie 3. Są to głównie tereny, na których dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych (których granice należy doprecyzować w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego), oraz niektóre tereny planowanej zabudowy zagrodowej.

Ponadto wskazuje się konieczność uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego planowanej elektrowni wiatrowej, w celu doprecyzowania optymalnej dla niej lokalizacji, godzącej interesy ekonomiczne z uwarunkowaniami środowiskowymi, krajobrazowymi, a przede wszystkim wynikającymi z istniejącego zagospodarowania terenu - zwłaszcza istniejącej zabudowy. W miejscowym planie zagospodarowania terenu należy również wskazać tereny wyłączone z zabudowy, znajdujące się w strefie potencjalnego ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego elektrowni.

Przy sporządzaniu zmian mpzp należy uwzględnić warunki ochrony przeciwpożarowej, w szczególności:

- zwiększenie bezpieczeństwa pożarowego poprzez doprowadzenie odpowiednich dróg pożarowych do budynków i obiektów zgodnie z przepisami szczególnymi,
- lokalizacji urządzeń ochrony przeciwpożarowej (hydrantów, zbiorników, punktów czerpania wody do celów gaśniczych), dla zapewnienia niezbędnego przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia pożarów,
- przebiegu sieci gazowych i lokalizacji stacji redukcyjnych.

9. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Żaden z cieków wodnych na obszarze gminy nie posiada studium określającego granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią, zatwierdzonego przez RZGW. Na rysunku zmiany studium naniesiono „tereny narażone na zalanie wodami powodziowymi”, wyznaczone na podstawie dokumentów będących w posiadaniu urzędu gminy.

W Czaplach Wielkich występuje osuwisko zidentyfikowane w 2010 roku. Obecnie prowadzone są prace mające na celu stwierdzenie możliwości jego stabilizacji.

W przypadku wystąpienia ruchów osuwiskowych na terenach zabudowanych lub przeznaczonych pod zabudowę należy przeprowadzić badania mające na celu oszacowanie możliwości stabilizacji osuwiska, oceny zagrożenia możliwością wystąpienia dalszych ruchów osuwiskowych oraz sformułowanie wytycznych warunkujących możliwość rozbudowy i budowy nowych obiektów. Bazując na nasileniu się zjawiska

występowania osuwisk w Małopolsce, przewiduje się, że ilość terenów, na których występują osuwiska (lub też zagrożonych ich wystąpieniem) może się znacząco zwiększyć w kolejnych latach. Należy zatem minimalizować ryzyko wystąpienia osuwisk poprzez:

- uregulowanie systemu odprowadzania wody deszczowej i ścieków komunalnych – rezygnacja z przydomowych oczyszczalni ścieków, które dodatkowo destabilizują i nawadniają grunt (zwiększając tym samym ryzyko osuwania się mas ziemnych), na rzecz zbiorczej sieci kanalizacyjnej,
- wykonanie i udrożnienie odwodnienia dróg przy okazji ich przebudowy,
- zabezpieczanie powierzchni skarp przed erozją i infiltracją wód powierzchniowych przy prowadzeniu prac ziemnych
- ograniczenie ruchu samochodów ciężarowych na odcinkach dróg do tego nie przystosowanych.

Ustalenie geotechnicznych warunków posadowienia obiektów (przed przystąpieniem do prac ziemnych), zminimalizuje straty powstałe na skutek ewentualnego wystąpienia procesów geodynamicznych.

10. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Nie występują.

11. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271)

Nie występują.

12. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Jako obszar wymagający przekształceń wskazuje się centrum miejscowości Rzeżuśnia.

13. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Terenem zamkniętym jest teren wzdłuż linii kolejowej w obrębie dz. nr ew. 26 w Przybysławicach, w północnej części gminy. Dla obszaru tego wyznaczono strefę ochronną w pasie 20 metrów od granicy działki.

IV. Uzasadnienie i synteza projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium jest dokumentem określającym politykę przestrzenną władz gminy. Jego celem jest określenie reguł gospodarowania przestrzenią oraz ustalenie wszelkich kryteriów i standardów umożliwiających osiągnięcie ładu przestrzennego. Ponadto studium jest jednym z podstawowych narzędzi skutecznego zarządzania gminą, umożliwiającym w perspektywie wieloletniej planowanie realizacji inwestycji komunalnych i podejmowanie aktywnych działań zmierzających do podniesienia jakości przestrzeni. Stanowi jednocześnie podstawę do dalszych nieprzerwanych prac planistycznych, ułatwiających podejmowanie decyzji przestrzennych.

Zakres przestrzenny zmiany studium dotyczy obszaru w granicach administracyjnych gminy Gołcza. Zmiana studium zawiera aktualizacje uwarunkowań i rozwiązania dotyczące kierunków przekształceń przestrzeni gminy.

Najcenniejszym atrybutem gminy są: wysoka jakość środowiska i rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Rozwój gospodarstw agroturystycznych, stymulacja aktywności gospodarczej mieszkańców oraz odpowiednia polityka przestrzenna bazująca na proekologicznym kierunku rozwoju gminy, mogą stanowić o jej przyszłości.

Rozwiązania ustalone w studium przyjęto w oparciu o:

- wnioski zgłoszone do studium przez mieszkańców, inwestorów, organy i instytucje zawiadomione o przystąpieniu do sporządzania studium, oraz tutejszy Urząd Gminy,
- uwarunkowania, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
- propozycje korekt zawarte w „Prognozie oddziaływania na środowisko”.

Do najistotniejszych proponowanych rozwiązań i zmian w projektowanej zmianie studium należą:

- Dopuszczenie realizacji elektrowni wiatrowych w obszarach położonych z dala od zabudowy i terenów leśnych, predysponowanych w oparciu o wstępne rozpoznanie uwarunkowań wietrznych, akustycznych, ornitologicznych i chiropterologicznych.
- Uwzględnienie terenów zidentyfikowanych osuwisk.
- Uwzględnienie zmian wprowadzonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- Przeznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową (RM/MN, RM), co związane jest z rosnącymi potrzebami mieszkańców. Projekt studium zakłada przeznaczenie pod zabudowę obszarów położonych w pobliżu istniejącej zabudowy (na zasadzie kontynuacji) oraz sieci dróg. Na terenach rolnych oznaczonych symbolem R projekt zakłada zakaz lokalizacji nowej zabudowy, z wyjątkiem istniejących siedlisk, w celu uporządkowania sieci osadniczej.
- Wprowadzenie nowych oraz powiększenie istniejących terenów zabudowy usługowej oraz terenów cmentarzy, w pobliżu istniejących terenów o podobnym przeznaczeniu.
- Wprowadzenie zakazu zabudowy na terenach rolnych, w związku z ochroną gruntów rolnych i planowaną lokalizacją elektrowni wiatrowych.

V. Bibliografia

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Gołcza, 2000r.
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla gminy Gołcza (Uchwały Rady Gminy nr XLIV/285/06 z dn 29 czerwca 2006 i V/22/07 z dn. 27 lutego 2007r)
3. Opracowanie ekofizjograficzne i prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Gołcza, P. P. - B. „INTEREKO” Sp. z o.o., Katowice.
4. Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Gołcza, P. P. - B. „INTEREKO” Sp. z o. o. , Katowice.
5. Program ochrony środowiska Gminy Gołcza
6. Plan gospodarki odpadami Gminy Gołcza
7. Wieloletni plan inwestycyjny Gminy Gołcza lata 2008-2013
8. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Gołcza na lata 2008 – 2013
9. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, Departament Środowiska i Rozwoju Wsi, Krakow, 2003., Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
10. Plan ochrony Dłubniańskiego Paku Krajobrazowego, Kraków 2003
11. Plan odnowy sołectwa Gołcza, 2004r.
12. Plan odnowy sołectwa Krępa, 2004r.
13. Plan odnowy miejscowości Wielkanoc na lata 2008-2017, 2009r.
14. Plan odnowy miejscowości Przybysławice na lata 2010-2018, 2010r.
15. Plan odnowy miejscowości Wysocice na lata 2010-2018, 2010r.
16. Mapa Geologiczno-gospodarcza Polski (1:50 000) – arkusz 914 „Wolbrom” i arkusz 946 „Skala”, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997.
17. Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2009 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Krakow, 2010.
18. Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2010 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Krakow, 2011.
19. Ocena jakości wód powierzchniowych w województwie małopolskim w 2008 roku”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Krakow, 2009.
20. www.stat.gov.pl Dane statystyczne i publikacje Głównego Urzędu Statystycznego
21. Program ochrony środowiska dla powiatu miechowskiego na lata 2004 – 2015,
22. Program Ochrony Przyrody i Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Miechów na okres gospodarczy 2003-2012r.
23. Korytarze ekologiczne w Małopolsce, Kraków 2005